

De veritate humanae naturae Iesu Christi.: Theologica et scholastica disputatio. Ad illustrissimos et potentissimos principes, & magnificos ciuitatum Imperij Germanici magistratus euangelicam religionem amplexos.

<https://hdl.handle.net/1874/406642>

DE VERITATE
HUMANAE
NATURAE
IESU CHRISTI,

THEOLOGICA ET
Scholastica disputatio.

AD ILLUSTRISSIMOS ET POTENTISSIMOS PRINCIPES, & MAGNIFICOS CIVITATUM IMPERII GERMANICI MAGISTRATUS EVANGELICAM RELIGIONEM AMPLEXOS.

AUCTORE ANTONIO
SADDELE.

existant 2 alia ptes

Sumptibus Ioannis Le Preux.

M. D. LXXXV.

DE VERTUTE
HVMANAE
MATERIAE
IESU CHRISTI

THEOLOGICA ET
SACRILEGIA

AD ILLUSTRISSIMOS ET PO-
tentissimos Principes & Magnificos Cives
cum Iohannis & Francisci Hispanici Euan-
gelicam Religionem ampliores

AUCTORE ANTONIO
SABIELLO

Sumptibus Iohannis I. & Francisci
MDCCLXXXV

ILLVSTRISSIMIS

POTENTISSIMIS ET

CLEMENTISSIMIS PRIN-

cipibus: Magnificis Dominis, Con-

sulibus, ceterisque Magistratibus

Inclytarum Germaniæ ciuitatum,

puram & synceram Euangelij Chri-

sti religionē amplexis: Salutem per

eundem Iesum Christum Dominū

& Deum nostrum.

ILLVSTRISSIMI

& Clementissimi Prin-

cipes, Magnifici Domi-

ni, Quod eleganter o-

lim Nazianzenus di-

xit: Etiam extincta flā-

Orat. de
Cathed.
Const.

ma carbones molestos esse. Id in veteres hæ-

reticos aptissime quadrare potest, eos præ-

sertim, qui duarum in Iesu Christo natura-

rum veritatem euertere sunt conati. Et si e-

EPISTOLA.

nim Arrij, Eutychetis & consimilium vete-
 rum hereticorum flammam, qua priscis tē-
 poribus, vniuersa propemodum Ecclesia con-
 flagrauit, p̄ij atque orthodoxi maiores no-
 stri, summo labore, maximāque diligentia,
 iam pridem extinxerunt: tanta tamen fuit
 Satanae astutia, vt ex Arrianis atque Euty-
 chianis carbonibus, nouas Ecclesie mole-
 stias crearet: veterum quidem hereticorum
 nominibus suppressis, at iis ipsis eorum er-
 roribus excitatis. Nam, vt ne singula per-
 sequamur, ecquis vnquam satis mirabitur,
 communem illum humane salutis hostem,
 in sacrosancto ac reuerendo Cœne Domini-
 cæ mysterio insidias collocasse, vt humane
 nature Christi veritatem nobis, nihil tale
 cogitantibus, eriperet? Testimonio est Ec-
 clesie Romane commentum de Transsubstanti-
 atione: que cum sub nudis, vanisque pa-
 nis accidentibus, iubeat nos querere corpus
 & sanguinem Iesu Christi, sine figura, sine
 quantitate, sine veris propriisque dimensio-
 nibus: corpus, inquam, quod nec aspectabile
 sit, nec contrectabile, sed simul sit in celo &
 in terris, adeoque in terrarum innumera-
 bilibus locis: nihil aliud profectò quam cor-
 pus

EPISTOLA.

pus sine corpore, & sanguinem sine sanguine nobis proponit. Sunt & alij qui in hoc ipso mysterio, repudiata Transsubstantiatione, retentâque panis substantia, nihilominus, ut veram & (ut illi quidē loquuntur) realem veri & realis corporis Christi præsentiam in pane constituent, excogitarunt dogma de Omnipresentia corporis Christi: quod quidem eò spectat, ut humana Christi natura suis prædita dimensionibus, simul sit ubique præsens, nullo loco, nullisque dimensionibus circumscripta: ac proinde iam non sit humana natura. Priores quidem illi, nempe Pontificij contendunt, corpus Christi sub accidentibus panis delitescens, esse simul pluribus in locis, vi miraculi. Posteriores autē affirmant, corpus Christi esse ubique præsens, modo Maiestatis: Sed neutri animadvertunt, non amplius esse verum corpus, quod aliquo modo factum est non verum corpus. Sic exultat Satan, dum sub inani fallacium distinctionum spectro, finem suum sibi videtur assecutus. Itaque postquā illi sanctissimis Ecclesie Christiane de Christo vero Deo, & vero homine symbolis assentientes, Eutychetem ana-

EPISTOLA.

themate damnarunt: euestigio, duobus illis
 dogmatibus propositis, quam damnarunt,
 eam imprudentes confirmant sententiam.
 Ex quo factum est, ut iidem errores, muta-
 tis nominibus repositi, (ut ad Nazianze-
 num redeamus) molestissimi veterum he-
 reticorum carbones, nouis flabellis accensi,
 in flammam longe tristissimas eruperint. I-
 taque cum de precipuis aliquot Christiane
 religionis capitibus, iam à nobis Theologi-
 cè & Scholasticè disputatum sit: hæc quæstio
 dignissima visa est, quæ methodo à nobis
 instituta diligenter & accuratè tractare-
 tur: collectis & in Theologica disputationis
 methodum reductis iis omnibus, quæ ante-
 hac copiosissime & grauissime à viris docti-
 simis conscripta ad nos peruenerunt. Ut au-
 tem nostrum institutum facilius intelliga-
 tur, totam hanc quæstionem tribus Dispu-
 tationibus Theologicis comprehendemus,
 quarum primam nunc proponimus: De
veritate humane nature Christi, tan-
 quam aliarum fundamentum.

Sequetur altera disputatio, De Spirituali
 manducatione corporis Christi, ad quam
 spectat sanctissimum Cæna Dominica my-
 sterium.

par. 4. p. 10
 p. 106. Ita
 nōg. vcl. 10

EPISTOLA.

sterium: ut omnes intelligant, quanta sit ipsius mysterij dignitas, quot fructus, & quã nostræ salutis necessary inde percipiuntur: ac proinde quanta cum reuerentia nobis sit ad sacram Domini Cœnam accedendum. *Ter-*
trina pars 2^a pp.
tia erit, De Sacramentali manducatione corporis Christi: ubi de vera presentia corporis Christi in sacra Domini Cœna disseremus: aduersus Pontificiam Transsubstantiationem: necnon aduersus crassam illam, quam nonnulli iam inducunt corporis Christi in pane presentiam. Nunc igitur, ex ordine nobis proposito, dogma De Omnipresentia corporis Christi excutiendum suscipimus. Sed antequam pleno gradu ad rem ipsam accedamus, pios & Christianos Lectores velim admonitos nobis propositum esse ita de re ipsa agere, & ipsum vel Omnipresentia, vel Ubiquitatis dogma refellere, ut de nemine sententiam feramus. Nec enim sum nescius, quaedam in doctissimorum virorum, & præclare de Christiana Ecclesia meritorum, scriptis occurrere, quibus fortè videri possit ista Omnipresentia stabiliri. Sed (licet suos manus habeant etiã doctissimi) quia nõ possum animũ inducere, ut cre-

EPISTOLA.

dam, tantis viris (quorum ego soleo & doctrinam admirari & reuereri memoriam) ea unquam probari potuisse, qua ex isto dogmate consequuntur. idcirco sic ego quidem eorum scripta interpretor, ut si quando corpus Omniprasens dixerunt, perinde sit, ac si dixissent: Corpus eius qui est Omniprasens. Atque id libentius facio, tū quòd ex tant in ipsis eorundem scriptis pleraque minime aliena ab hac nostra interpretatione, tum quia nonnunquam veteres ipsos ita locutos comperio, ut in hac quaestione Concreta pro Abstractis, & vicissim Abstracta pro Concretis usurparint: quorum pie menti fauere prestabilius est, quam minus commode explicatam sententiam exagitare. Quòd si qui sint, quibus minus placeat eiusmodi interpretatio, peto ab illis hanc veniam, ut dummodo nulla me hominum auctoritas à finibus scripturae diuellat, patiantur me pie de pijs ac praclaris viris, quoad eius fieri poterit, sentire. Sed si qui nostra sententia iniquiores, eam scriptis redarguendam susceperint, rogatos illos velim, ut moderate sine conuitio, & hac eadem methodo nobiscum agant, ut argumentis hoc modo inter se

Corpus
fctū p'sens

EPISTOLA.

oppositis, veritas facilius elucescat. Etenim
 ut eos omnes qui in aliis scientiis versan-
 tur, ita maxime Theologos oportet esse (utē
 dum est enim Augustini verbis) non male-
 dicos conuitiatores, sed veridicos disputa-
 tores. Omnino quod ad nos attinet, denta-
 tas illas & felle potius quam atramento
 exaratas chartas, ut principio, quum in
 Theologicarum & Scholasticarum disputa-
 tionum carceres ingrederemur, professi
 sumus, ita nunc profiteamur, planè nos esse
 neglecturos. Sumus. n. ab illo ipso Augustino
 admoniti, eos quibus placet istud altercan-
 di potius quam differendi genus, esse reij-
 ciendos: quippe non documentorum ponde-
 re virgètes, sed maledictorum leuitate cri-
 minantes: inquit idem Augustinus.

Contr. lit.
 Petil. l. 2. c.
 32.

Cot. Cref.
 Gram. l. 2.
 cap. L

Vos autem Illustrissimi ac Potentissimi
 Principes: vòsque magnifici ciuitatum in-
 clytarum Magistratus, obtestor, per sanctis-
 simum summèque reuerendum illius no-
 men, de quo tota hac à nobis suscepta est
 disputatio, qui verè Θεὸς ὁ ὢν, Deus conf-
 picuus factus in carne, iustificatus in spiri-
 ritu, conspectus ab Angelis, predicatus
 Gentibus, cui in mundo fides habita, &

EPISTOLA.

qui sursum in gloriam receptus est (inquit
 Apostolus) Vos inquam omnes obtestor, ut
 pro summa vestra pietate, vestroque Euan-
 gelica veritatis longè latèque propagande
 studio, infœlicissimam hanc controuersiam,
 placida, moderata, fraternaque collocutio-
 ne, atque, ut Græci dicere solent, ^{ouçnoei}
 dirimatis: & grauissima illa incommoda
 quæ ex hoc Vbiquitatis dogmate consequun-
 tur, & quæ vos ipsi, ut confido, perhorresci-
 tis, ex florentissimarum Ecclesiarum vestra-
 rum finibus exterminata esse iubeatis. Date
 hoc Illustriissimi & Potentissimi Principes,
 per sanctissimum Iesu Christi nomen, date
 hoc paci Ecclesiæ, atque hanc consolationem
 innumerabilium hominum, religionem ve-
 rè Christianam ex animo profitentium ge-
 mitibus concedite: & telum quod commu-
 nes Ecclesia reformatæ aduersarij, nempe
 Pontificij, in nos, quotidianis scriptis, sanè
 quàm arroganter intentant, ex ipsorum ma-
 nibus excutite. Date hoc pijs Serenissimi Na-
 uarrorum Regis Henrici precibus, ac postu-
 latis æquissimis: qui legatione ad vos, an-
 no superiore, data opera, missa, vehementer
 illam collocutionem & congressum à vobis,
 pro

EPISTOLA.

pro sua pietate, & optimo cōstantissimōque
 in Gallicas Ecclesias studio postulavit. Ne-
 que vestram Clementiam quorundam
 maleuolorum scripta remorentur, qui ini-
 quissimè & indignissimè, atque adeo aliter
 quàm de tanti Regis Maiestate & pietate,
 vel loqui, vel scribere fas fuit, sanctissimū
 eius consilium calumniari & scriptis exagi-
 tare, nuper admodum cœperunt, ad certam
 Religionis & Reipublicæ Christiana con-
 turbationem comparatis. Denique nostra
 tenuitatis laborem hunc, non contendendi,
 (coram Deo teste loquimur) sed solius ve-
 ritatis confirmanda gratia susceptum, vo-
 bisque summissè ac reuerenter oblatum re-
 cipere, & aequè bonique consulere dignemi-
 ni: quo quidem ego, tanquam monumento,
 vobis Illustrissimis Principibus, & Magni-
 ficis Magistratibus, ipsique Ecclesie Chri-
 stiana, posteris denique omnibus testatum
 esse volui: me ex eorum esse numero, qui
 Ecclesia tot hodie dissidiis vexata condi-
 tionem, ex animo, nec sine gemitu deploran-
 tes, pacem ei & tranquillitatem, sanctam-
 que piorum omnium concordiam, totis ani-
 mis expetunt, eamque votis assiduis à Deo

per idem c. lvi
 mystic

De famo-
 so libello
 edito hac
 inscriptio-
 ne, Incen-
 dium Cal-
 uinisticū.
 De Regis
 Nauarri, le-
 gatione a-
 pud quos-
 dam Impe-
 rij status,
 nuper ad-
 modū ad
 certam Re-
 ligionis ac
 Reip. con-
 turbationē
 compara-
 ta.

EPISTOLA.

mino precantur.

Valete Illustrissimi & Potentissimi
Principes, Magnifici que Ciuitatum Proce-
res. Ex museo nostro Calend. Martiis
M. D. LXXXV.

Illustrissima Celsitudini & Magnifi-
centia vestra studiosissimus

Ant. Sadeel.

Errata sic corrigito.

Pag. 7. l. 9. Expectate, lege expectare. pag. 12. l. 27. Inuolucra,
Verum. p. 14. l. 21. consequentem. p. 24. l. 2. quum ais ibi. l. 13.
circumstantiarum. ibid. l. 21. contradictoriè. p. 25. l. 28. possit,
tamen nunquam. p. 26. l. 22. possit. p. 29. l. 5. communicat. ~~not~~
~~vult~~. p. 37. l. Minorem. p. 50. l. 22. si vi. p. 53. l. 4. vnquã. p. 55.
l. 6. est) p. 74. l. 8. exeruerit. p. 76. l. 29. Ita. si. p. 77. l. 7. abdicatio.
p. 92. l. 31. est certissimum. p. 95. l. 8. si dicant. p. 108. l. 24.
Proprietatum communicatio. p. 116. l. 21. Psalter. p. 129. l. 17.
cùm humana. p. 132. l. 28. illa ipsa, quam. p. 133. l. 5. quæ cùm i-
ta sint. p. 134. l. 11. quippe cùm. p. 152. l. 30. veteres. p. 165. l. 3.
Dele verba illa, Atque vt vno verbo transigamus. p. 175. l. 5.
(inquis) p. 188. 19. simul cùm. p. 197. l. 21. quippe cùm. p. 197. l. 26.
Sed cùm Christus. p. 230. l. 1. adde ad caput lineæ, 14. p. 230. l. 29.
inconfusè.

Faint, illegible text at the top of the page.

Faint, illegible text below the top line.

Faint, illegible text in the upper middle section.

Faint, illegible text in the upper middle section.

Faint, illegible text in the upper middle section.

Faint, illegible title or section header.

Faint, illegible text block, possibly a list or a paragraph, located in the lower right quadrant of the page.

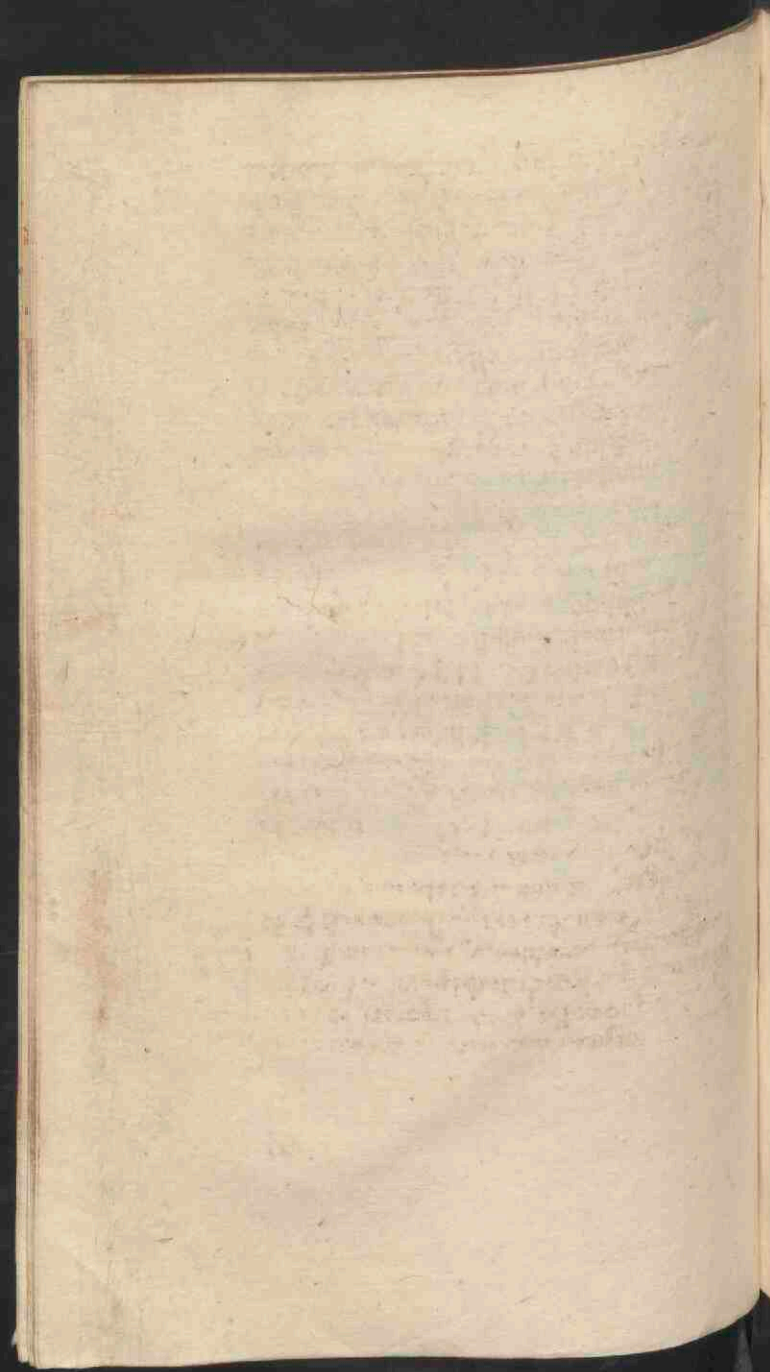
THE
OFFICE OF THE
SECRETARY OF THE
NAVY

DEPARTMENT OF THE NAVY
WASHINGTON, D. C.

NAVY DEPARTMENT
WASHINGTON, D. C.

NAVY DEPARTMENT
WASHINGTON, D. C.

NAVY DEPARTMENT
WASHINGTON, D. C.

DISPUTATIO THEOLOGICA ET SCHOLASTICA:

DE VERITATE HUMANAE naturae Iesu Christi.

CAP. I.

T de re ipsa ex methodi nostrae ratione atque ordine differamus. Primum nostram proponemus, deinde contrariam audiemus sententiam.

Credimus in una persona, quae est Iesus Christus, humanam naturam à λόγῳ assumptam, cum ipso λόγῳ inseparabiliter & inconfuse unitam esse, salvis utriusque naturae proprietatibus. Ipsamque naturam humanam summis & incomprehensibilibus donis exornatam esse, quatenus ipsius naturae essentiae ferre potest. Quam fidei professionem ex certissimis Scripturae testimoniis depromptam, pij maiores nostri haec-

Communis sententia Ecclesiae reformatae, de veritate humanae naturae Christi.

Eorum sen-
tentia qui
tuentur do-
gma de Om-
nipresen-
tia corporis
Christi.

nus ediderunt. At eorum qui dogma de
Omnipresencia carnis Christi tuentur, sen-
tentia est huiusmodi. *Duas in Christo natu-
ras ita personaliter unitas esse, ut diuina natura
det, humana verò accipiat, & ut huius hypostati-
ca unionis, diuina natura suas proprietates reali-
ter humane nature comunicauerit, adeò ut Chri-
stus, non tantum secundum diuinam, sed etiã se-
cundum humanam naturam sit omnipresens, &
ubique: neque tamen propterea naturas ipsas esse
confusas, sed distinctas manere utriusque nature
proprietates, quia hac unio hypostatica facta est
seruatis utriusque nature proprietatibus.* Hæc
est illorum sententia, quantum colligere potui
ex variis eorū scriptis, qui de hoc argumēto
scripserunt. Hanc autē sic explicant: Corpus
Christi considerari tribus modis. Primus
modus est naturalis: Secundus glorificatio-
nis: Tertius maiestatis, propter unionē hy-
postaticā. Iuxta superiores modos adhibent
sequentes distinctiones, quibus conantur a-
mouere repugnātiā a suo dogmate, quam
nos illis constanter obiicimus. Et hac in par-
te est ἀμὴ totius disputationis.

Explicatio
dogmatis
de Omni-
presencia.

1. Per se, & κατ' ἄλλο.
2. Τῷ εἶναι, & τῷ εἶχειν.
3. Φυσικόν, & ὑπερφυσικόν.
4. Κτήσεις, & χρήσεις.
5. Per apparitionem, & per disparitionem.
6. Per abdicationem.
7. Naturaliter, & Personaliter, siue per oi-
κιστά

κονομίαν vnionis.

8. Modo maiestatis.

Harum & consimilium distinctionū præsidio, sperant suam sententiam in tuto collocatam esse, adeò vt nullis incommodis confictari possit. Status igitur quæstionis & τὸ ζητούμενον ἢ τὸν ἕνα σκοπὸν διαπραγματεύσεως. An, vi vnionis hypostaticæ, natura humana Christi acceperit realiter à λόγῳ proprietates diuinæ naturæ, & imprimis Omnipræsentiam: atque ita, vt humana Christi natura, quæ in se finita est, sit etiam simul infinita, propter vnionem hypostaticam. Illi aiunt: nos negamus.

CAP. II.

QUIA omnis vera negatio à vera affirmatione pendet, iam audiamus Scripturam quæ certissima est regula veritatis: vt ab ea discamus, quidnam verè affirmare, & verè negare de tanto mysterio possimus:

Loci Scripturæ, fundamentum sequentis demonstrationis.

Verbum caro factum est. Quæ verba non significant, ipsam naturam τοῦ λόγου esse conuersam in carnem: vel naturam carnis esse conuersam in Verbum, sed veram carnem, hoc est, veram hominis naturam esse assumptam à Verbo: quemadmodum maiores nostri orthodoxi, freti clarissimis Scripturæ testimoniis, intellexerunt.

Ioan. 1. v. 14. & c.

1. Tim. 2.

*Vnus Deus, vnus Mediator Dei & hominū,
homo Christus Iesus.*

Heb. 2.

*Non assumpsit Angelos, sed assumpsit semen
Abrahe, quare debuit per omnia similis fratri-
bus fieri. Huc spectat loci prophetici de Mes-
sia filio Dauidis passim extantes.*

Heb. 2.

*Quemadmodum igitur pueri comunicauerunt
carni & sanguini: similiter (ipse Christus) parti-
ceps factus ys communicauit, ut per mortem de-
strueret eum qui mortis habet imperium, &c.*

Luc. 2.

*Iesus proficiebat sapientia & statura. Item:
Puerulus crescebat & corroboratione spiritu, im-
plebaturque sapientia. Hæc est enim vis Græci*

Ibid.

*vocabuli $\omega\lambda\eta\epsilon\iota\sigma\mu\delta\upsilon\sigma\upsilon\upsilon\upsilon$, quã nonnulli parum at-
tendentes, locum hunc corruerunt, & pro-
gressus illos quos Christus verè fecisse à Lu-
ca cõmemoratur, in nudū aliquod spectrum
conuerterunt: quod absit à piis & Orthodo-
xis omnibus fidem Euangelicæ narrationi
habentibus. Huc pertinent quæ passim in
Euangelio occurrūt de filio hominis: atque
omnino quæ ad historiam vitæ, & mortis
Christi pertinent. Ex quibus omnibus se-
quitur, corpus Christi esse verum corpus, ac
proinde esse circumscriptum, & præditum
suis dimensionibus. Non est igitur vbique.*

*Vide hist.
Euang.*

Act. 10. v.

38.

Marc. 6.

Ioan. 11.

*Item dicitur Christus ex aliis locis disce-
dens, ad alia loca accessisse, dicitur etiam ad-
fuisse, & abfuisse, vt, Gaudeo quod ibi non fuerim.
quæ, citra vllam controuersiam, secundum
ipsius corpus intelligenda sunt. Quare cor-
pus*

pus Christi non est vbique.

Pauperes semper habebitis vobiscum, me autem non semper habebitis: (nempe secundum humanam naturam.) Corpus igitur Christi non est vbique. Math. 26.

Exi à Patre & veni in mundum: & rursus relinquo mundum, & proficiscor ad patrem. (Quod posterius de praesentia corporis facile intellexerunt Apostoli. Sic enim respondent: *Ecce nunc aperte loqueris.*) Corpus igitur Christi non est vbique. Ioan. 16.

Nunc non amplius sum in mundo (videlicet secundum corpus.) Ioan. 17.

Habemus summum sacerdotem qui penetravit calos. Heb. 4.

Si esset in terra, non esset sacerdos. Heb. 8.

Quare corpus Christi non est vbique.

Cōtrectate me, & videte: nam spiritus carnem & ossa non habet, sicut videtis me habere. Ergo corpus Christi, etiam glorificatum, est verū corpus, suisque dimensionibus praeditum. Luc. 24.

Ascendo ad patrem meum & patrem vestrum, Deum meum, & Deum vestrum. Proficiscor ut vobis parem locum: & postquam profectus fuero, & parauro vobis locum, rursus veniam & vos assumam. Ioan. 20.

Volo ut ubi sum ego, & illi sint mecum. Ioan. 14.

Sequuntur agnum quocunque ierit. Ex quibus efficitur corpus Christi, etiam post resurrectionem & glorificationem, esse in loco, nec enim fideles in vita aeterna vbique futuri sunt. Apoc. 14.

*Transformabit corpus nostrum humile, ut con-
forme fiat corpori ipsius glorioso. Ergo, glorio-
sum Christi corpus, est verū corpus, suisque
dimensionibus præditum. Nec enim post re-
surrectionem corpora nostra futura sunt v-
bique præsentia.*

- Math. 28. *Queritis Iesum crucifixum: Non est hic.
Videte locum ubi iacebat. Ergo gloriosum
Christi corpus non est vbiq̄ue. Alioqui cor-
pus resurrexisset, & fuisset in sepulchro si-
mul: quod valde repugnat. Itē: ergo præsen-
tia corporis Christi est visibilis: Sic enim
Angelus: Non est hīc, videte: vt etiam Ioa. 20.
Contrectate me & videte. Itē: Ostendu eis manus
ac pedes. Et Act. 1. Se ipsum presentem exhibuit
Luc. 24. *viuum, postquā passus est, ab ipsis visus, &c. Re-
cessit ab eis, & ferebatur in cælum, δὲ ἔξ αὐτῶν ἀ-
νῶν, significās Christum disiunctū locorum
interuallo, nempe secundū corpus. Quare
corpus Christi gloriosum non est vbiq̄ue.**
- Act. 3. *Quem oportet cælum capere vsque ad tēpus
restitutionis omnium (δὲ ἔξ αὐτῶν): hoc est, oportet
vt cælum capiat Christum: nempe secū-
dū humanam eius naturā. Ac proinde cor-
pus Christi etiam gloriosum, nō est vbiq̄ue.
Hæc est enim significatio verbi δὲ ἔξ αὐτῶν. vt
alibi dicitur, ἀναλῆψθε τοὺς αἰῶνες εἰς τὸν οὐρανόν.
Illa autem interpretatio qua dicitur
nonnullis corpus Christi capere cælum, non
autem cælum capere corpus, est planè ἀσύ-
στατος, propriamque vocabulorum ac phra-
σεων*

scōn significationem euertit. Ne virgeā hęc
verba: *Vsq̄ue ad tempora restitutionis eorum om-*
niūm quę Deus locutus est: inquit,

Iesus qui sursum receptus est à vobis in calum, A&.i.
sic veniet quemadmodum vidistis eum proficif-
centem in calum.

Videbunt filium hominis venientem in nubi- Math. 24.
bus cali.

Expectate è calis Iesum filium ipsius, quē ex- 1. Theſ. 1.
citauit à mortuis.

Annunciabitis mortem Domini donec veniet. 1. Cor. 11.

Habitantes in corpore, peregrinamur à Domi-
no: per fidem enim incedimus, & nō per speciem. 2. Cor. 5.

Malumus peregrinari à corpore, & ire habita- Phil. 1.
tum ad Dominum. Cupio dissolui, & esse cū Chri-

sto. Quare corpus Christi gloriosum verum
est & visibile corpus, cuius præsentia in ter-
ris ante nouissimum diem expectanda
non est.

Dominus cū voce Archægeli descēdet de calo. 1. Theſ. 4.
Ibid.

Rapiemur in nubes obuiam Domino.

Corpus igitur Christi gloriosum, est ve-
rum ac visibile corpus, ac proinde circum-
scriptum, quandoquidem ascendere, abesse,
adesse, & cætera eiusmodi, de illo ipso cor-
pore dicuntur. Quare corpus Christi non est
vbique.

Itaque propositis superioribus Scripturæ
locis (quibus addi possunt plærque alij cō-
similes) iam ipsi fontes aperti sunt, à quibus
manat veritas Theologicæ demōstrationis.

Ut autem sequens disputatio sit magis perspicua: quando quidem nos oppugnamus affirmatum illud dogma, de Omnipræsencia & Ubiquitate corporis Christi: Visum est, illi opponere demonstrationem negatam, ut vis ipsius ἀ' ὡτὶ θεόσεως magis eluceat. Atque ut nostra demonstratio facilius intelligatur, peto à piis adolescētibus Sacrę Theologiæ candidatis, ut ne grauentur memoria repetere, quæ ab ipso ἡρώπιο παρδεια, seu, ὁμνήμης, de Negatis demonstrationibus didicerunt. Nam cū affirmatio sit mensura negationis, operæpretium est in Negata Demonstratione inesse affirmationem, ex qua necessario negatio quæ demonstranda est consequatur. Nos eam affirmationem ex natura subiecti petemus, ita postulante natura huiusce demonstrationis. Hæc sit igitur nostra ἀ' ὡτὶ θεόσεως ex superioribus Scripturæ locis collecta.

Α' ὡτὶ θεόσεως negata.

Nullum corpus, quod sit verè, & essentialiter humanū corpus, & quod in Scriptura dicitur verè accedere ad locum, esse in loco, discedere à loco, esse palpabile & visibile, carne & ossibus præditum, cui, post mortuorum resurrectionem, corpora nostra futura sunt conformia: Nullum, inquam, corpus, quod est eiusmodi, potest, secundū veritatem Scripturæ, esse omnipræsens, siue ubique. (Corpus Christi est verè & essentialiter

ter humanum corpus, & dicitur in Scriptura verè accedere ad locum, esse in loco, discedere à loco, esse palpabile & visibile, carne & ossibus præditum, cui, post mortuorum resurrectionem, corpora nostra futura sunt conformia.

Quare corpus Christi non potest, secundum veritatem Scripturæ, esse omnipotens, siue vbiq̃ue.

Hęc demonstratio non tantum negat, ὅτι ἐστὶ: Sed etiam continet τὸ δῖόντι illius negationis: nempe veram affirmationem, ex qua pendet veritas huiusce negationis. Etenim omnia illa τὰ ἐν quæ dicuntur per se de corpore, efficiunt ἐξ ἀνάγκης, corpus esse finitum & circumscriptum, ac proinde non infinitum, nec omnipræsens. Atque ita postquam nobis comparauimus verum attributum subiecti, facillè depellimus τὰ ἄδῶς illud quod falso & perperam de subiecto dicebatur: cui, cum non modò non conueniat, sed etiam planè repugnet, efficitur, nostram hanc negationem esse verissimam, qua dicimus: *Corpus Christi non esse omnipræsens, siue vbiq̃ue, id quod erat demonstrandum.*

Explicatio superioris demonstrationis.

Post disputationem notandam sequitur disputatio aduersus dogma Omnipræsentie siue vbiq̃ue.

CAPVT III.

I AM persequamur disputationem ἀποκρινόμενα, & dogma illud, de om-

nipræsentia & Vbiquitate corporis in eom-
modis obruamus.

ARGVMENTVM I.

*Quicquid est omnipræsens, siue, vbiq̄ue, est in-
finitum, increatum, æternum, incomprehensibile:
hoc est, vno verbo, est Deus. Corpus Christi non
est infinitum, increatum, æternum, incomprehen-
sibile, hoc est, vno verbo, non est Deus.*

*Quare corpus Christi non est omnipræsens, si-
ue, vbiq̄ue.*

Confirma-
tio superio-
ris argumē-
ti.

Ierem. 23.

Apoc. 1.

Maiorem propositionem ita probamus,
Quicquid est omnipræsens & vbiq̄ue, id celū
& terrā implet. Atqui hoc Deus tanquā sibi
propriū vendicat apud Prophetā his verbis:
Nōnne ego cœlum & terrā impleo? inquit do-
minus. Item qui affirmant omnipræsentiā
corporis Christi, id dicunt fieri vi vnionis
hypostaticæ τοῦ λόγου: eò quòd ὁ λόγος (in-
quiunt) communicat corpore suam omni-
præsentiā. At Omnipræsentiā, siue Vbiqui-
tas τοῦ λόγου non potest separari ab æterni-
tate ipsius λόγου. Nam, quia diuina natura est
simplicissima, idcirco proprietates diuinæ
essentiæ, quæ sunt ipsa essentia, sunt indiu-
sibiles. Rectè enim Ioannes æternitatem cū
omnipotentia coniunxit: *Qui est, qui erat, &
qui venturus est, ille omnipotens,* inquit. Ex quo
fit, vt si Omnipræsentiā & Vbiquitatem ὁ
λόγος communicauit corpori, necessariò cō-
municauerit etiam æternitatem. Consequēs
illi

illi ipsi agnoscunt falsum esse: idem ergo de antecedente fateantur necesse est. Enimvero aut actu duplex est omnipraesentia Christi (quod absit ut dicamus, ne sint duo omnipraesentes) aut si corpus Christi est omnipraesens, una eademque Omnipraesentia, qua $\delta \lambda \acute{o} \gamma \omicron \varsigma$ est omnipraesens, sequitur hoc absurdissimum, corpus Christi esse Deum. Dices, corpus esse omnipraesens, non essentialiter, sed communicatiue. At ego sic vergeo: Corpus igitur est Deus communicatiue. Quod si communicatiue non est Deus, non est igitur comunicatiue omnipraesens, idque propter simplicissimam Deitatis essentiam, ut dictum est. Nam $\delta \lambda \acute{o} \gamma \omicron \varsigma$ est omnipraesens, quia est $\delta \mu \omicron \nu \acute{o} \sigma \tau \omicron \varsigma$ Patri, hoc est: quia est Deus.

Item, dicunt illi corpus Christi ita esse vbi-que ut sit extra locum, & loca omnia contineat. Sed quicquid ita est extra locum, est etiam extra tempus. Quanquam enim res creatae non vno modo dicuntur esse in loco, tamen nihil est creatum, quod non habeat suum vbi: & quod increatum est, est extra tempus. Item: Repugnat aliquid dici ex parte infinitum, & ex parte finitum (si vocabula illa proprie usurpamus) Itaque si corpus Christi est vbi-que loca omnia continens, est igitur aeternum, & omnia tempora continet. $\alpha \delta \acute{\upsilon} \nu \alpha \tau \omicron \nu$. Nam quod nonnulli

negāt, id quod omnipræsens est, esse vbiq̄ue, & esse infinitum: nihil est aliud, quàm, non solum res illas de quibus agitur, sed ipsa etiam rerum vocabula peruertere. Miror igitur istos, ~~si fieri possit~~ qui ~~sciant~~ quod finitum est, nempe corpus Christi, velint esse infinitum (quicquid tandem prætexant) & tamen quod infinitum est, (cuiusmodi est Omnipræsencia, & Vbiquitas) nolint infinitum esse.

*Respons. ad
superius ar-
gum. refuta-
tur.*

At illi, vt se ex huius argumenti laqueis, si fieri possit, expediant, ita respondent: æternitatem & immensitatem habitare quidem in humana natura, sed non exerere peculiariter pro se *ἐνεργείας* in humana natura, & per humanam naturam, id quod faciunt reliqua Deitatis attributa. Rursus sic distinguunt: Idiomata Deitatis absolutè in sese in Deo considerata, non esse à se inuicem distincta: Sed quando Deitatis essentia ad creaturas refertur, & vt loquuntur Scholastici, Ad extra consideratur, in ea relatione, seu consideratione, aliquam quasi distinctionem inter essentiam & attributa eius, docendi & discendi causa, cogitari.

*De Diuinis
Attributis.*

Hæc illi: quæ quidè nihil aliud sunt quàm obscura verborum inuolucra, verum enim- verò nihil promouent: quãdoquidem semper manet superior difficultas: Videlicet: cur æternitas nō exerat suas *ἐνεργείας*, si reliqua attributa Deitatis suas *ἐνεργείας* exerunt. Itaque

Itaque sequeretur grauiſſima hæc incōmoda: deitatem eſſe diuiſibilem: itēque, vnionem hypſtaticam non ex æquo factam fuiſe reſpectu attributorum deitatis, ac proinde non eſſe perfectam vnionem, quę omnia abſit vt dicamus. Quia verò Deus eſt actus puriſſimus, certè *ὀνείπρετα* eternitatis eſt, eternum eſſe: *ὀνείπρετα* immenſitatis eſt, immenſum eſſe: *ὀνείπρετα* omnipræſentiæ eſt, omnipræſentem eſſe, non autem aliquid aliud à ſe ipſo, vel æternum, vel immenſum, vel omnipræſens facere. Sic enim nec æternus, nec immenſus, nec omnipræſens eſſet. Eſt autem omnipræſens, quia eſt immenſus & æternus.

Quod attinet ad illam, quam vocant, quaſi diſtinctionem, & quam dicunt ſe docendi ac diſcendi cauſa cogitare, ne hoc quidem quaſi remedio, cauſam illam ſuam de reali proprietatum communicatione vltimo modo ſubleuant. Nam quaſo, quid ſignificat vocabulum Reale? Ecquid commune eſſe poteſt ei quod reale eſt, cum eo quod docendi, vel diſcendi cauſa cogitatur? Ecquonam tandem deueniendum eſſet, ſi ea qua cogitantur eſſent realia? Quid porrò tibi viſ tua illa quaſi diſtinctione? Num fortè communicationem illam idiomaticam, nō iam eſſe realem, ſed tantum, quaſi realem, ita vt iam nouum aliquod dogma proponendū ſit de quaſi reali proprietatum communica-

De quaſi diſtinctione quam proponit Omnis præſentia patroni.

tione? Porro si in vnione hypostatica proprietates Deitatis dici, Ad extra, existimas, cur igitur, in ipsa vnione hypostatica describenda, nominatim additur, *Vtrique nature seruari suas proprietates.* Quamobrem si communicatio realis idiomatum fit, seruatæ vtriusque nature proprietatibus (id quod vos, saltem verbo, agnoscitis) certè idiomatica illa non sunt, Ad extra, neque vllus vnquam ex Scholasticis existimauit, proprietates Deitatis posse dici, Ad extra: alioqui non ià essent proprietates.

Obiectio.

Respons.

Sed enim, inquis, res creatæ dicuntur bonæ, cùm bonitas sit proprietas Deitatis, neque tamen dicuntur æternæ. Respondeo: primum hoc esse ab hac quæstione alienum, quandoquidem illi affirmant, corpus Christi dici omnipræsens, nō habituali, aut, creato dono, sed propter vnionem hypostaticā, cuius volunt realem communicationē proprietatum diuinarum esse consequenter. Quorsum igitur nunc agunt de donis in res creatas collatis? Præterea, bonitas, sanctitas, iustitia, & quæ sunt eiusmodi, dicuntur de rebus creatis, vtpote de pijs ac fidelibus hominibus, non tanquam proprietates diuinæ cum ipsis fidelibus communicatæ, sed tanquam ipsarum proprietatum effecta.

Itaque, quemadmodum res creatæ sunt ab eo, qui solus à se, ac per se est: ac proinde solus est æternus: ita fideles sunt boni, sancti, & iusti

& iusti ab eo, qui solus à se, & per se bonus, sanctus, & iustus est: hoc est, qui est ipsa bonitas, sanctitas & iustitia. sic enim Christus, *Nemo est bonus* (inquit) *nisi solus Deus.* Res i- Matth. 17.
 gitur creatæ non dicuntur æternæ, quippe quòd non sint à se, & per se, nec dicuntur à se, & per se bonæ, quia neque sunt, neque dicuntur ipsa bonitas: dicuntur autem esse, & esse bonæ. Atque hæc duo sunt inter se similia: Res creatas esse ab eo qui solus est à se, quippe qui æternus est, ipsaque ad eò essentia: Et, Res creatas esse bonas, ab eo qui solus est bonus à se, quippe qui est ipsa bonitas. Sed de ista Quasi distinctione sit iam dictum satis. Nam hoc Quasi ratiocinandi generis in posterum ab Apodicticis & Theologicis argumentis exterminandum censeo. Quamobrem manet superior nostra obiectio, quam profectò nullis vnquam diuerticulis, quocunque se tandem animo & cogitatione conuerterint, vnquam declinabunt. Nam vndique, omni ratione, quibusuis distinctionibus tacere iussis, concluditur: Corpus Christi non esse omnipræsens, quia corpus Christi non est Deus. Ac de hoc quidè primo argumento hæc nobis paulò copiosius dicta sint. Reliqua paucioribus verbis comprehendemus.

Reliqua argumenta contra Omnipræsentiam corporis Christi.

ARGVMENTVM II.

Nullum compositum constans ex partibus inter-

se distinctis & diuersis, infinitum esse potest (alio qui totum erit aliquid maius suis partibus simul collectis.)

Natura humana Christi, etiam in ipsa unione personali considerata, constat anima & corpore, partibus inter se distinctis & diuersis.

Quare natura humana Christi, etiam in ipsa unione personali considerata, infinita esse non potest, ac propterea non est ubiq₃, nec omniprensens.

ARGUMENTVM III.

Nihil quod continetur infinitum est. Humana natura Christi continetur à Deitate, & sustentatur. Item: Anima Christi in ipsius Christi corpore continetur (quod vtrumque omnes Orthodoxi agnoscunt.) Quare humana natura Christi non est infinita. Item: Anima Christi non est infinita, & vi consequētia, nec corpus etiā infinitū est. Alioquin humana Christi natura esset ex parte finita, & ex parte infinita. ad d. v. r. o. r.

ARGUMENTVM IIII.

Si corpus Christi est ubiq₃: Ergo non est verè humanum corpus: ac propterea Christus non est verus homo: atque ita nobis perit summa illa consolatio qua salutis nostræ summa, continetur: Nos esse ex carne eius, & ex ossibus eius. Itēque sequitur, Christum non esse Mediatorem inter Deum & homines: quippe cum Mediatorem verum Deum & verū hominē esse oporteat. Quæ omnia sunt falsissima, & à Christiana religione alienissima.
Nec

Nec ad rē facit quod nonnulli Ubiquitatis patroni ex fontibus Pōtificiis hauserunt, localitatē & præsentiā nō esse de corporis essentia. Loquimur enim de corpore quod est ^{Responso de localitate, refellitur.} & actu existēs, quod sine quantitate, sine dimēssionib⁹, sine localitate, & sine præsentiā esse nō potest, nisi omnia naturæ fundamenta conuellantur.

ARGVMENTVM V.

Si propter unionē hypostaticam corpus Christi est ubiq⁹. Ergo ipsum corpus in utero virginis concipi non potuit. Quod est falsissimū. Consequentia patet ex rei natura, & ex significatione ipsius vocabuli. Sic enim apud Lucā Angelus: *συλλήψη* Luc. 1. *ἐν τῷ σπέρματι*, inquit Marię. At quod ubique est, & infinitum, concipi, & in utero contineri non potest. Et corpus conceptum in utero, non alibi tum fuit: nec enim alibi cōcipi potuit: nec potuit esse alibi nondum conceptum: nec potuit ante partum deiparę virginis esse extra eius uterum.

ARGVMENTVM VI.

Si propter unionē hypostaticam corpus Christi est ubique. Stare igitur nō potest quod ait Lucas. Iesum profecisse sapientia & atate, siue, statura, *ἡλικία*. Ut apud eundem Lucam c. 12. vers. 25. *αὐθινατεν*. Quis enim neget, Christum in ipso corpore adoleuisse? Consequentia est in promptu. Nam ei quod est infinitum acce-

dere nihil potest.

ARGUMENTVM VII.

Si propter vnionem hypostaticā corpus Christi est vbique: Ergo Christus nō est mortuus: quod est falsissimum. Consequentia patet ex definitione mortis, quæ significat separationē animæ à corpore. Iam si humana Christi natura, vi vnionis hypostaticæ, vbique est: Ergo illa Vbiquitas non minus conuenit animæ, quàm corpori. Si vbique est anima: ergo etiam multò magis in suo corpore. At quādiu anima est in corpore, homo non potest dici mortuus. Postquā autem semel facta est sanctissima illa vnio personalis, nunquā dissoluta est: quemadmodū Orthodoxi omnes fatentur, qui dicunt illā esse factā *ἀπὸ τῆς ἐπιπέδου*.

ARGUMENTVM VIII.

Si propter vnionem hypostaticam corpus Christi est ubiq³: Ergo historie Euangelica fides abrogatur. Quod absit. Consequentia patet: Quū enim Euāgelica historia cōmemorat, Christum venisse, abiisse, rediisse, adfuisse, abfuisse, & cōsimilia: Profectò ea intelligi nō possunt de eo corpore quod fuerit vbique.

ARGUMENTVM IX.

Si corpus Christi accepit ab vnione hypostatica vt sit omnipresens: Ergo finitum capit infinitum. *ἡ δὲ ὕλη τοῦ*. Consequentia patet ex natura corporis, & ex verbo accipiendi.

ARGUMENTVM X.

Nullum dogma quod continet contradictionē est

est Theologicum: ac ne dignum quidem est nomine dogmatis. Dogma de Omnipræsentia corporis Christi continet contradictionem. Quare non est Theologicū, ac ne dignū quidē nomine dogmatis.

Minorem ipsa vocabula satis confirmant. Nam si est corpus, est igitur finitum ex natura corporis. Si est omnipræsens, est igitur infinitum, ex natura Omnipræsentiæ & Ubiquitatis. Sic ergo corpus, nō est corpus: ipsum, non ipsum: quæ ἀντισπασις est omnium crassissima. Sexcenta eiusmodi proferri possent, sed reprimō me: iam enim eos mihi videor audire, quibus Omnipræsentiæ dogma placet, ita respondētes: Se veritatem humanæ naturæ Christi nō tollere: neque negare quin ea sit finita, suāsque habeat dimensiones: sed nihilominus Christi corpus esse omnipræsens, propter cōmunicationem proprietatum realē, qua Diuina natura suas proprietates humanæ naturæ verè ac realiter communicauit: cuiusmodi est Omnipræsentia, Omniscientia, Omnipotētia. Etenim (inquit) triplex est cōsideratio corporis Christi: una Physica, qua nostris corporibus, excepto peccato, per omnia simile fuit. Secūda, gloriosa, pro ratione corporū spiritualium, de quibus Apostolus: Sembratur corpus naturale, & resurgit spirituale: quē essendū modum corpus Christi retinet. Tertia, quatenus sedet ad dexteram Maiestatis Dei. Nulla est igitur contradictio in dogmate Omnipræsentiæ, quia varij respectus tollūt cōtradictiones.

Responsiones patronū Ubiquitati!

Itaque uni & eidem corpori diuersi modi presentia, non simpliciter, & absolute, sed, diuerso respectu, tribuuntur. Vt enim in corpore animato duplices sunt proprietates: quoniam interdum consideratur ut simpliciter corpus, interdum, sicut cum anima unitum est, unde acquirit proprietates quas ex se non habet: & illae proprietates se invicem non euertunt, sed simul in eodem corpore consistere possunt, quia diuerso tantum respectu illi tribuuntur: Ita etiam in corpore Christi cum Verbo personaliter unito duplices sunt proprietates: quarum alteras cum beatis hominibus habet communes, etsi gradibus & numero superiores: quasdam vero proprias & singulares habet: cuiusmodi est omnipresentia. Non igitur quaestio est, an proprietates corporis Christi, post ascensionem, sint sublatae: Sed, an, illis permanentibus, supra eas acquisiuerit caro Christi, per sessionem ad dexteram Dei, alias proprietates, qua nulli corpori humano, nullique adeo creaturae, sine abolitione eiusdem, contigerunt. Haec illi.

Refutatio
superioris
Responsio-
nis.

Ego verò peto à Christianis lectoribus, ut hinc figant oculos, & cum superiorem responsionem, tum illius refutationem, quam sumus allaturi, diligenter & accuratè expendant: quippe cum haec vna distinctionis latera supersit patronis Omnipresentiae, ac proinde nobis illam identidem reperant, quam nos hunc in modum excutimus.

De triplici
consideratio-
ne corporis
Christi.

Tribus modis corpus Christi consideras, & quia varij sunt respectus, idcirco (ut tibi qui-

quidem videtur) non incidis in ἀντιφρασι, id quod explicas similitudine corporis animati: qua de re etsi plura nobis infra dicenda erunt, quū discutiemus simile ab animato, quod nobis vulgò obiici solet: nūc tamen quædam de corpore animato dicemus, prout hic locus videbitur postulare. Age ergo, videamus quàm fœliciter ἀντιφρασι declines. Dicis corpus Christi esse circumscriptum vno respectu, & incircumscriptum altero. At ego id fieri posse pernego, hac ratione: quia inter nos quæritur, non, an hoc, an Actu, corpus Christi sit circumscriptum simul & incircumscriptum: quod nos ἀδύνατον esse affirmamus, quippe ἀντιφρασινόν. At que, vt tuis te vestigiis persequar, profero illud ipsum simile quod attulisti. Nam quum corpus animatum consideras, vt simpliciter corpus, obsecro te, ecquâsnâ illius proprietates consideras? Fortasse dices, quod sit vitæ, sensus & motus expers, ex se, & per se actecedente verò anima, illique suas potentias communicante, viuat, sentiat, atque moueatur. Ex quo fit, inquis, vt corpus acquirat proprietates quas ex se nō habet. Id si dicas, tum ego hîc reprehendâ, quòd, vt recenscas proprietates corporis per se considerati, nō proponas id quod corpus est, sed id quod corpus nō est: præsertim cū sint in pròptu cæ proprietates quæ ab essentia corporis di-

Quæritur, an corpus Christi sit circumscriptum simul & incircumscriptum ACTV, non autem consideratio ne. Ad hūc scopulū Patroni Ubiquitatis nauem fregerunt.

Simile de corpore animato excutitur.

uelli nō possunt, cuiusmodi est: quātū, aspe-
ctabile, & cōtractabile esse (vt ille dicebat,
Tangi nisi corpus nulla potest res) Hęc, in-
quā, sunt πᾶσι σώδῃ corporis. At non uiue-
re, nec moueri, nō sunt proprietates eius cor-
poris, quod potest esse capax animæ, (hoc e-
nim & lapidi cōuenit) quū anima definitiā
habentis. Ex quo fit, vt hoc potius potētīā
eiusmodi corporis statui debeat: Vitā habe-
re, moueri, sentire potētīā. Verū enim verò
elige vtrum velis: Si quantū & circūscriptū
esse, agnoscis pro naturalibus proprietati-
bus corporis, vides corpus animatū, siue il-
lud per se, siue, vt animatū cōsideres, manere
quantū & circūscriptū: & ita dictante tua si-
militudine, inde sequi, corpus Christi, etiam
cum λόγῳ consideratū, retinere suas proprie-
tates, & manere finitū, suisque dimētionibus
circūscriptū. Sin mauis, non viuere, nō sen-
tire, non moueri, esse proprietates corporis
animati per se, & sine anima cōsiderati: affir-
mo, has propositiones esse falsissimas: cor-
pus animatum, Actu simul uiuit, & non vi-
uit: Actu simul sētīt, & nō sentit: Actu simul
mouetur, & nō mouetur. Nec ego varios il-
los tuos respectus, tuāsque illas cōsideratio-
nes quicquam moror. Quæro enim quid A-
CTV sit aut non sit. Quinetiā licet animatū
corpus per se cōsideres, perinde vt si esset si-
ne anima, nō tamē propterea tua illa cōside-
ratio efficit, vt sit Actu simul per se, & sine

anima, alioqui nō iā esset animatū corpus, &
 ἀντιφατικῶς diceretur, corp⁹ animatū, nō es-
 se per se, hoc est corpus animatū, esse per se,
 hoc est corpus animatum, non esse anima-
 tum. Similiter, si statuis, hæc esse corporis
 Christi per se cōsiderati propria: Nō esse in-
 finitū, omnipræsens, & alia eiusmodi: & ta-
 mē à λόγῳ, propter vnionē personalē, acce-
 pisse vt sit infinitū & omnipræsens: te ex tua
 superiori similitudine ita refello: Has pro-
 positiones esse falsas, quippe ἀντιφατικῶς:
 corpus Christi, Actu, simul est finitū, & in-
 finitū: Actu, simul est alicubi tātūm præsens,
 & , omnipræsens, Actu, simul est Physicū, &
 nō Physicū, Actu, simul est gloriosū, & , non
 gloriosū, & cōsimilia. Nā ex tua similitudi-
 ne corpus Christi respōdet corpori anima-
 to. At enim (inquis) ego idē corpus variē cō-
 sidero. Mitto ego quid cōsideres, & rē ipsā a-
 ctūq. rei & existētiā intueor. Nec enim agi-
 mus de humana natura in specie, vt est καθό-
 λος, sed de hac humana natura, nēpe Christi,
 quæ est τόδε τι. Corpus autē Christi variē cō-
 sideratū non propterea est variū, sed manet
 actu idē corpus. Atque, vt id mihi assentiare,
 cedo, te ipsum audias, ita nobis primā consi-
 derationem corporis Christi proponētē, vt
 sit Physica, videlicet, *qua corpus Christi nostris*
corporib⁹ excepto peccato per omnia fuit simile, in-
 quis. Quæro igitur, an, quū Christus in terris
 versaretur, eius corpus fuerit actu simul mor-
 tale & immortale? Itēque, an, corpus Christi

in gloriã receptũ, sit actu simul immortale & mortale? Satis ipse respõdes, quẽ ais, corporibus nostris excepto peccato *fuisse* simile. nõ dicis esse, sed *fuisse*. Atque etiam vt videas quantum distent nostræ cogitationes, varique illi respectus, quos animo & mente agitamus, ab actu rei & existentia: ecce, ego vicissim considero Christum patientem, morientem, à mortuis resurgentem, in cœlum ascendentem, denique è cœlo descendente, vt mortuos & viuos iudicet. Hæc, inquam, omnia considero, variõsque temporum & aliarum circumstantiarum respectus adhibeo, ex quibus facilè iudico, falsum esse, si quis dicat illa omnia actu simul esse. Neque verò te adiuuat quod ais, proprietatibus corporis remanentibus, supra eas alias proprietates fuisse communicatas. Nam, vt fateor, corpus Christi præstantissimis dotibus exornatum esse, ita constanter affirmo, eas dotes non posse opponi contradictione illis proprietatibus naturalibus, quas ipse dicis remanere. Itaque si actu corpus Christi finitum manet, ex natura veri corporis, certè nõ potest accipere ab vnione personali, vt actu simul sit infinitum. Quia non potest accipere, vt non sit corpus. Desineret enim esse duarũ naturarum vnio. Vt autem idem corpus sit actu finitum simul & infinitũ, fieri nequit.

*Quomodo
varij respec-
tus vtiliter
adhibeantur.*

Quid ergo? Nempe varij respectus vtiliter adhibentur, quam agitur de persona Christi,

Christi, hoc modo: Christus est Deus & homo, Creator & creatura, finitus & infinitus, vario videlicet respectu: finitus, quatenus homo, infinitus, quatenus Deus. Sed hæc falsæ sunt: Diuina Christi natura actu simul est infinita & finita, vario respectu. Item, humana Christi natura actu simul est finita & infinita, vario respectu. Vtraque propositio falsa est, nec varij respectus aliquod remediũ afferre possunt.

His igitur expositis, satis elucescit quàm inanis sit illa respõsio de variis respectibus, deque varia consideratione corporis Christi, quam tamen dogmatis de infinito Christi corpore, infinitis incommodis & repugnantis, quasi perpetua tempestate iactati, sacram illi anchoram esse volunt. Summa autem refutationis à nobis proposita, hoc connexo ἀπαγωγικῶς εἰς ἀδύνατον comprehendimus.

Si corpus Christi finitum est, propriisque dimensionibus circumscriptum, quatenus tantum per se, hoc est, seorsum à λόγῳ consideratur. Ergo corpus Christi nūquam fuit, nec erit actu finitum, propriisque dimensionibus circumscriptum, sed sola consideratione. Consequentia patet: quia licet humana Christi natura seorsum à λόγῳ considerari possit, tanquam actu fuit, nec erit seorsum à λόγῳ: nec enim vnquam extitit quin à λόγῳ sustentaretur in vnione personæ ab ipso λόγῳ perpetuò sustentanda. Et

vi consequentis corpus Christi nunquam fuit actu & re ipsa verum, & physicum corpus, nostris corporibus per omnia simile, excepto peccato: Sed tantum fuit verum corpus in eorum animis & cogitatione, qui dogma Omnipræsentie corporis Christi hisce temporibus tuendum susceperunt. *α δὲ δύνα-
ται, α θεολογον, ετεροδοξον.*

Quòd autem postremò addunt, singulares illas proprietates, cuiusmodi est Omnipræsentia, nulli rei creatæ cōtigisse, sine eius abolitione, puto esse lapsum *μνημονικόν*: quò ita dicendum fuerit: Omnipræsentiam nulli rei creatæ vnquã contingere potuisse, quia hoc inferret abolitionem naturæ rerù creatarum, earùque conuersionem in Deum: Quod absit.

Porro, quia, vt varios illos respectus (in quibus suæ causæ præsidium collocarunt) nobis cōmendent, multa proferunt de communicatione proprietatum: cui etiam nū, vt stare possint, varias distinctionū columnas suffulciūt: de his omnibus sigillatim nobis dicendum erit, idque hoc ordine, vt primū de cōmunicatione proprietatum differamus: deinde excutiamus eas omnes distinctiones, quas adhibent ad suam sententiã explicandã. Quare meminerint lectores, hunc potissimū esse questionis statū, An corpus Christi, quod verū est corpus, ac proinde actu & realiter circumscriptum suis dimensioibus, possit

possit etiam vilo modo, vlla ratione, vilo distinctionum beneficio, dici actu & realiter infinitum, incircunscriptū & omnipræsens. Huc imprimis est nostra hæc ἀνασκευασμὴν disputatio conuertēda. Nobis igitur de Cōmunicatione proprietatū nunc agendū est.

DE COMMVNICATIONE
PROPRIETATVM.

Hoc loquendi genus, Cōmunicatio proprietatum in Scriptura non reperitur: & rarò apud ipsos etiam Veteres extat totidē verbis: sed à Scholasticis potissimūm introductū est, vt hac phrasi, & contracto illo loquēdi genere (qui Scholasticorū mos est) sententiam veterum Doctorū cōprehenderent, de locis aliquot Scripturæ rectè & ὀρθῶς ὁρθῶς intelligendis, quos olim hæretici deprauabāt. Nā illi naturas in Christo cōfundebāt, cō quòd legerent, Dominū gloriæ crucifixum, Deum acquiuisse Ecclesiam suo sanguine, Filium hominis in terris existentē, esse simul in cælo, & pleraque con similia, quæ maiores nostri ita intelligenda esse cēsuerunt, vt quod dicitur de persona in Cōcreto, non propterea dicendū sit de altera natura in Abstracto, cōtra alterius naturæ proprietatē, aded vt neque deitas crucifixa, nec sanguine prædita, nec rursus humana na

*Pauci explicatur xox
vavia ἡδ
ιδιαιατα
in Veterū,
qui ipsam
proposuerūt
sententia.*

tura simul in terra & in cælo fuisse, credēda sit. Quandoquidem tanta vis est vnionis illius hypostaticæ, vt Scriptura de persona id enuntiet, quod alterius tantum naturæ est propriū: & quia vnus Christus est Deus & homo, Scriptura id Christo Deo attribuat, quod humanæ naturæ proprium est, & vicissim, id Christo homini tribuat, quod est proprium Deitatis. Atque hanc veterum expositionem, Scholastici duobus hisce vocabulis, *Communicatio proprietatum*, significare voluerunt, non quod vnus naturæ proprietates cum altera natura, sed potius cum ipsa persona communicetur: hoc est, de ipsa persona tā vnus quàm alterius naturæ proprietates enuntientur. Ipsi autem veteres variis vocabulis suam sententiam expresserūt: cuiusmodi sunt, ἐπιθετικὴ ὀνομάτων, κοινότης ὀνομάτων, ἀντίθεσις, & si qua fortè consimilia apud veteres occurrunt. Sæpe quidem vsurpant κοινωvεiv & κοινωvίzy: sed his vocabulis ipsam veram, & perfectā personalem vnionē, vt plurimum, intelligunt, id quod facile patebit ex sequentibus veterū testimoniis.

Nyssen. *Rex regum venit in communionem siue communicationem nostre nature. εἰς κοινωvίαν.*

Basil. in S. Natiuit. *Κοινωvία nostre nature πρὸς Θεόν.*

Cassianus. *Manente in sua perfectione naturaliter utraque substantia, sine sui præiudicio: & humanitati Diuina communicant, & Diuinitati humana participant.*

Diuinitas in vna sui hypostaseon, tota nobis communicauit ἐκοινωνήσε.

Dionysii
citāte Da
masc.

Ex communione & vnione Verbi ad humanā naturam. ἐκ τῆς κοινωνίας καὶ ἐνώσεως.

Athan. ad
Epiſtet.

Caro operanti Deitati λόγου communicauit. κοινωνεῖν.

Damaſce-
nus lib. 3.
c. 9.

Vnus Christus vult & operatur in vtraque natura non confusè, nec diuisè: sed cum communione, siue communicatione alterius quod cuiusque proprium est, μετὰ τῆς Θεότητος κοινωνίας.

Id. ex Sy-
no. Chal-
ced.

Vnio & communio naturarum.

Id. lib. 1.
c. 4.

Quomodo adoptionis eius participes esse possemus, nisi per Filium, eam que est ad ipsum, accepissemus communionem, & nisi Verbum eius communicasset nobis, caro factum?

Iren. 1. 3.
c. 20.

Communio Dei & hominis.

Id. lib. 4.

Neque homo à Deo gratiam salutis acciperet, si in vna persona Christi Diuine, humanaeque natura communio non maneret. Et plerique alij loci consimiles. Atque hoc loquendi genus fluxit ab his Apostoli verbis: Quemadmodum pueri communicarunt carni & sanguini: ipse quoque consimiliter particeps factus est eorum, &c. Vbi verbum κοινωνεῖν vsurpatur.

Fulgētiuz

Heb. 2.

Quaquam autem in naturarū vnitione, vnione, & communione, aliquid prius & posterius considerari potest: re tamen ipsa & actu, illa omnia simul extiterunt. Atque omnino in hac quaestione, Communicandi & Communione vocabula intransitiuè à veteribus vsurpantur: ad quod cum Vbiquitatis

Communi-
candi ver-
bum vete-
res intransi-
tiuè vsur-
parūt: quod
idem Vbi-
quitati pa-
troni transi-
tiuè acci-
piunt.

patroni minus aduerterent, & verbum *Communicandi* transitiuè, contra vsum verbi *κοινωνεῖν*, acciperent: ex plerisque Veterū locis perperam intellectis, suum dogma de reali proprietatum cōmunicatione fabricarunt, opinantes, propria Deitatis communicari, hoc est, vt illi quidem exponūt, communia fieri, ac cōferri in humanam naturam: quod est insigne *ψευδογράφημα* in Theologia, adeoque in ipsa Veterum doctorum lectione: quum potius ex ipsis veteribus, & quod longè grauius est, ex ipso Dei verbo, ita statuendum sit: In persona Christi, naturam diuinam τῷ λόγῳ, & ipsius naturæ proprietates, communicare, siue, *κοινωνεῖν* humanæ naturæ (verbo *Communicandi* intransitiuè accepto) hoc est, arctissimè, & personaliter vniri cum humana natura, quam ipse λόγος assumpsit. Et hæc est vera & realis proprietatum communicatio, siue, *Communio*, quam Scriptura tradit, quam veteres agnouerunt, & quam orthodoxi omnes piè & religiosè amplectuntur.

Quam sit
communicatio
proprietatum
verbalis.

At illa cōmunicatio proprietatum, quam proponunt Scholastici, ad quasdam Scripturæ phrasas explicandas, quibus hæretici abusi sunt, vulgò dicitur verbalis: non quòd sit ficta, aut commentitia, sed quia pertinet ad verborum & φράσεων expositionē: quæ quidem expositio quum sit vera, orthodoxa, & certissimis rationibus confirmata: certè mo-
dus

dus illius expositionis, vanus aut fictitius di-
 ci non potest. Solent autem varij gradus hu-
 iusce communicationis proprietatum assi-
 gnari: nec dum de illis gradibus planè con-
 stat inter huius ætatis Theologos doctissi-
 mos, qui tamen omnes huc redeunt, vt dicat,
 hanc de proprietatū communicatione do-
 ctrinam esse adhibendam ad hos Scripturæ
 locos intelligendos, *Antequam Abraham*

esset ego sum: Christus est Deus benedictus:
Per quem fecit & secula: Dominum glorie
crucifixissent: Ecclesiam Dei quàm acqui-
suit proprio sanguine: Filius hominis qui est in
cælo, & qui sunt confimiles. Hos autem
 locos ita intelligendos existimant, vt vnus
 naturæ propria, quæ dicuntur de tota per-
 sona in Cōcreto, ad ipsam naturā cuius pro-
 pria sunt, referantur in Abstracto: idque, li-
 cet persona significetur vocabulis Cōcretis
 ad vnā tantum naturā propriè spectantibus:
 vt quū dicitur Dominus glorię crucifixus, &
 quū Deus dicitur acquisiuisse Ecclesiā suo
 sanguine, & vicissim quū Christus dicebat,
 Filiū hominis descendisse de cælo, & esse in
 cælo. Atque hæc quidem est eorum summa,
 quæ doctissimi ætatis nostræ Theologi de
 hac cōmunicatione proprietatū tradiderūt.

Hic autem ego paulisper gradum figo, &
 sic ratiocinor: Equum non esse, quum istud
 loquendi genus, *Communicatio proprietatum,*
 in Scriptura non extet, ipsum virgere in do-

Ioan. 8.
 Rom. 9.
 Heb. 1.
 1. Cor. 2.
 Act. 20.
 Ioan. 3.

*An rectè
 argumentū
 ducatur ex
 hoc loquen-
 di genere.*

gmate Theologico asserēdo. Quamobrem
propono sequēs Theorema, cui fat scio, do-
cti ac probi Theologi assentientur.

*Nullum loquendi genus quod in Scriptura
non legitur, in aliquo fidei & doctrina capite as-
serendo, urgeri debet.*

Deinde affirmo, cū superius illud ge-
nus loquendi fuerit à Scholasticis proposi-
tum, collectūque ex veterum doctorum
scriptis, eius significationem & sensum ab
illis ipsis Scholasticis & veteribus petendū
esse, ex vulgata illa regula: eius esse interpre-
tari qui locutus est. Audiamus igitur tam
Scholasticos quàm Veteres Cōmunicatio-
nem proprietatum suis verbis exponentes.

*Explicatio
Comunicat.
propr. ex Ve-
teribus, &
Scholast.*

Pro Scholasticis vnum Thomam audire
satis erit, ita communicationem proprietat-
um exponentem.

*Cū aliud & aliud sit secundum quod divi-
na & humana predicantur de Christo: necesse
est dicere, in Christo esse duas naturas inconfusas
& impermixtas: Id autem de quo predicantur
proprietates naturales, secundum naturam pro-
priam ad genus substantie pertinentem, est hypo-
stasis & suppositum illius natura. Hæc Tho-
mas. Quam quidem doctrinam à veteribus
manasse subiectis aliquot eorū testimoniis
fiet manifestum.*

Exposit. fid.

Justinus Martyr, *Quum de Filio voces inter
se contrarias audieris, conuenienter ea que di-
cuntur inter se collata distribue: siquid magnum*

et diuinum, natura diuina ascribens: si quid par-
 um et humanum, humana imputans. Sic vo-
 cum dissonantiam euitabis, qualibet natura, quod
 sibi proprium est, recipiente, &c.

Hilarius, Christus assumens carnis nostra fra-
 gilitatem, et manens suus atque noster, ita agit,
 orat, profitetur omnia illa quae nostra sunt, ut in il-
 lis etiam admisceat quae sua sunt: loquaturque
 in persona Christi, quae natus est et passus, inter-
 dum autem secundum Deum omnis ei sermo sit.

In Psalms
54.

Augustinus. Quae de Filio Dei dicuntur, vi-
 dendum est secundum quid dicantur.

Ep. 102.

Idem, Nemo ascendit in caelum, et c. Ioan. 3.
 Haec unitas personae Christi, sic ex utraque natu-
 ra constat, ut qualibet earum, vocabulum etiam
 alteri impertiat. Item: Quid, et propter quid, et
 secundum quid dicatur, prudens, et pius lector
 intelliget, et c.

De Trin.
& Vnit.
D. c. 6.
Contr. ser-
mon. Ar-
rian.
De Trin.:
l. 1. c. 13.

Cyrillus, Quae de Christo scribuntur, sic intel-
 ligenda sunt, ut nec quae Deitati conueniunt, hu-
 manitati eius attribuantur: nec quae humanitatis
 propriae sunt, ad Deitatem torqueantur.

In Thesa.

Theodoretus, Quum de naturis loquimur,
 cuique conuenientia tribuenda sunt, et sciendum
 est, quae sint deitatis, et quae humanitatis propriae.
 Quum autem de persona loquimur, oportet ea com-
 munita facere quae sunt naturarum propriae, et utra-
 que Seruatori Christo tribuenda sunt, et unus
 idemque Deus et homo appellandus, Filius Dei,
 et Filius hominis, et c. Sciendum est quod unio
 communia facit nomina.

Contr. Ne-
stor.
Dial. 1. 2. 3.

Idem: Propria naturarum facta sunt communia personae propter unionem: quia idem est Filius Dei, & Filius hominis: Aeternus & recens.

Idem: Communio nominum non facit confusio-
nem naturarum. Nemo ascendit in cælum, &c.
Hæc & similia dicta intelligenda sunt per comu-
nicationem idiomatum, propter duarum naturarum
unionem, ut quum dicimus, Christum habitare in cor-
dibus fidelium, &c. quia sicut natura unita sunt,
ita etiam naturarum attributa permutantur.

Demonst.
Euang. l.
10. ca.

Eusebius, Quaecunque de illo humiliter abie-
ctiusque dici videbuntur, illa spectare agnum Dei
qui tollit peccatum mundi, corpusque illud huma-
num meminisse oportebit.

Hæc tantum delibauimus, ex quibus satis
perspicuum esse potest, quidnam Scholastici
& veteres intelligant hoc loquendi genere:
κοινωνία τῆς ἰδιωματίας. Nempe hunc esse mo-
rem Scripturæ, ut sæpenumero id dicat de
ipsa persona Christi, quod alterius tantum
naturæ est proprium, idque propter unionem
hypostaticam, ne quis fortè ex locis Scriptu-
ræ malè intellectis, naturas vel confundat,
vel diuellat. Itaque illi ipsi veteres dum suam
sententiam explicant, usurpant hæc vocabu-
la, *Voces, Dicuntur, Sermo, Vocabulum, Nomi-
na*: & confimilia. Sic Nazianzenus dicit, *ἐπι-
θετικῶν ὀνομάτων*: Et Theodoretus, *κοινωνία ὀνο-
μάτων*, &c. Atque illi omnes hanc communi-
cationem ipsi personæ cōstater tribuunt, quod
in hac quæstione imprimis obseruandum est.
Ac

At illi qui dogma Omnipraesentiae, siue Ubiquitatis tuentur, primum affirmant, Communicationem proprietatum esse realem, hoc est, essentialem (quicquid tandem praetexant) eamque, non in persona, sed in ipsis naturis considerant. Deinde, verbo *Communicari*, intelligunt, commune fieri. Postremo communicationem transitiuam acceptam statuunt tantum ex parte Deitatis communicatis: quo sensu nunquam veteres loquuti sunt, & quod caput est, nihil tale extat in Scriptura. Quare, aduersus illa omnia nunc nobis disputandum est.

Quantum distent Vbi qui, patroni à sententia Vatelii.

Sed antequam ulterius progrediar, quia plerique ex illis, vocabulum, *Essentiale*, refugunt, & contendunt sic reale esse communicationem, ut sit vera quidem, sed non essentialis. Vno verbo refellendi sunt. Etenim satis constat, Reale non tantum opponi commentitiosum, sed etiam pro natura rei, de qua agitur, necessario intelligendum esse. Quod si quis Reale, sine Re, consideret, ille merito dici posset sine ratione ratiocinari. Proprietates autem Diuinae naturae, de quibus hic agitur, sunt ipsa Deitatis essentia, adeoque ipsa Deitas: quia nihil accidit Deitati. In hac ergo quaestione, Reale idem est, quod verum & essentialiter: & Realiter, idem quod verum & essentialiter, nec vlla subterfugia quaeri possunt. Quid est enim communicatio Realis, nisi vera ipsius rei communicatione? Atqui ipsa res, hoc est, Deitatis proprietates, sunt ipsa essentia, ut dictum est,

Responsio qua distinguunt Reale ab essentiali in hac quaestione refellitur.

Ergo Realis communicatio proprietatum diuinæ naturæ, est ipsius essentiæ diuinæ cōmunicatio. Porro, quæ admodum distinctio naturarum & proprietatum vtriusque naturæ dicitur Realis, hoc est, essentialis, ita quæ dicitur, Realis proprietatum cōmunicatio, perinde est, vt si essentialis proprietatū cōmunicatio diceretur. Vanum est igitur hoc illorum effugium: Reale ab ipsis vsurpari, non pro essentiali, sed prout opponitur cōmentitio. Semper enim quarendum est, quænam sit illa veritas de qua agitur. Rectè enim philosophi docent τὸ ὄν &, τὸ εἶναι ἀντισπέρφεν. Nam quod verum est in verbis, illud dicitur ὄν in rebus ipsis.

Obiectio.

Respons.

At enim, inquiūt: Nonne personas Trinitatis realiter, at non essentialiter differre oportet? *ὁ δὲ ἕως* dicimus. Sanè quidem: Id enim postulat eius rei, de qua agimus, natura. Nam in Trinitatis mysterio, persona non est essentia, sed aliquid in essentia per se subsistēs (de qua alibi fortasse dabitur copiosius differendi locus.) Quum igitur Res personæ in mysterio Trinitatis nō sit essentia, certè ibi Realiter, non erit essentialiter. At longè secus de proprietatibus Deitatis statuendum est: quandoquidem proprietas Deitatis est ipsa Dei essentia, vt antè diximus, & omnes orthodoxi assentiuntur. Ex quo fit, vt Realitas diuinarū proprietatum sit ipsa diuina essentia: ac proinde realis proprietatū diuina.

diuinarum communicatio sit ipsius Diuinæ
essentiæ communicatio. Quare, si vi Realis
illius cōmunicationis, velint corpus Christi
dici Omnipræfens: velint igitur necesse est,
corpus Christi dici essentiam Dei, & Deum
ipsum: quod absit. Nec se profectò vllius di-
finitionis clypeo tutari vnquam possint.

Sed iã refutemus hanc sententiam de Rea-
li, hoc est, (vt ego interpretor, illis quidē re-
pugnantibus, sed rationem, cur repugnent,
non habentibus) essentiali cōmunicatione
propriatum. Et quia maximè nitūtur hoc
loquendi genere, quod fuit à veteribus &
Scholasticis introductū, (vt paulò antè di-
ximus) hunc errorem illis eripiamus sequēti
argumento.

*Aduersus
Realē Pro-
priet. Com-
munic.*

*Qui vocabula & phrasas veterum doctorum
contra ipsorum sententiã usurpant, illi ex suo com-
mento, non autem ex veterum sententia ratioci-
nantur.*

*Qui per communicationem proprietatum in-
telligunt Realem communicationē, qua proprie-
tates deitatis verè & realiter communicantur
humana nature, hæc vocabula, & hanc phrasin
à veteribus doctoribus propositam, contra ipso-
rum sententiã usurpant.*

*Quare illi ex suo commento, non autem ex ve-
terum sententia ratiocinantur.*

Maior est perspicua. Maiorem ipsi veteres
suprà suis verbis confirmarunt, quibus suam
explicarunt sententiam. Si quis autē aliquid

y. Ioan. 1.

præterea desideret: Quæro, an in his enūclatis, Dominus gloriæ fuit crucifixus, Deus suo sanguine acquisiuit Ecclesiam, Manus nostræ contrectauerunt Verbū vitæ, & con-
 similibus: quæro, inquam, an ex sententia veterum, loci illi sint exponendi per communicationem proprietatum, necne? Si forte quis id neget, negabit quoque sibi quicquam esse cum Veterum lectione cōmune. Si fatetur, ergo ex sententia Veterum, communicationis proprietatum nō est realis (vt isti quidē existimant) alioqui Deitas fuisset realiter crucifixa, haberet realiter sanguinē, esset realiter cōtrectabilis, & similia absurda, quæ piæ aures auersantur. Item sequitur Veritas ipsam communicationem proprietatum constituisse, non solum ex parte Deitatis, sed etiam ex parte humanæ naturæ: quātamen isti communicationem proprietatum statuāt solū ex parte Deitatis cōmunicatis.

Resp. patr.
 Vbiq. resolu-
 litur.

Respondent: Quum Deus dicitur crucifixus, esse quidem realem cōmunicationem, sed in Persona, non autem in Diuina natura. Ecquodnam est istud respondendi genus? Si est communicatio, quænam est natura communicans? (nam vocabulum illud actiue intelligūt). Non diuina: quæ nec mori potest, nec crucifigi: humana igitur. Cui porro humana natura communicat hanc suam proprietatem? non diuinæ: sibi igitur ipsi communicat: quod quàm absurdum sit, ne-
 mo

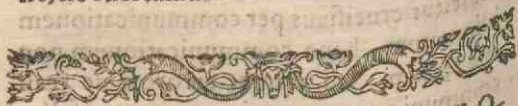
mo non videt. Communicatio illa realis est in persona, inquit. At hoc non est respondere (non enim hanc communicationem referunt ad *οράσιν* explicandam, id quod Veteres fecerunt.) Quæro igitur: in persona Christi, cuius humana natura realiter communicavit suam illam proprietatem, nepe fuisse crucifixam. Quod si dicant eam realiter communicari personæ ab humana natura, sibi contradicent. Nam sic illi ipsi nobis communionem proprietatum definiunt, ut fiat inter naturas ipsas, non inter naturam & personam. Huc igitur, velint, nolint, redeat necesse est: Si realiter Deus crucifixus non est, & dicitur crucifixus per communicationem idiomatum, hanc communicationem non esse realem. Sed ut hunc errorem de reali communicatione magis magisque refellamus, operæ pretium est ante oculos habere definitionem unionis personalis, Dei verbo fundatam, & ab omnibus orthodoxis *ὁμολογούμεως* receptam, & ab ipsis Omnipresentiæ patronis non repudiatam: quam semper in hoc cursu *ἀνασκευαστικῆς* disputationis, tanquam Cynosuram nobis proponemus. Sic igitur Synodus Chalcedonensis,

Sanctos itaque Patres sequentes, unum & eundem confitemur Iesum Christum, Filium Dei, Dominum & unigenitum, in duabus naturis, inconfuse, inconvertibiliter, indivulse,

Definitio Unionis Personalis, huiusce disputationis Cynosura.

Et inseparabiliter manifestatum: haudquaquam differentia naturarum, propter unitatem, sublatam, sed magis utriusque natura, in unâ personam, & unam hypostasim concurrentis, proprietate seruata: non ut in duas personas bipartiatum, aut diuidatur, sed ut sit unus & idem Filius unigenitus, Deus verbum, & Dominus noster Iesus Christus: sicut de illo olim Propheta vaticinati sunt, & ipse nos Christus instruxit, ac Patrum symbolum nobis tradidit.

Ex hac igitur firma, constantique Christianæ religionis veritate, errorem de diuinarum proprietatum reali communicatione, sic euertamus.

ADVERSUS REALEM PROPRIETATVM COMMUNICATIONEM.

ARGVMENTVM I.

Realis proprie-
tatis communicatio
refellitur.

Nihil quod eius rei de qua agitur natura repugnat, reale dici debet.

Communicatio proprietatum, quam isti proponunt, ipsius unionis hypostaticæ natura repugnat. (hæc est enim natura unionis hypostaticæ, ut utrique naturæ seruentur suæ proprietates, quemadmodum proximè Synodum affirmantem audiuius. Proprium

prium autem seruari & proprium communicari, *ἐν τριφασίᾳ* dicitur.)

Quare communicatio proprietatum, quam isti introducunt, in vnione hypostatica realis dici nō potest.

I I.

Nihil quod est essentia Diuina, rei create cōmunicari potest.

Omnipresentia est essentia Diuina.

Quare non potest cōmunicari rei create: corpus autem Christi creatum est.

Respondent: Corpus Christi non esse omnipræsens essentialiter, sed communicatiuè: quæ quidem responsio principium petit: semper enim manet ipsa communicatio, & perinde est vt si dicant, proprietates communicari, quia proprietates communicantur. Item: est *ἀδολοχία*: idem est enim ac si dicant, communicari cōmunicatiuè. Denique hoc est *ἀούρατον*, Essentiam communicari, sed non essentialiter. Quare ista responsio, & aliæ consimiles sunt vanissimæ, nec ad rem, de qua agitur, quicquam faciūt. Sed (vt quod verum est dicam) aërem tantum verberant.

*Respons.
patr. Vbiq.
refellitur.*

I I I.

Si Deus dicitur esse vbique quia omnia continet, fouet, sustentat (est enim creator) & corpus Christi non omnia continet, fouet, sustentat, (est enim creatura) Ergo omnipresentia diuina non potest communicari corpori Christi.

III.

Si corpori Christi realiter communicatur, ut sit ubique præsens, illa omnipræsencia, aut est corporalis, aut, spiritualis: Non est corporalis, illis ipsis assentientibus, quia non videtur corpus, nec tangitur, nec corpus Christi deposuit hanc proprietatem: ex his verbis, Contrectate me, & videte, inquit, Non est spiritualis, quia corpus non magis potest esse realiter præsens præsencia spirituali, quam spiritus potest esse realiter præsens, præsencia corporali.

V.

Nihil quod est aeterna essentia, potest alicui realiter accidere.

Omnipræsencia est aeterna essentia.

Quare, non potest alicui realiter accidere. Accideret autem corpori Christi, si illi realiter communicaretur ut esset omnipræsens. Hoc enim non est de essentia corporis, id quod non negant.

VI.

Si realis est communicatio proprietatum. Ergo illi dicunt pugnancia: quippe qui negent, omnes diuina natura proprietates communicari humane nature, ne scilicet cogantur statueret aeternitatem corporis Christi.

Consequentiam sic confirmo: si realiter communicantur proprietates: ergo omnes: quia Deitatis proprietates sunt realiter indiuisibiles, & inseparabiles: sunt enim ipsa essentia, ut antè dictum est. Itē: quia ἐν τῷ 200 τοῦ

totū realiter vniuit cum humana natura, v-
 nione hypostatica, propter quam vnionem
 isti volunt communicatas esse proprietates.
 Sunt igitur omnes cōmunicatæ, aut, non ea
 vis est vnionis hypostaticæ, vt realiter com-
 municētur proprietates: nisi fortè velint τὸν
 λόγον diuidere. Amplius: Quia dari non po-
 test ratio, cur Deitatis proprietates quędam
 fuerint cōmunicatæ, quędam verò non fue-
 rint. Nam si dicant humanæ naturę repugna-
 re, vt sit æterna, hoc est, creata simul & in-
 creata: obiicio, non minus repugnare, illam
 ipsam naturam esse realiter & actu finitam
 simul & infinitam.

VII.

*Si realis est communicatio proprietatum: Ergo
 illi rursus à se ipsis dissentiunt: quandoquidem in
 explicando suo dogmate affirmant, vnionem hy-
 postaticam fieri, seruata vtriusque nature pro-
 prietate. Consequentia patet hoc syllogismo
 ἀπαγωγικῶς.*

*Quum vnius nature proprietas alteri nature
 realiter communicatur, non seruatur vtriusque
 nature proprietate. Nam, obsecro te, quid est
 Proprietate? quid est Seruari?*

Quomodo SERVATVR & manet PRO-
 PRIVM, id quod fit COMMVNE?

*In vnione hypostatica duarum naturarum in
 Christo, vnius nature Proprietate alteri nature
 realiter communicatur (vt illi dicunt:) seruata,
 inquit, vtriusq; nature proprietate.*

Quare, ex ipsorum sententia, in unione hypostatica duarum naturarum in Christo, non seruetur utriusque natura proprietates, seruata utriusque natura proprietate, hoc est, ipsum non est ipsum.

VIII.

Si realis est communicatio proprietatum, sequitur naturarum in Christo exæquatio, & confusio, quod absit. Consequentia patet ex ratione confusionis, quæ fit, quum res duæ, vel plures, earumque proprietates communicantur, hoc est, communes fiunt. Loquimur enim de proprietatibus siue (vt nonnulli malunt) conditionibus essentialibus, quæ quidem si communes fiunt, proculdubio ipsæ quoque naturæ communes erunt. Quod, quum fit, tunc emergit aliquid tertium ex rerum illarum communicatione compositum: atque id in Christo est *ἀδύνατον*. Neque hinc mihi respondeant, humanam naturam esse exæquatam, non *ἑστία* ipsius humanæ naturæ, sed *ἑξ ἑστίας*, quæ ab ipsa Deitate accepit. Nam primum, hoc nihil est aliud quàm suam sententiam aliis verbis exprimere. Deinde, cum nomine *ἑξ ἑστίας* intelligant omnipotentiam, & omnipotentia Diuina sit ipsa Deitas, propter simplicissimam essentiam, certè si caro exæquatur in *ἑξ ἑστίας*, exæquabitur & in *ἑστίας*.

Resp. par.
Vbiq. resel-
litur.

Respondent, non fieri exæquationem, quia natura humana nõ id habet à se, vt sit omnipræsens. At hoc non est respondere. Nam vt ali-

vt aliquid cum alio exæquetur, necesse est, id ex se, & per se, non esse æquale ei quicum exæquatur. Itaque se ipsi fallunt, qui opponant cõmunicationem exæquationi, & confusioni, quæ sine communicatione fieri non potest. Nec vquam auditum est, ea quæ sunt exæquata, exæquari, vel quæ sunt cõfusa, cõfundi. Sed quæ in se, & per se distincta sunt, solent per realem istam communicationem confundi: id quod in hydromelite perspicuum est.

I X.

Siraalis est proprietatum communicatio quæ se introducunt: Est igitur inutilis ea doctrina quæ orthodoxi omnes à primis vsque Ecclesie Christiana temporibus semper amplexi sunt, de donis in humanam Christi naturam collatis.

Consequentia patet, quõ enim statim ab ipsa conceptione realis illa communicatio facta fuerit, vt illi quidem tradunt, quid opus erat humanam naturam Christi, finita quadam gloria, creatisque donis illustrari, si aliunde, id est ex reali proprietatum communicatione, illa ipsa natura humana omni maiestate, atque infinita gloria exellebat? Itẽ: quum satis constet, finita illa, creataque dona rēporis progressu in carnem Christi collata esse (nec enim impassibilitatem, immortalitatem, & alias gloriosi corporis qualitates ante resurrectionem Actu habuit) quomodo stare poterit hoc loquendi genus,

Christi corpus habuisse realiter omnia statim ab initio, & illud ipsum corpus quædam progressu temporis accepisse?

X.

Si realis est communicatio proprietatum, & Deitas realiter communicat suas proprietates humana natura: Ergo humana natura realiter est Deus. ἀδύνατον. Consequentia patet ex eo quod iam sæpe à nobis dictum est, videlicet, proprietates diuinæ naturæ esse ipsum Deum. Etenim Dei esse, & essentia, idem est: adedò vt maiestas, omnipotentia, eternitas, infinitas, omnipræsentia Dei, sint ipse Deus.

X I.

Si realis est communicatio proprietatum. Ergo iam non sunt proprietates. Cōsequētia patet ex ratione Proprii cui opponitur Cōmune.

*Responsio
patronicæ
Vbiquitatis
refellitur.*

Sunt qui respondent, non communicari alteri, quia humana natura non est alter, sed altera, quippe quæ sola non constituat personam. Quam responsionem ita refello. Si est altera, est igitur aliud quippiam. Rectè enim Doctores Theologi ita de mysterio vnionis hypostaticæ loquuti sunt: In Christo esse Aliud & Aliud: sed non Alium & Aliū. Quare hæc propositio vera est, Christus est vnus: hæc verò falsa, Christus est vnum. Est enim vnus Christus Deus & homo, Dei & hominū mediator. Proinde ista responsio non tollit superius incōmodū. Nec enim est Propriū quod est cū alio cōmune, quodcun- que

que tandem illud sit. Hoc ergo sine cōtradi-
 ctione dici non potest. Proprietas cōmunis
 facta. Nā si Proprietas est, nō est Cōmunis.
 Si communis est, non iā est proprietas. Ne-
 que profectō possunt vlla diuerticula exco-
 gitari.

At enim, inquiūt, Proprietates Deitatis nō
 sunt planè communes cum humana natura:
 quia hæc illas non habet proprio iure & ex
 se. Quæ quidem responsio perinde est vt si-
 quis diuitias, quas antea proprias habuit, cū
 alio communicet: ac tum neget, communes
 esse planè factas: propterea quòd alter ille
 quicum sunt communicatæ, non eas habet à
 se ipso, sed aliunde accepit. Præclarum, scili-
 cet, respondendi genus: hoc enim est planè
 à *αὐτῶν*, & quod non modò non cōprehēdi
 animo: sed ne cogitatione quidem attingi
 potest, proprium vnus alteri non planè cō-
 municari, quia non est huiusce alterius pro-
 prium. Atqui si propriū est vnus, & manet
 proprium, non potest igitur communicari
 alteri. Rursus si alter ille haberet proprium
 à se, & ex se, quomodo illi communicaretur
 id quod iam haberet?

XII.

*Si realis est proprietatum communicatio, ac
 propterea corpus Christi accepit à λόγῳ vt sit o-
 mnipresens, & vbiq̄ue: Ergo sunt duo infinita,
 vnum dans, & alterum, accipiens. à δῶατον.*
 Consequētia est in promptu. Nam ὁ λόγος

qui est omnipræsens, dat humanæ naturæ ut sit quoque realiter omnipræsens (quemadmodum illi volunt) & ὁ λόγος non est natura humana, & ea vicissim non est λόγος: sunt enim duæ naturæ in vna persona quæ Christus est, eadēque inter se distinctæ. Itaque nouum hoc est, & hactenus inauditū: Duas naturas & essētias inter se distinctas, esse infinitas. Item: Aliquid accipere posse ut infinitum sit. Eligant igitur ex his duobus vtrū velint, vnūne esse infinitum, an duo? Si velint Deitatem, & corpus Christi esse duo infinita: neutrum igitur est infinitum, idque ex ratione infiniti: quia alterum altero finiretur. Sin autem malint Deitatem & corpus Christi esse vnum infinitum, idque realiter corpus igitur Christi est Deus (Absit verbo blasphemia.) Item: Falsum est igitur quod dicunt, Deitatem dare, & corpus accipere, quia dans, & accipiens non vnum sunt, alioqui aut Deitas sibi daret, aut corpus acciperet à seipso. ἀδυνάτων. Quòd si, ab ipsa ratione conuicti, dicant, vnum esse infinitum, quia est vna persona Christi: Ergo Omnipræsentia & Vbiq̄uitas nō est tribuenda humanæ naturæ, in Abstracto: sed ipsi personæ, in Concreto. Atque ita tollitur corporis, siue humanæ naturæ Omnipræsentia.

XIII.

Si realis est proprietatum communicatio, & ea sit vi unionis hypostatica, ut volūt, ergo humana natura

nanatura, suas etiam proprietates realiter communicabit Deitati. à d'wárov.

Consequentia patet: Quia non minùs realiter humana natura vnitur Deitati, quàm Deitas humanæ naturæ. Falsitas consequentis perspicua est: Sequeretur enim, Deitatem fuisse creatam, finitam, & cætera absurdissima.

Respondent: Naturas non esse æquales: naturam enim Diuinam assumere, & humanam assumi: ac proinde hanc esse rationem vnionis hypostaticæ, vt Diuina det, humana verò natura accipiat. Quam responsionem sic ego redarguo. Naturarum inæqualitas nõ facit inæqualem vnionem, alioqui sequeretur, Filium hominis esse minùs Filium Dei, quã Filius Dei sit Filius hominis. Ex quo necessitatio persona ipsa diuelleretur. *à d'wárov.*

Amplius: Hæc responsio contradictione implicat: dicit enim, Naturam diuinam assumere, & humanam assumi à diuina: ita tamẽ vt humana natura tantum accipiat. Verum enim verò, quã fieri potest vt Deitas assumens nihil accipiat & sit assumens nihil sumendo? Assumpsit, inquis, naturam humanã: Rectè id quidem: sed potestne esse humana natura sine suis conditionibus essentialibus? hinc enim de donis habitualibus in humanam naturam collatis disputo, nec intelligo non Deitatem ipsam in se factam esse auctiorem: sed Vnionem hypostaticam cõsidero,

*Resp. Patri
Vbiq. refellitur.*

in qua λόγος dicitur accipere id quod sibi τὰ
arctè vnit, vt propterea Christus dicatur Θε-
άνθρωπος. Quū ergo nulla natura sine suis es-
sentialibus cōditionibus & proprietatibus
constare possit: certè, si λόγος assumpsit hu-
manam naturā, nec assumpsit ipsius proprie-
tates essentielles: Assumpsit igitur naturam
nō naturam. ἀδύνατον. Quòd si proprietates
humanæ naturæ essentielles assumpsit, acce-
pit igitur: idque vi vocabuli. Sola igitur hu-
mana natura non accipit.

Denique hæc responsio manifestis hisce
Hebr. 2. scripturæ locis repugnat. Filius participauit
Ibidem. carnē & sanguinē, inquit Apostolus: & alibi:
Philip. 2. Nō assumpsit semē Angelorū, sed assumpsit
semē Abrahami. Itē: Exinaniuit semetipsum
forma serui accepta: & si qui sunt cōsimiles.
Quare, hæc responsio non est Theologica,
quippe sacræ scripturæ repugnans.

XIIII.

Si detur locus reali istī proprietatū cōmu-
nicationi: quæro, quomodo ὁ λόγος assumpse-
rit finitam naturam humanam, si vis vnionis
hypostaticæ infinita euasit? hoc est, si infini-
ta est eo ipso, quòd assumpta fuit. Etenim nō
fuit antequam assumeretur: loquor enim, nō
de humana natura καθόλου, sed de hac huma-
na natura, & de hac carne, nēpe Christi, quæ
est τόδε τι, quæ profectò nunquam fuit actu
finita, si realem istam cōmunicationem se-
mel recipiamus.

Si realis est proprietatum cōmunicatio, reuocandi sunt igitur Eutychiani & Monothelitæ, quos tamen pij maiores nostri iam pridē eiecerūt. Cōsequētia pater: Nā illorū errores huiusmodi fundamēto nitebantur.

*Respons.
patr. Ubique
refellitur.*

Illi verò, vt sese expediāt ex tot incōmodis, solēt istud effugium captare: Nempe, In Christo essentielles proprietates vnus naturæ nō fieri alterius naturæ essētiales proprietates, quēadmodū veteres illi hēretici proponebāt, (inquiūt.) Qua respōsione nō tolli superiora incōmoda, sic ego paucis demōstro.

Vnius rei essentielles proprietates, fieri essentielles proprietates rei alterius: nō modò non priscis illis hēreticis, sed nemini vnquā in mentem venire possit: est enim *ἀούσατος* & *ἀντιφατικόν*: ac proinde non debuit poni pro vno mēbro distinctionis, nec assignari pro ratione differentiæ. Nā sequeretur, aut aliquid actu & realiter esse sine suis essentialibus proprietatibus, hoc est, esse, & non esse: aut aliquid quod iā erat fieri, hoc est, idē esse aduētitiū & essenziale simul. Vtrunque absurdissimū. Hoc igitur loquēdi genus stare nō potest, Proprietates essentielles vnus, fieri proprietates essentielles alterius: nō magis quàm si quis dicat, idē esse simul & aliud: cōtra primarium hoc *ἀξίωμα, πάντες ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἢ τῶν ἄλλων ἕτερον*. Quare ista negatio nihil aliud est, quàm Chimæricum aliquod somnium.

Sed enim videamus quidnam effici possit hac negatiua responsione. Etenim obii-
 cio, Proprietates diuinas si communicentur,
 non iam esse proprietates propter *ἀντιφασιν*
 communis & proprij: (quemadmodum à
 nobis suprà expositum est. Sed cogor vim su-
 perioris argumenti hîc repetere:) Tu verò
 sic respondes, essentielles proprietates Dei-
 tatis, non fieri essentielles proprietates huma-
 næ naturæ. Atqui non propterea tollitur in-
 commodum. Nam si quod mihi proprium
 erat, tecum ego communicē, desinit esse mi-
 hi proprium: nec propterea fit propriū tibi,
 quia commune est, ac proinde nec tibi, nec
 mihi propriū est. Item, quū obii-
 cio, ex reali
 proprietatū cōmunicatione quam inuehis,
 sequi rerum ipsarum confusionē, non te tua
 isthæc responsio liberat. Nec enim, quod
 nonnulli opinionis errore existimāt, ad cō-
 fusionem requiritur, vt proprietates vnus rei,
 fiat alterius rei proprietates (non enim fit cō-
 fusio quandiu manet proprium) sed potius
 quæ propria erant, confunduntur, & fiunt
 propria tertiæ cuiusdam rei, quæ ex duabus
 illis rebus cōfusus cōponitur. Sic in hydro-
 melite proprietates mellis, nō fit proprietates a-
 quæ, nec cōtrā: sed quæ fuerāt mellis & aquæ
 proprietates, fiūt proprietates ipsius hydro-
 melitis. Sed de re apertissima nimis multa:

Conclusio.

Ex quibus omnibus perspicuū esse arbi-
 tror, istud dogma de reali proprietatū diui-
 narum

rum cōmunicatione, ita vt ab illis proponitur, nullo modo stare posse. Tot enim incōmoda circūvallāt, vt ex illis vix, ac ne vix quidē, nunquā emerferint. Quòd si scripturā sequeamur, dicemus in Christo esse verā & realē vnionē Diuinæ naturæ assumptis, cū humana natura assumpta. Ac proinde naturales vtriusque naturæ proprietates esse in Christo verè & realiter vnitas, & hāc esse verā & realē in Christo cōmunionē proprietatū. Itaque omnipræsencia λόγος nō separatur à circumscriptione corporis: neque tamen ó λόγος circumscribitur. Et vicissim circumscripção corporis non separatur ab omnipræsencia λόγος: Neque tamē corpus fit omnipræsens.

Denique, alius error, quo, vt probēt omnipræsentiā corporis, dicūt λόγον exerere proprietates suas, In, Cum, &, Per humanā naturā, ceu per instrumētū, paucis refellēdus est. Primum, λόγος est æternus & infinitus, In, & Cum humana natura, propter vnionē personalē: sed non est æternus, & infinitus per humanā naturā: quod idem de Omnipræsencia dicendū est: nempe, λόγον esse omnipræsentem, In, & Cum humana natura: sed non per humanā naturā. Hoc enim est non inexplicabile modò, verum etiam dictu horribile, humanam naturā quæ finita est, suisque dimensionibus circumscripcta, esse instrumentum Diuinæ omnipræsentiæ & infinitatis. Rursus,

quæro: Quod dixit Christus: *Ego & Pater v-* Ioan. 10.

Refellitur error de carne Christi, quam volunt esse omnium æternum & infinitum λόγος instrumentum.

num sumus, potestne cū humana natura cō-
 municari? Atqui ὁ λόγος, In carne, & cum car-
 ne, est Vnum cum Patre, & ipsa caro Chri-
 sti hoc pronuntiauit. Fateor quidē omnia à
 opus Redemptionis pertinentia facta esse à
 λόγος, in carne, & cum carne: sed affirmo, nō
 omnia facta esse per carnem, ceu per instru-
 mentum. Multa certē ac præclara miracula
 Christus edidit, adhibita carne, tanquam in-
 strumēto (ex quo illud apud Veteres Homo
 tangit, Deus sanat) sed quum λόγος excitauit
 carnem suam à mortuis (quod miraculū mi-
 raculorum nonnulli meritō appellāt) id fe-
 cit quidē, In carne, & cum carne, quam nun-
 quam deseruit: sed non id fecit per carnem.
 Aliud est enim percipere beneficiū, quā
 esse cōferendi ipsius beneficij instrumētum.

Præterea, quid hoc ad Omnipræsentiā? Hęc
 enim res omnes generaliter cōprehēdit, ne-
 que est peculiare illud Redēptionis opus.

Quinetiam, hoc modo, ἐνέργεια & ἐνέργη-
 μα confunduntur: contra naturam, ad eō que
 Opus enim Redemptionis, est ἐνέργημα &
 ἀποτέλεσμα: sed non est ἐνέργεια: quū sit po-
 tentiam verò esse ἐνέργειαν effectum. Omnipræ-
 sentiam Deus est Actus purissimus, esse ipsam Deita-
 tis ἐσσίαν, doctissimi quique Theologi con-
 stanter affirmant. Quomodo igitur erit ἐνέρ-
 γημα?

Itē que?

Itémque: si realiter communicatur *ἐνέργεια* Omnipræsentiæ, vt illi volunt, non sunt igitur naturarũ in Christo diuersæ *ἐνέργεια*: sed est tantũ vna, diuersis modis cõsiderata: videlicet Essentialiter, respectu Deitatis, & cõmunicatiuè, respectu carnis. Quòd si ita est, iã sunt Monothelitæ ab inferis reuocandi: quorum errorem, hac imprimis ratione, Maiores nostri refutarunt: quòd vtraque natura in Christo habeat naturales ac peculiare suas *ἐνέργειας*, ad vnum *ἐνέργημα* concurrentes, pro cuiusque naturæ ratione.

Postremò, nomẽ instrumenti hĩc vsurpatum repugnat Reali proprietatum communicationi (aduersus quam proximè à nobis disputatũ est. Quũ enim duo sint instrumentorum genera: vnum: *παθητικόν* tantũ: vt, ferrum. Alterum, quod propriam habet actionẽ: cuiusmodi est, Pastor Ecclesiæ prædicans Euangelium, vt credamus. Cuiam, obsecro, instrumentorum generi Realem istam communicationem tribuemus? Nec enim faber, in opere faciendo, suam propriã actionem ferro communicat: Neque Deus nostris ingenerat, cõmunicat cum ipso Ecclesiæ Pastore. Nemo enim non videt, Dei & Pastoris Ecclesiastici diuersas esse *ἐνέργειας* ad vnum *ἀποτέλεσμα*. cõcurrentes. Quæ quum ita sint: superius illud enuntiatum, de *λόγῳ* suas *ἐνέργειας*, In, Cum, & Per humanam

naturam exerente, explodendum esse censemus. Cæterum, quæ negantur de Carne in Abstracto, minime negantur de Homine in Concreto, propter ipsam personæ significationem: ut sæpe à nobis dictum est. Ac de illis quidem erroribus, hætenus.

Sed iam accedamus ad eorum distinctiones, quarum ope sperant in primis se à vitijs à nobis obiectas posse facile vitare.

Quoniã autem hinc arcessunt suas omnes distinctiones, quòd tribus modis humana Christi natura consideranda sit: primum omnium, ecquãvì istud habeat, nobis dispiciendum est.

*De triplici
consideratione
corporis
Christi.*

Triplex est humanæ naturæ Christi consideratio, inquit, secundum ipsam naturam, secundum glorificationem, secundum maiestatem quam habet vi unionis hypostaticæ. Quam quidem diuisionem sic ego redarguo.

Errores superioris diuisionis.

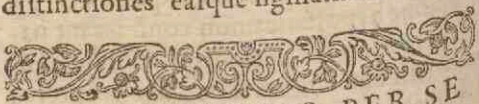
Primum ex hoc axioma recte differendi. *Omnes distinctiones, in quibus est petitio principij, vitiosæ sunt.* Iam inter nos quæritur, an vi unionis hypostaticæ humana natura habeat illam maiestatem quam proponunt. Ecce autem, maiestatem numerant pro vno membro suæ diuisionis. Sit igitur hic primus error.

Secundus error, idemque non minor superiore, quòd aberrant à proposito. Quæro enim, num idem sit considerare humanam naturam Christi, & considerare ipsius Christi personam. Negabunt. Atenim quum in illo ipso tertio modo dicunt, se considerare humanam naturam Christi

Christi secundum maiestatem quam accepit ab vnione hypostatica: non considerant naturam tantum, sed personam. Considerant enim naturam vnitam τῷ λόγῳ: ac propterea personam ipsam: ita fit, vt ex tribus modis, quos assignauerat, iam ad duos redierimus.

Tertius error: quum Maiestatem tribuunt humanæ naturæ: nunquam enim Scriptura Maiestatem tribuit humanæ naturæ in Abstracto, sed semper eam tribuit Personæ in Concreto. Nobis autem Christianis cum Scriptura loquendum est. Semper autem meminerimus, humanam naturam esse plenam omni Maiestate: nempe quatenus ipsius naturæ conditio & veritas ferre potest.

Quartus error: (ne plerosque alios curiosius scrutari videar) quia Maiestatem humanæ naturæ distinguunt à glorificatione, atque ita dissentiunt ab Apostolo, qui, quum maiestatem Christi nobis describit (idque de persona loquens in Concreto, non, vt isti solent, in Abstracto) profert ipsam glorificationem (quod postea suo loco copiosius Phil. 2. explicabitur) Propterea, inquit, Deus eum summè exaltauit, & ei dedit nomen, quod est supra omne nomen, vt in nomine Iesu omne genu flectatur cœlestiū, terrestrium & infernorum, & omnis lingua confiteatur Iesum Christum esse Dominum in gloria Dei patris. Hæc Apostolus, superiorem distinctionem, seu potius distractionem refellens. Sed iam ordine recenseamus illorum

I. DISTINCTIO PER SE

& κατ' ἄλλο.

Refutatio
distinctio-
nis, hoc est,
columna 10
Vbiquita-
tis.

ANTEQVAM speciatim hanc ex-
cutio: sic generaliter insequen-
tes omnes illarū distinctiones,
ratiocinor.

ARGVMENTVM I.

Generalis
refutatio 4.
argumētū.

*Nullæ distinctiones quæ tollunt ipsa subiecta,
inter quæ distinguere videntur, sunt Theologicae:
ac ne distinctiones quidem.*

*Sequentes distinctiones ad confirmandam cor-
poris Christi omnipræsentiam adhibite, tollunt
ipsa subiecta inter quæ distinguere videntur.*

*Non sunt igitur Theologicae distinctiones, ac
ne distinctiones quidem.*

Maiores satis est perspicua. Nam ipsa sub-
iecta sunt fundamenta distinctionum: quod
si illa evertantur: hæ stare non poterunt. Er-
enim si velis vnum ab altero distinguere, &
vtrunque tollis: obsecro te, quidnam distin-
guis?

Minor ita probatur. Eò spectant sequen-
tes distinctiones, vt nobis persuadeant, cor-
pus Christi esse omnipræsens vi vniōis hy-
postaticæ, à qua id acceperit. Ego verò affir-
mo ita tolli vtriusque naturæ veritatem: li-
cet,

et, fat scio, nihil tale cogitent, qui ita distinguunt. Ratio est, Quia si corpus est omniprensens, iam non est corpus: quia hoc est de ratione corporis vt sit finitum, & circumscriptum certis dimensionibus. Rursus, hoc est de ratione Deitatis, vt essentialis eius proprietate (quæ est ipsa essentia) nulli rei creatæ communicetur. Id quod tamen tollitur istis distinctionibus. Vtriusque rei veritas ex superioribus patet.

ARGVMENTVM II.

Item, *Nullæ distinctiones quæ inferunt contradictionem, recipiendæ sunt.*

Sequentes distinctiones sunt eiusmodi.

Non igitur recipiendæ.

Minor probatur. Quia hoc volunt efficere, vt corpus realiter & simul sit finitum & infinitum.

ARGVMENTVM III.

Nullæ distinctiones quæ sunt inexplicabiles, habendæ sunt pro distinctionibus. Adhibentur enim distinctiones vt rebus lucem afferant, & ea quæ alioqui difficiliora videbântur, reddantur faciliora.

Sequentes distinctiones ~~non~~ sunt inexplicabiles (id quod res ipsa manifestum faciet.)

Quare non sunt habendæ pro distinctionibus.

ARGVMENTVM IIII.

Amplius, *Nullæ distinctiones quæ id volunt*

efficere cuius contrarium manifestè extat in Scriptura: sunt Theologica. Sequentes distinctiones id volunt efficere, cuius contrarium manifestè extat in Scriptura (nempe corpus Christi esse vbiq̄ue: cui tum historia Euangelica, tum omnia scripta Apostolorum contradicunt: vt perspicuum fuit ex Scripturæ locis supra citatis.)

Quare, sequentes distinctiones non sunt Theologica. Sed hæc hæctenus. Nam id quod dicimus, facilius etiamnum perspicietur singulis distinctionibus refellendis.

Resumat. prima distinctionis.

Hæc est igitur prima distinctio: Corpus Christi esse quidem finitum & circumscriptum, per se, sed esse omnipræsens & vbiq̄ue κατ' ἄλλο, hoc est, secundum aliud: quia hoc habet, non à natura corporis, sed ab vnione hypostatica, per quam τὸ λόγος unitum est. λόγος autem est omnipræsens, & communicat corpori, vt sit quoque omnipræsens. Aliud est enim (inquiūt) quærere, quid corpus per se sit, adeoque permaneat in vnione personali. Aliud, quærere quid hæc ipsa assumpta natura facta sit, & quantam maiestatem fuerit consecuta per vnionē hypostaticam. Hæc illi. Nos autem huiusce distinctionis errores ita recensemus.

Primum, abutuntur hoc loquendi genere, nempe κατ' ἄλλο. cuius hic proprius est vsus, vt quoniam in Christo est Aliud & Aliud, ἄλλο καὶ ἄλλο, Theologis omnibus as-

sentientibus, idcirco quum Christo homini tribuuntur ea, quæ propriè Deitati conueniunt: & vicissim Christo Deo tribuuntur ea quæ humanæ naturæ conueniunt: ea intelligantur esse dicta κατ' ἄλλο: vt quum dicitur Filius hominis esse in cælo, ratione τῷ λόγῳ assumptis, & Dominus gloriæ dicitur crucifixus, ratione humanæ naturæ assumptæ. Quare nouo modo hoc loquendi genus κατ' ἄλλο vsurpant.

Secūdus error, Petitio principij. Non enim quæritur inter nos an hoc sit humanæ naturæ proprium, vt vbique sit, & omnipræsens (écquis enim nescit, humanam naturam & humanum corpus non esse vbique, sed constare suis dimensionibus?) Sed quæritur: an humana natura assumpta à λόγῳ, sit vbique, quia ὁ λόγος est vbique. Illi verò ita distinguunt, humanam naturam, per se, non esse vbique, sed assumptam à λόγῳ vbique esse. Quod quidem nihil aliud est, quàm repetere id quod est in quæstione positum.

Tertius error: ἀντιφασίς. Nam contradicit iis quæ illi ipsi proponunt, dum explicant vnionem personalem. Sic enim illi: *Realis, inquit, proprietatum communicatio facta est, seruata vtriusq; naturæ proprietate.* Ex quo sic ego ratiocinor. Si in vnione personali seruatur humanæ naturæ proprietates, Ergo corpus Christi non est vbique κατ' ἄλλο, vt quidem illi vsurpant hoc loquendi genus. Ec-

quid enim illis est istud Aliud? nonne est vnio personalis cū τὸ λόγῳ? Certè. At illi ipsi fatètur, in vnione personali seruari humanæ naturæ proprietatem. Verbum autem seruandi satis declarat, in ipsa vnione personali remanere vtriusque naturæ proprietates. Infert enim necessariò proprietates, & esse in naturis, & remanere in vnione personali. Nam hæc duo consideranda sunt Esse, & Seruari. In humana natura Per se considerata, est hæc proprietates, vt finita sit & circumscripta: In eadem natura considerata κατ' ἄλλο, nempe quatenus est vnita τὸ λόγῳ vnione personali, SERVATVR illa ipsa proprietates, vt finita & circumscripta sit. Quòd si credamus huic distinctioni, hæc proprietates κατ' ἄλλο tolletur. Tolli verò & seruari dicuntur ἀντιφατικῶς.

Rursus: Si corpus Christi per se finitum est, adeòque permanet finitum in vnione personali (quod vtrunque nobis assentiuntur) certè corpus Christi non est factum in finitum ab vnione personali. Nam permanere finitum in vnione personali, & fieri in finitum ab vnione personali, dicuntur ἀντιφατικῶς: nec iam implorandum est auxiliū distinctionis Per se, & secundum Aliud: quandoquidem loquimur de corpore Aliud: quatenus est corpus, sed quatenus est in vnione personali. Denique ipsa ἀντιφατικῶς magis magisque sit perspicua, quàm ita dist-

stinguunt, Aliud esse quærere, Quid sit corpus per se, itémque quale permaneat in vnione personali, & quærere, Quid corpus factum sit per vnionem personalem. Quid enim obsecro te, significat factum esse? nam si factum est aliud quàm quod per se est. Ergo nõ remanet tale corpus quale per se est: aut si remanet tale, non factum est aliud. Sic igitur dicendum fuit, vt videaris aliquid dicere. Aliud esse quærere, quid corpus fuerit, & quid corpus sit: nec enim satis rectè hæc duo distinguuntur, quid sit, & quid factum sit. Iam si quæris quid fuerit corpus Christi, satis indicas te veritatem corporis Christi euertere.

Quartus error *α'δολογηία*. Quum enim obicimus: Si corpus Christi est omnipræsens, inde sequi vtriusque naturæ confusionem. Respondent illi, corpus non esse vbique, per se: quod idem est vt si dicant, Id quod seorsum est, non confundi. hoc est, id non confundi quod confusum non est. Nec enim id quod per se, & seorsum consideratur confundi potest eo respectu. Aliquid enim requiritur cum quo possit confundi. Quæ solutio si locum habeat, falsò igitur fuit damnatus Eutyches: quia nõquam dixit, Verbũ, Per se, fuisse conuersum: Imò nihil vnquam confusum erit. Sic enim excipiam de melicrato, mel per se non esse confusum. Atque ita de aliis. Ecquid enim vnquam per se confundi potest. Huc adde aliam

ἀδολογίαν: Caro Christi, inquit, non habet proprietates Deitatis per se: hoc est, naturâ ipsa. Quod perinde est vt si dicas: vnam naturam per se non habere proprietates alterius naturæ: hoc est, idem esse idem: & non alterum. Item: humanam naturam non esse non humanam naturam, quod distinguendi genus fateor mihi nouum videri.

Quintus error: quòd ista distinctio sit *ἀσύστατος*: nec vnquam possit vel mente intelligi, vel vllis verbis explicari, adeò sibi ipsi obest, & secum ipsa conflictatur. Equis enim vnquam istud assequi & intelligere possit, Corpus Christi per se esse finitum, manere finitum & fieri infinitum? Humana natura Christi, inquit, Per se non est omnipræsens. Ego verò quæro quidnam istud, Per se, significet. Nec enim inter nos controuersum est, an humanum corpus, aut humana natura in specie considerata, sit vbique. Nec nostra hæc disputatio instituta est de corpore simpliciter, per se, & *καθόλου*, sed est *τόδε τι*. Quæritur enim inter nos, an hoc indiuiduum, hoc corpus, hæc humana natura, nempe Christi, sit vbique, necne. Respondent non esse Per se. Si per se significat, sine *λόγω*, Istud per se nunquam fuit, nec vnquam erit, ac propterea non debuit poni in distinctione. Est enim ridiculum negare id esse vbique.

vbique quod nusquam est. Si Per se, significat naturalem proprietatem humanae naturae à λόγῳ assumptae: Ergo humana natura à λόγῳ assumpta habet hanc naturalem proprietatem, vt non sit vbique, ac propterea non est omnipræsens vi vnionis hypostaticae. Quid fiet igitur de posteriori distinctione membro, nempe κατ' ἄλλο? Rursus si κατ' ἄλλο, hoc est, secundum vnionem hypostaticam, corpus Christi est vbique, vt volunt: & nunquã fuit Christi corpus nisi secundum vnionem hypostaticam, (alioqui nõ esset corpus Christi.) Ergo nunquam fuit corpus Christi quin esset vbique. Quid fiet igitur prioris distinctionis, nempe Per se? Quare ecce tibi manca distinctio: quippe cuius alterum membrum resectum est: aut nulla potius, siquidem neutrum eius membrum in officio stare potest. Nã si dicant corpus quidem Christi nunquam fuisse sine vnione hypostatica, sed se nihilominus ita seorsum corporis naturam animo & mentis discursu considerare: Ergo corpus Christi nunquã fuit in sese finitum, & naturales corporis Christi proprietates nõ sunt, nec fuerunt Realiter & Actu in ipso Christi corpore, sed sunt tantum in eorum qui distinguunt animis, & in eorum mentis discursu, & cogitatione: quod est absurdissimum. Denique si dicant Christi corpus non esse vbique per se, hoc est, ratione naturae aliorum corporum humanorum: quæram an illa ratio humani

corporis sit in corpore Christi secundum
unionem hypostaticam, necne. Si negent: Er-
go Christi corpus non erit humanum cor-
pus secundum unionem hypostaticam, quod
incommodum omnes orthodoxi auersan-
tur. Si fateantur humani corporis rationem
esse in Christi corpore secundum unionem
hypostaticam, nobis igitur redit superior
nostra conclusio, Corpus Christi secundum
unionem hypostaticam non esse omnipræ-
sens, nec ubique.

Sextus error: Quia ut rectè usurpari pos-
sit istud κατ' ἄλλο, necesse est aliquid propo-
ni in Cōcreto de ipsa Persona, ut: Scriptura
dicit Christū fuisse antequam Abraham sic-
ret: κατ' ἄλλο, hoc est, secundum diuinam na-
turam humanæ naturæ inseparabiliter uni-
tam. Et vicissim dicit Deum acquisiuisse Ec-
clesiam suo sanguine, κατ' ἄλλο, nempe se-
cundum humanam naturam τῷ λόγῳ insepa-
rabiliter unitam. Sic plerique Theologi lo-
quuntur, dum explicant κοινωνίαν τοῦ ἰδιωμα-
των. Sed quum dicis corpus Christi, iam in
Abstracto loqueris.

Quamobrem ita in illos ipsos hanc di-
stinctionem retorqueamus.

Distinctio
retorque-
tur.

Si corpus Christi non est ubique Per se
(ut illi proponunt) & (si verè loquimur) rum-
demum natura humana Christi per se con-
sideratur, quum de ea loquimur in Abstra-
cto. Certè hæc propositio falsa est. Corpus,
vel,

vel, humana natura Christi est omnipræsens: & ita de Persona in Concreto dicendū est. Christus est omnipræsens, Christus est ubique. Quemadmodum hoc enuntiatum verū est: Dominus gloriæ crucifixus est: sed κατ' ἄλλο propter humanam naturam. Sed hoc enūtiatum in Abstracto est falsum: Deitas fuit crucifixa. Quare semper in eiusmodi enuntiatis manendum est in Cōcreto, vt antè diximus.

II. DISTINCTIO

τῷ εἶναι & τῷ εἶχειν.

Rursum ita distinguūt. Corpus Christi non esse ubique τῷ εἶναι, sed esse ubique τῷ εἶχειν. Quod non ita intelligunt, vt humana Christi natura habeat præsentem Deitatem, quæ infinita est, & omnipræsens (hanc enim expositionem repudiant) sed quod ipsamet natura humana hoc acceperit & habeat, vt sit omnipræsens. Et hac quidem distinctione volunt superiorem illā illustrare. Sed certè non minoribus conflictatur incommodis: quæ paucis ego ita demonstro.

Refutatio
2. Distinctioni.

Primum non satis propriè ita dicitur: Humanā naturam habere Omnipræsentiam, & ipsas Deitatis proprietates (nūc tantū excutio loquendi genus.) Quia nō satis rectè dicitur, humanā naturā habere Deitatē, siue Deitatis proprietates, quæ sunt ipsa Deitas: quæ

Ratio 1.

potiùs humana natura haberi ab ipso λόγῳ
dicenda sit, quippe ab ipso assumpta.

Ratio. 2.

Deinde vt sit τὸ ἔχειν, necesse est manere
τὸ εἶναι, hoc est, essentiã, quæ ipsi habitui sub-
sternatur, eoque vestiatur. At in hac distin-
ctione, τὸ ἔχειν, tollit τὸ εἶναι. Nã ea est essen-
tia corporis vt sit finitū, & habeat suas dimē-
siones. quòd si is est Habitus corporis Chri-
sti, vt sit vbique. Ergo habitus tollit essen-
tiam. Perinde est enim ac si dicāt, Essentiam
corporis Christi hoc habere ex vnione hy-
postatica, vt nō sit corpus. Rursus, quia Ha-
bitus nō potest esse sine Essentia: sublata Ef-
sentia, tolletur quoque Habitus. Ac proinde
ecce tibi tua distinctio quæ nec τὸ εἶναι ha-
bet, nec τὸ ἔχειν. Etenim in ea proponitur
Essentia quæ nō est Essentia, & Habitus qui
non est Habitus. Quod differendi genus ne
infimæ quidem sciētiæ ferre possint, tantū
abest vt in Theologia, sciētiarum omnium
regina, locum habere debeat.

Ratio. 3.

Præterea (id quod paulò antè copiosius à
nobis dictum est) quum quæro, Sitne corpus
Christi vbique: quæro de Essentia & Habi-
tu simul. Non enim quæro de corpore hu-
mano, in Specie, sed de hoc corpore, nēpe
Christi, prædito suo τὸ εἶναι, & suo τὸ ἔχειν.

Si fateris hanc esse corporis Christi essen-
tiam, vt habeat suas dimēsiones, nec sit vbi-
que: vndēnā gētium, obsecro, nobis aduehis
istum habitum ἐντιφατικῶς cum Essentia re-
pu-

pugnantem? Enimvero istud dici sine contradictione non potest: Corpus Christi, quatenus est corpus, habere suas dimensiones, sed quatenus unitū est τὸ λόγῳ, non habere. Nam idē est vt si dicas, Quatenus est corpus Christi, non esse corpus. Subiiciamus igitur oculis incommodum & ἀδύνατον, hoc modo.

Omne corpus terminatur suis dimensionibus, (quod non negant) Corpus Christi non terminatur suis dimensionibus: quia est infinitum, (vt proponunt) quatenus est unitum τὸ λόγῳ, hoc est, quatenus est corpus Christi.

Dist. 2. refellitur, ἢ ἀπαισιμαῖον.

Quare, corpus Christi non est corpus. ac proinde non est corpus Christi, quatenus est corpus Christi: hoc est, Ipsum non est ipsum. Mirā certē differēdi rationem, aut non rationem potius.

III. DISTINCTIO

φυσικὸν & ὑπερφυσικόν.

Sic etiā distinguūt: Corpus Christi physiciū nō esse vbique: ὑπερφυσικόν verò, esse. Dist. 3. refellitur.

Quam distinctionem sic breuiter redarguo.

Si corpus Christi non est vbique naturā & essentiā ipsa: Ergo est vbique per accidens, & vi consequentis, est Deus, non naturā, sed per accidens. ἀδύνατον. Nam, vt diximus, soli Deo conuenit vbique esse. Ratio 1.

Item: Siquid ita dicatur supra naturam, vt Ratio 2.

naturam ipsam euertat, commodius appellabitur ἀντιφυσικόν, quàm ὑπερφυσικόν. Sed propria significatio τῆς ὑπερφυσικῆς non delect, sed potius exornat naturam. Sic quum ieiunus fuit Moses, nec vllum cibum sumpsit totos dies 40. & noctes totidem: hoc fuit supra naturam, sed ipsam naturam non deleuit, quin eam potius mirabiliter illustrauit. Idem dico de Christi ieiunio, & plerisque aliis consimilibus. Verumenimuerò corpus esse vbique, & esse infinitum, non est propriè supra naturam, sed contra naturam, quia naturam tollit, de cuius essentia est, habere proprias dimensiones & circumscriptum esse. Quod quàm alienum sit à vera distinctione, supra declarauimus.

Respons. pa
rr. Vbiq. re-
fellitur.

At enim, inquiunt, aliud est natura corporis, aliud modus præsentiæ ipsius corporis, qui quidem modus potest esse incircumscriptus, licet natura corporis circumscripta maneat. Hæc illi: verum sic habeant. Nos agere de corpore Christi, quod est τὸ δῆμι, vt sæpè diximus, ac propterea actu existens. Ex quo efficitur, naturam corporis Christi sine modo præsentiæ, siue existentiæ ipsius corporis naturæ conuenienti considerari non posse. Nam si corpus est, est igitur quantum: ac proinde circumscriptum, neque potest actu existere sine modo præsentiæ. Et corpus præsens, hoc est, hîc vel illic.

illic actu existens, non potest esse simul ubique praesens: alioqui non erit praesentia corporis quanti, sed praesentia Dei infiniti.

Sic porro nonnulli instant: corpus defini posse nulla mentione facta loci: Respondeo deo non dari inter nos, quomodo corpus definiatur: sed quomodo actu existat: ut antea dixi, quum definitio soleat inuestigare nudum & simplex *ὁ τὶ λέγειν*, detractis illis etiam proprietatibus quibus res actu existentes, & singularia ipsa necessariò vestiuntur. Quòd si valeat illud connexum quod proponunt, Locum non venit in definitionem corporis: Ergo corpus aliquod singulare ita potest actu existere ut non sit in loco: certè hoc quoque connexum valebit: Tempus non venit in definitionem corporis: Ergo corpus aliquod singulare ita potest actu existere, ut non sit in tempore. Absurdum & *ἀδύνατον*. Eset enim aeternum. Verum enimvero, licet quum corpus definiatur, non fiat expressa loci mentio: tamen non potest defini sine mentione quantitatis, ipsarumque dimensionum, ex quibus corpus constat, quatenus corpus est. Et rursus definitio sine circumscriptione, ne intelligi quidem potest. Quo fit, ut definitio tollat ubi-quitatem, non autem simplex loci mentio, quemadmodum isti existimant. Quid

*Transsub-
stantiatio
& Omni-
presentia
corporis mu-
tuo suas pro-
prietates
Realiter si-
bi commu-
nicant.*

quòd natura incorporea, nisi sublata locali-
tate, definiri non potest? Ex quo datur intel-
ligi, retinendam esse localitatem ipsam, vt ac-
curatè quid sit corpus intelligamus. Sed hac
de re copiosius agendum erit, quum aduer-
sus Transsubstantiationem Pontificiam dif-
feremus: cui proculdubio cum hoc dogma-
te de Omnipresentia corporis multa sunt
communia. Atque id vel ex eo perspicuum
esse potest, quòd illa duo dogmata iisdem
propemodum nitantur fundamentis, iisdem
Scripturæ locis, iisdem ferè argumentis, & (vt
alludamus ad genus loquendi toties in hac di-
sputatione nobis obiectum) mutuo sibi suas
proprietates realiter communicent. Sudent
enim Pontificij quantumvis licet, certè Trán-
substantiatio sine Ubiquitate corporis stare
non potest: & vicissim Ubiquitas corporis
non potest constitui, quin ipsæ rerum essen-
tiæ evertantur: quæ est Transsubstantiatio-
nis proprietas. Sed iam alias distinctiones
audiamus.

IIII. DISTINCTIO

κτῆσαι & ἕναι.

*Dist. 4. re-
follitur.*

Distinguunt præterea in hunc modum,
quidem Deitatis κτῆσαι: sed est etiã humanæ
Christi naturæ ἕναι. Quæ distinctio ab Iu-
risconsultis petita est, proprietatem rei ab
usu-

vsufructu distinguuntur: quantum autem sit aliena ab hac quaestione, ita paucis doceo.

Proprietas diuinæ naturæ, non est aliquid *Ratio. 1.*
 aduentitium, & aliud ab ipsa Deitate, vt iam sæpè admonuimus: sed ipsa proprietas est essentia: adeò vt Deus non solum habeat omnipræsentiam, sed sit etiam ipsa omnipræsentia atque infinitas: quemadmodum ita est verax, vt sit ipsa veritas, ita æternus, vt sit ipsa æternitas. Longè aliud statuendum est de rebus creatis. Exempli gratia: qui aliquid habet seu possidet, non est illud ipsum quod possidet, ac propterea potest illud cum aliis communicare: neque tamen aliquid eius essentia ac naturæ decedet. Quare, hæc distinctio in rebus grauissimis adhibita, nullo modo earum vel dignitati vel naturæ respōdet.

Item: Quia proprietas diuina est res simplicissima, in ea, non potest *Ratio. 2.*
ἕκαστα distinguatur. Quare, si humana Christi natura habet vsum proprietatis diuinæ, habet igitur *& ἕκαστον*, quod absit.

Item: in rebus terrenis, sæpe qui proprietatem habet alicuius rei, eius vsum non habet: atque ad id significandum adhiberi solet hæc distinctio. At Deus amittere non potest vsum suæ omnipotentia & omnipræsentia. Sed de hac re, de qua ista nō Theologica, sed iuris ciuilibus distinctione, qua Cice-

ro aliquando delectatus est, nimis iam multa, ne fortè res adeò dissimiles inter se comparantes, non modò ratiocinationis, sed etiam ipsius rationis, & κτήσιον & ζήσιον amiffisse videamur. Ceterùm, si quis de ipso Christo dicat, eum semper gloriam & maiestatem habuisse κτήσει: quatenus est Deus: licet suam Maiestatem non semper exercuerit: ille verum quidem dixerit: sed nihil hoc faciet ad Ubiquitatem corporis Christi, de qua disputamus.

V. DISTINCTIO PER APPARITIONEM ET
DISPARITIONEM.

Dist. 5. refellitur.

QUVM vrgentur expressis Scripturæ locis, quibus Christus dicitur abire, redire, abesse, & quæ sunt eiusmodi: tum illi recurrunt ad hanc distinctionem: Apparitionis, & Disparitionis, quam quidem, omnium periculosissimam, ita refellimus.

Ratio. 1.

Sequeretur, Christum non ea verè & realiter fecisse, quæ Evangelica historia commemorat. Quod absit, ut vel cogitemus. Consequentia patet ex ipsis vocabulis. Nam quæro: quoties Scriptura narrat, Christum abfuisse à certis locis, estne illud verum, necne? Absit verò ut negent. Item quæro: sitne intelligendū de natura diuina, quæ ubique est, an de humana? Certè de humana: Concludo igitur, naturam humanam non realiter fuisse ubi:

se vbiq̄ue, quia repugnat, aliquid esse realiter absens, & realiter præsens. Neque mihi proferant vim vnionis hypostaticæ: quandoquidē Scriptura loquitur de Persona, nō seorsum de humana natura. Sic enim scriptum est: Iesus discessit, abfuit, non præsens aderat, & cetera eiusmodi. Nō autem ita: Humana natura discessit, abfuit, non præsens aderat. Ex quo efficitur, humanam naturam etiam cum ipso λογος consideratam, nō esse omnipræsentem. Nam si exponant, discessit, hoc est, disparuit: accessit, hoc est, apparuit, sic vrgebo. Verēne & realiter erat id quod videbatur? Quod si omnino fatendum est, semper nobis redit nostra conclusio. Nam videri, & non esse: hoc tribuendum est humanis commentis, non autem sanctissimæ & certissime Scripturæ veritati: de qua sic aliquando Augustinus locutus est: Si dixerimus quia non erat tristis, cū Evangelium dicat: Tristis est anima mea: Ergo, & quum dicit Evangelium, dormiuit Iesus: non dormiuit Iesus: Et quum dicit Evangelium māducauit Iesus, non māducauit Iesus: surrepet vermiculus putredinis, & nihil sanum relinquet, vt dicatur, quia & corpus non erat verum, & carnem veram non habuit. Quicquid ergo de illo scriptum est, fratres, factum est: verum est. Hæc Augustinus.

In Psal. 93.

Dist. 6. ve-
sellitur.

QVIA discrimen adhibendum est inter
tempus humiliationis Christi, & tem-
pus ipsius glorificationis: ita rem definiunt,
vt tempore humiliationis, humana Christi
natura, quæ vi vnionis hypostaticæ habebat
quidem omnipræsentiam, omniscientiam,
omnipotentiam, tamen sese abdicauerit v-
su diuinæ illius Maiestatis: atque ita dicatur
adfuisse, abfuisse, & cætera eiusmodi. Quod
quidem commentum de abdicatione esse
vitiosissimum, ita confirmo.

Ratio. 1.

Philip. 2.

Primum manifestè repugnant Apostolo,
quum dicunt, humanam naturam fuisse hu-
miliatam. Sic enim Paulus, *Qui quum in for-
ma Dei esset, non rapinam arbitratus est, p arem
esse cum Deo: veruntamen seipsum exinanuit,
accepta forma serui, &c.* de quo loco infra plu-
ra dicturi sumus. Sed omnino cum Apolto-
lus de ipso Christo in Cõcreto loquutus sit:
perperam isti dicunt in Abstracto, humanã
Christi naturam sese humiliasse. Dicendum
est igitur, τὸν λόγον seipsum exinanuisse, non
per se, sed ἕτιμῶς, id est propter hypostaticè
sibi vnitam carnem.

Ratio. 2.

Item: vocabulum Abdicandi non conue-
nit eorum sententiæ. Vt enim qui se Magi-
stratu abdicauit, non modò non gerit magi-
stratum, sed neque præditus est dignitate il-
lius magistratus: Ita se humana natura Chri-
sti sese

si sese abdicauit Omnipræsentia ad tēpus, ut volunt, sequitur tunc temporis ipsam Omnipræsentie authoritatem in Christo non fuisse: quod tamē illi non assentiētur. Quin etiam si Omnipræsentia est effectum necessarium vnionis personalis: quemadmodum illi proponunt, non potest igitur esse additio Omnipræsentie, quin sit quoque abdicatio vnionis: quod est ἀδύνατον.

Rursus, Abdicatio infert vsum ipsius rei antecessisse. At si Abdicatio omnipræsentie refertur ad tempus humiliationis: & ipsa humiliatio consideratur à tempore cōceptionis, & ἐνσπύρασις vsque ad resurrectionis tēpus: quādo igitur fuit realis vsum Omnipræsentie? Sic enim Paulus, *Exinaniuit semetipsum, accepta forma serui*, & Iohannes, *Non dūm, inquit, Christus erat glorificatus*. Atque omnino, cōcipi in vtero Virginis, reputat Omnipræsentie: quare si illos audimus, erit recurrendum ad Abdicationem: ex quo officio: Vnionē hypostaticam & istam Abdicationē simul cœpisse: ac propterea fuisse Abdicationem, antequam vsum rei præcessisset. ἀδύνατον.

Item: Christus dicitur abesse, adesse, & cætera eiusmodi, etiam post eius glorificationem. *Non est hic*, Matth. 28. *Recessit ab eis*, Luc. 24. *Ascendit in cælum, descendit de cælo vniuersis & mortuos iudicaturus*, &c. quæ ad Christum glorificatum pertinent. Ergo

vitiosa est distinctio de Abdicatione.

Ratio. 5.

Præterea: hæc distinctio superiorem illam euertit, *κτῆσι* & *χρῆσι*: qua solū vsum Omnipræsentia, humanæ naturæ Christi tribuebāt. Nunc autem illi per Abdicationem ipsum etiam vsum eripiunt.

Ratio. 6.

Adhæc, esse omnipræsentem, omniscium, omnipotentem, non potest ab actu separari, quemadmodum ex ipsius rei significatione perspicuum esse potest: nam qui non est omniscius actu, is necessariò quædam nescit: Atqui, esse omniscium nesciendo: hoc verò ne fando quidem auditum est: Similiter: qui dicit humanam Christi naturā fuisse omnipotentem, non actu, sed potentiā: ille dicit, humanam Christi naturā potuisse posse omnia: quod est pessimè *ἀδολοχέιν*, atque etiam aliquid deterius.

Ratio. 7.

Denique: si caro Christi fuit aliquādo vbiq; potentiā, non actu, & nunc actu vbiq; est, vt volunt: Sequitur, infinitum non esse infinitum. Nam res fit plenior quum ad potentiam accedit actus. At infinito accedere nihil potest: alioqui non iam est infinitum.

Quid pluribus opus est? Siquis existimat, diuinam omnipræsentiam esse potentiā, ille (quæcunque tandem pharmaca conquirat) existimat quoque, Deū esse potentiā. *ἀδολοχέιν* & blasphemum. Est enim Deus actus purissimus. Distinguant igitur, quantumuis licet,

cet, vertant, inuertant, euertant: profectò,
quicquid attigerint, vlcus erit.

VII. DISTINCTIO NATV-

RALITER ET

Personaliter.

R VRSVS identidem hanc distinctionē *Distinct. 7.*
vsurpant: Corpus Christi non est omni *Resoluitur.*
presens Naturaliter: sed, Personaliter. Qua-
re, videndum est primùm, nū satis aptè co-
hercat hoc complexum: *Humana natura per-*
sonaliter ubiq; presens. Etenim sic ego statuo: *Ratio. 1.*
nihil esse in Theologia periculosius, quàm si
sublata verborum ac φράσεων propria signi-
ficatione, per aliena, cōmentitiāque loquē-
di genera vageris. Atque vt ad rem ipsam ac-
cedamus: satis constat, humanam naturā nō
esse personam, in hac disputatione (siquidē
loquimur de humana natura à λόγῳ in vnio-
nem personæ assumpta.) Rursus humanā na-
turam dici Personalem, non memini me a-
pud probatos authores legere. Dicitur e-
nim *Personale* propriè, non id quo Persona
constat, sed id quod ad ipsam Personam cō-
stitutam, & ad τὸ ὑφιστάμενον refertur. Ita fit vt
dicitio *Personaliter* propriè de ipsa quidem
Persona dici debeat: non autem de altera ex
naturis. Sic igitur ex vsu Theologorum re-
tè & ὀρθόδοξως loquemur, Christus est per-
sona. Item, humana natura est assumpta à
Verbo in vnionem *Personalem*. Itémque,
Vtraque natura in Christo vnita est *Person-*

naliter. Sed hæc propositio falsa est, Diuina natura est alicubi tantum præsens. Et manebit falsa, licet addas tuum illud *Personaliter*. Hoc modo: Deitas est alicubi tantum præsens *Personaliter*: ubi cum sententia falsa, tum *ἀόριστον* est loquendi genus, ut antè dixi. Quòd si illa propositio stare non potest, hec igitur stare non poterit: humana natura est ubique præsens, vel infinita, vel æterna, *Personaliter*. Quòd si transpositis vocabulis ita suam sententiam exponant, ut velint humanam naturam *Personaliter* assumptam à Verbo, esse ubique præsentem: sequetur, nunquam & nusquam humanam naturam Christi esse vel fuisse circumscripam, ac definitam propriis dimensionibus, hoc est, verè humanam naturam: Quòd absit. Ratio est: quia nunquam & nusquam fuit, nec esse potest humana Christi natura, nisi assumpta & à Verbo sustentata: Alioqui duæ essent personæ, cum vna tantum sit.

Postremò, sunt qui vocabulum *Personaliter* ita exponant: ut humana natura dicatur Omnipræsens *Personaliter*, hoc est, eo modo quo in Persona Filij subsistit. Quæ sententia, si còmodè intelligatur, licet improprie loquendi genere expressa sit (ut spero à nobis confectum esse) haudquaquam nobis erit reiicienda. Quis enim est modus quo humana natura in persona Filij subsistit? nēpe quatenus Verbum eam sustentat sibi vnione *personali*

Personali coniunctam. Quū autem Verbum
 sit infinitum & omnipræsens, efficitur huma-
 nam naturam semper & vbique à Verbo fu-
 stētari. Huc igitur redit superior expositio:
 humana natura Christi est *Personaliter* om-
 nipræsens: hoc est dicere: est personaliter
 coniuncta cum Verbo, & ab eo sustentata:
 quod quidem Verbum est omnipræsens.
 Neque hinc recedunt alij, qui suam de Om-
 nipræsencia corporis sententiam ita expli-
 cant: *Corpus Christi, inquit, omnia implet, nõ*
sicut Deitas implet, quia non est facta essentia in-
finita, sed implet, quia una est Persona cum Deo
omnia implente. Hæc illi. Quæ sententiæ, vt ve-
 ræ sunt, ita valde improprium est hoc loquē-
 di genus. Corpus Christi est omnipræsens
Personaliter. Quod vt magis pateat, quæro
 ex te, annon humana Christi natura sit æquæ
Personaliter vnita cum eo qui est æternus,
 quam cum eo qui est omnipræsens, nempe
 cum λόγῳ? Item, nõne eo modo humana
 natura in persona Filij subsistit quo ab eo
 sustentatur, per quem omnia creata sunt?
 Certè. Sed enim nemo qui orthodoxus fue-
 rit, vnquam ita locutus est, vt diceret huma-
 nam naturam esse personaliter æternam, &
 per eam omnia creata fuisse personaliter,
 sed semper vsi sunt vocabulis Personam si-
 gnificantibus. Hoc modo: Christus est æter-
 nus. Per Christum omnia creata sunt, & con-
 similia. Quamobrè fugienda sunt, in Theo-

logia præsertim, ea loquendi genera, quæ sunt inusitata, *ἀσέβητα*, adeoque periculosissima, tandemque exitiosa Ecclesiæ futura, nisi maturè prouisum sit. Repudiato igitur illo loquendi genere, recipiēda est superior expositio, quæ nihil adiuuat realem Omnipræsentiam corporis, imò potius eam euerit: nam si spectandus est modus quo humana natura in Filio subsistit *Personaliter*, & is est modus vnionis Personalis, vt in ipsa vnione Personali maneat naturis suæ proprietates: relinquatur, vt humana natura in Persona Filij subsistens, maneat finita, & alicubi tantum, non autem ubique præsens: quæ est humanæ naturæ proprietas. Sed iã ad ipsam distinctionem Naturaliter & Personaliter redeamus, quam ego pergo refellere.

Ratio 2.

Constat persona Christi ex vtraque natura: non igitur Persona debet opponi alteri naturæ. Solet quidem oppositio considerari inter ipsas naturas, quandoquidē vna est æterna, altera creata, vna Diuina, altera humana: & quæ inde consequuntur: sed perperam cōstituitur oppositio inter Personam & naturam: quia sublata altera ex naturis, nō potest stare naturarum vnio, ac proinde non iam esset Persona: quod absit. Quamobrem ita de hoc mysterio loquendum est, vt naturaliter, ad naturam, personaliter, ad personam referatur.

Et quod nonnulli dicunt, duplicem esse actum

actum primum corporis Christi, vnum naturale, alterum personale: nisi commoda interpretatio adhibeatur, stare non potest. Primum, quia vnus eiusdemque rei esse duos actus primos simul, & quod grauius est, inter se oppositos, ne fando quidem audirum est. Deinde quia primus actus personalis non potest esse nisi personæ, nec proprie dici nisi de Persona. Quamobrem vt hic locus concludatur, rectè dicam, Christum esse vbique, quia Christus est nomen personæ. Item τὸν λόγον esse vbique naturaliter, quoniam ea est natura τοῦ λόγου vt vbique sit. At corpus Christi esse vbique, dici non potest: neque naturaliter, hoc enim repugnat humanæ naturæ: neque personaliter, est enim non Personæ nomē, sed naturæ, vt paulò antè diximus.

Item quum dicunt humanam Christi naturam accepisse à λόγῳ vt sit vbique, non quidem naturaliter, sed personaliter: admittunt ἀδολογίαν. Nam si naturaliter haberet Omnipræsentiam, eam aliunde non posset accipere. Quare illud membrum, non naturaliter, stare non potest in distinctione. Quid autem si ita exponant illud enuntiatū? Corpus Christi est vbique Personaliter, hoc est, Corpus Christi, qui est vbique, quandoquidem Christus est Deus & homo? Certè, si ita exponant vocabulum Personaliter, quo vtuntur, verus erit sensus improprie locutionis:

VIII. DISTINCTIO MO-

do Maiestatis.

*Distinctio
refellitur.*

ADDUNT & hanc distinctionem, quam illi frequentissime usurpant: corpus Christi esse realiter ubique praesens, non naturali modo, sed modo Maiestatis: Cuius distinctionis praecipuos errores ita recenseo.

Primus error: in vocabulo Praesentiae, quia Maiestas est alio modo praesens, quam sit corpus, nec magis potest corpus esse realiter praesens, modo Maiestatis, quam Maiestas potest esse praesens, modo corporis.

Secundus error: dum constituunt realem praesentiam sine modo naturali. Etenim realis praesentia corporis sine vera ipsius corporis existentia, & vera corporis existentia, sine propriis dimensionibus, ne cogitari quidem potest.

Tertius error in vocabulo Maiestatis. Si enim intelligant gloriam illam praestantissimam, qua corpus Christi exornatum est, & quam illi inter dona creata & habitualia commemorant: nihil id facit ad Omnipresentiam illis etiam assentientibus. Nec enim necesse est, ibi esse corpus, ubi summa illa gloria relucet: cum absentis etiam hominis gloria longè lateque diffundatur. Quod si nomine Maiestatis intelligat Maiestatem Divinam: hoc est, Deitatem ipsam: sequeretur, corpus Christi esse Deitatem ipsam. Quod quidem in eo modum identidem illis obiicimus, quippe quod in illud identidem incurrat. Nam cuiusque tribuitur Deitas.

Deitatis modus, illi quoque tribuitur Deitas, quæ est simplicissima. Quod si in rebus creatis hoc connexum valet: De quibus enūtiatur proprietates siue cōditiones essentialis, de iisdē enūtiatur ipsæ essentiæ: quantò id magis valebit in proprietatibus Deitatis, quæ sunt ipsa Deitas? Ex quibus omnibus perspicuum est, hanc distinctionem peccare imprimis *καθὸ τὸ πολλαχῶς λεγόμενον.*

Atque hæc de distinctionibus illis, quæ solēt adhiberi ad sustētādū dogma Ubiquitatis: quæ omnes, vt eōdem spectant, ita in eodē errore versantur, quæ ego oculis subiticio, proposita distinctione cōsimili. Homo quidē est rationis particeps Per se, *τὸ εἶναι, naturaliter, &c.* Sed hic homo, nō est rationis particeps, *κατ' ἄλλο τὸ εἶναι, &c.* Quod quā inep̄tē dicatur nemo nō videt. Atqui huc redeūt superiores distinctiones. Sic enim statuunt: Corpus Christi, vt est corpus humanū in specie, esse finitū, quantū, & circūscriptū suis dimensionibus: quod quidē ad definitionē corporis humani pertinet. Sed vt est hoc corpus, nempe Christi, nō esse finitū, atque hoc modo tollitur ipsius corporis definitio.

Quinetiā quoties proponētur superiores illæ distinctiones, toties hæc incōmoda lōgè grauissima sequētur: Corpus Christi *Personaliter, τὸ εἶναι, τῆ ἁγίας, &c.* cōceptū, natū, passum, affixū cruci, atque omnino verū corpus nō fuisse: & omnes effugiēdi viæ obstru-

Conclusio.

Generalis incommoda superiorum distinctionū

etæ sunt. Nam ex illis ipsis eorū distinctionibus ita ratiocinor: Si corpus Christi est omnipræfens, & *à deo in panem*, non naturaliter, sed personaliter, ut illi distinguunt: Ergo vicissim corpus Christi personaliter nō est circūscriptū: alioqui vno eodēque respectu corpus Christi est circūscriptū simul & incircūscriptū: atque ita superiorū distinctionum membra non rectè assignantur. Quod ubi fit, iam nō sunt distinctiones, sed inanis vocabulorum sonitus: atque id cuius vel mediocriter in arte differēdi versato, satis perspicuum esse potest. Verū enimverò corpus Christi conceptum, natum, passum nō fuisse, denique verum corpus non esse, quæcunque tandem distinctiones adhibeātur, dici sine sūma impietate nō potest. Atque hæc de istarū distinctionū refutatione nobis dicta sint.

Dogma de Omnipræsentia non adiuvat realem corporis Christi præsentiam in pane: cuius tamen unius causa ex cogitatum est.

Nunc operæpretiū est paucis demonstrare, dogma de Omnipræsentia & Ubiquitate corporis Christi, non tantum verbo Dei, ipsique rerum naturæ, verumetiam eorum sententiæ repugnare, qui illud proponunt. Etenim ut probare possint, corpus Christi esse realiter præfens in pane, Cum pane, & Sub pane, quoties Sacra domini Cæna celebratur: & realiter ore percipi, eius rei gratia dogma de Omnipræsentia corporis in medium protulerunt. At qui sequentibus argumentis docebo, istam de Cæna Domini sententiam nihil iuvare superiori illo dogmate.

Omnipræsentia Divina generaliter ad res

omnes creatas pertinet. At præsentia Christi in Sacra Cœna, est beneficium particulare erga Ecclesiam Dei: Itaque illa generalis hanc particularem non infert. Alioqui Cœna Domini ad res omnes creatas pertineret. Absurdum. Error est *μετάβασις εἰς ἄλλο γένος*: magnum in disserendo, non vitium modò, sed etiam flagitium.

Si propter Omnipræsentiam, corpus Christi est In pane, & Cû pane: Ergo simili adeoque potiori ratione, corpus erit extra panẽ, quod quàm accommodatũ sit ipsorum sententiæ, illi viderint. Ratio 2.

Quia vbique esse, significat omnia continere, & nusquam contineri (quod illi etiam agnoscunt:) Idcirco longè rectius ita enuntiabitur, Panis est in corpore Christi (vt aliquando de Deo omnipræsente dixit Paulus: *In ipso mouemur & sumus*) quàm ita: Corpus Christi est in pane. Ratio 3.

Quia magis cõuenit Omnipræsentia, dici extra locũ, quàm in loco, idcirco conuenientius Vbiquitati diceretur: Corpus Christi esse extra os eorum qui Cœnæ Domini communicant: quàm in eorum ore. Ratio 4.

Nullum corpus quod ab alio corpore realiter percipitur, est infinitũ. Corpus Christi realiter ore corporis percipitur (inquitur:) Quare, corpus Christi non est infinitum. Aut si corpus Christi est infinitum, vt iidem volunt, Ergo ore corporis non

percipitur realiter. Huius syllogismi veritas nititur natura & ratione rerū earum de quibus agitur.

Ratio. 6.

Si omnipræsencia corporis Christi statueda est, ut ipsum corpus sit realiter præsens In pane, Cum pane, & Sub pane in Sacrosancta Cœna Domini: Ergo ἐξ ἀνάγκης non tantum dicendum, Christi corpus esse ubique, sed etiam esse ubique totum. ἀδωάτων. Cōsequentia patet. Certum est enim in sancto illo mysterio totum Christū fidelibus exhiberi. Falsitas cōsequentis sic probatur. Ubi-que totum esse non conuenit naturę corporeę, neque de illa potest dici vllō modo: est enim propriū, tum ei toti quod est ὅλος ὅλος, tum ei naturę quę est simplicissima, quę Deus est. Quare aut diuina & humana natura sunt vnā eadēque essentia ubique tota (quod absit: esset enim naturarum confusio) aut sunt duo infinita simplicissima inter se diuersa: quod fieri nequit.

Ratio. 7.

Denique sequeretur: corpus Christi etiā esse in calice (siquidē ubique est) & sanguinem esse in pane: contra ipsa Christi verba, expressāque distinctionem qua vsus est, inquit: Hoc est corpus meum: &, Hoc est sanguis meus.

Si dicant corpus Christi esse cum pane realiter nō vi vnionis hypostaticę, sed vi verborū Christi (de quibus nobis agendū erit suo loco) cur igitur omnipræsentiā corporis in hac

in hac quaestione tantopere urgent? Nec enim valet hoc connexum, Si corpus Christi est vbiq̄ue praesens vi vnionis hypostaticae, Ergo est realiter praesens in pane, vi verborum Christi. Nec vllus est tam rudis qui non id facile assequatur: Quare, si est in pane vi vnionis hypostaticae, non est igitur in pane, vi verborum Christi: & vicissim, si in pane est vi verborum Christi, certè non est in pane vi hypostaticae vnionis. Et qui vtranque rationem simul coniungunt, illi profectò videntur ipsi disserendi rationi bellum indixisse: quia nunquam efficient, vt Omnipraesentia sit particularis praesentia in Cœna, nisi generale cum particulari confundant.

At enim (inquiunt nonnulli) Si vbiq̄ue potest esse corpus: potest esse praesens in Cœna. Respond. Si corpus Christi est vbiq̄ue praesens, est igitur actu omnipraesens. Hoc autem connexum esset ridiculum. Si est actu vbiq̄ue: Ergo potest esse hîc, vel ibi: sic enim non benè concluditur ab actu ad potentiã. Idem dico de hoc connexo: Si Christi corpus est vbiq̄ue simul. Ergo potest esse simul pluribus in locis, quod quidem peius est etiam quàm nugari. Sic enim dicendum est, Ergo est in omnibus locis simul. Atque omnino versent se in omnes partes licet, nunquam profectò dogma illud suum Vbiquitatis accommodabunt quaestioni de praesentia corporis Christi in sacra Cœna. Peto à

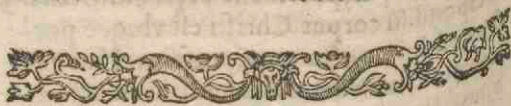
*Respons. pa
tr. Vbiq̄ue re-
solvitur.*

lectoribus, vt id apud se accuratè reputent,
& eos mihi assensuros esse confido.

Conclusio.

His & consimilibus aliis plerisque argu-
mentis, dogma Vbiquitatis labefactari po-
test.

Nunc audienda sunt argumenta pro do-
gmate Vbiquitatis, & ex methodi nostræ ra-
tione de ea sigillatim respondendum. Quia
verò maximè confidunt aliquot argumen-
tis, quæ illi sibi videntur petere ex natura v-
nionis hypostaticæ, nos ista argumenta prio-
ri loco discutiemus: deinde ad Scripturæ lo-
cos deueniemus, quos illi nobis obiiciunt,
vt suam stabiliant, nostram autem euertant
sententiam. Atque ex nostra responsione fu-
turum spero *οὐδὲ θεῶν*, vt nostra stabilietur, ip-
sorum autem euertatur sententia.

CAP. IIII.

PRIMA OBIECTIO EORVM
QUI DOGMA VBIQVITA-
tis tuentur.

*Respons. ad
Obiectiones
ex ratione
Vnionis hy-
postaticæ ps-
itai.*

VMANA natura assumpta est à λό-
γω in unitatem personæ: & unio per-
sonalis est inseparabilis. Ergo ubicū-
que est ὁ λόγος, ibi est humana natu-
ra. Est autem ὁ λόγος ubique. Natura igitur hu-
mana

mana Christi ubique est. Vel sic, Christus non est totus sine humanitate: Ergo si totus Christus est ubique, humanitas eius ubique est. Quod & alio modo explicant, proposito sequenti Syllogismo.

Quicquid cum Verbo personaliter coniunctum est, illud ubique cū Verbo personaliter praesens est.

Assumpta natura cum Verbo personaliter unita est.

Ergo ubicunque Verbum adest, ibi personaliter secum etiam assumptam naturam praesentem habet.

RESPONSIO.

Primum discussio superius Connexum; Deinde accedam ad Syllogismum *δεκτικόν*, quem subiiciunt.

Fallit Consequens: Primus error *παρὰ τὸ ἄγνοιαν τῆ ἐλέγχου*, quia verbum Est, non potest utrobique eodem modo accipi. Quod ut facilius demonstrari possit, nostram hanc responsionem ita explico. Esse, dicitur aliter de Deo, quàm de rebus creatis, quæcunque tandem illæ sint: siue Esse dicatur simpliciter, siue cum additione. Exempli gratia, Deus Est in se, & à se, quia est ipsa essentia, atque æternitas, à qua vna reliqua omnia, quæ sunt, habent Esse. At res creatæ Sunt, non per se, nec à se, sed à Deo, sine quo non possunt Esse. Et

Errores superioris obiectiois.

hi duo modi τὸ εἶναι nunquam debēt, neque possunt, vel (vt illi loquuntur) realiter & essentialiter inter se communicari: vel (vt ego quidem interpretor) inter se confundi: ne res creata cum Creatore exaquetur: quod proculdubio fieret, si in vtroque verbum Est se, eodem modo vsurparetur. Rursus, Deus est bonus, hoc est, ipsa bonitas, à qua vna reliqua omnia quibus bonitas tribuitur, bona sunt. At res creatæ sunt bonæ: non à se, nec per se, sed à Deo, sine quo non possunt bonæ esse. Quod aliquando Augustinus explicabat his verbis: *Intelligamus Deum sine qualitate bonum: sine quantitate magnum, sine situ presidentem, sine habitu omnia continentem, sine loco vbique totum, sine tempore sempiternum, &c.* Hæc ille. Denique (vt ad nostram quæstionem propius accedamus) Deus Est præsens, quia est vbique: At res creatæ dicuntur præsentis Esse, quia Sunt alicubi, Deus autem Est vbique, quia omnia continet, omnia conseruat, fouet, sustētat, quemadmodum exponūt Scholastici, & rectè. Sic enim Paulus: *Non longè, inquit, abest ab unoquoque nostrum. Nam in ipso viuimus, & mouemur, & sumus.* Et nominatim de æterno Filio, *Omnia per eum consistunt*, inquit Apostolus. Et alibi: *Sustinet omnia verbo illo suo potente.* Quare hoc Theorema in Theologia est rectissimum: *Eius solius est omnia continere & sustentare, cuius est omnia creasse.*
Deus

In lib. Cō
f. f.

A. 17.

Col. 1.

Heb. 1.

Deus igitur est vbique : quia Dei bonitas, sapientia, iustitia, prouidentia, potentia, Maiestas, hoc est, Dei essentia est infinita. Neque potest vllis vel locorum, vel temporum finibus contineri, vel terminari, quandoquidem omnia continet & terminat. At res creatæ vbique esse non possunt : quia sunt creatæ : ac propterea sua essentia non infinita, & non infinita, quia non sunt Deus. Et quia sunt finita, sunt igitur in tempore, & habent suum Vbi, vel circumscriptione, vel definitiue, pro ratione suæ naturæ. Quod si non habent suum Vbi, non sunt igitur in tempore : quia non possunt esse ex parte finita, & ex parte infinita, vt alibi diximus. Sunt ergo in tempore, & habent suum Vbi, quia subsistunt per eum qui solus nec est in tempore, nec in loco, hoc est, qui solus æternus & vbique est. Quæ omnia breuiter hac vna ratione concludemus.

Humana Christi natura nusquam est nisi sustentata: quandoquidem à λόγῳ sustentatur. Non est igitur vbique, Quia quod est vbique, sustentat, non sustentatur: vt paulò antè demonstrauimus, atque hoc Connexum affirmamus esse ἀλυτόν.

Secūdus error: παρά τὸ ἐπόμενον. Nec enim hæc sunt cōsectaria: Vnio personalis est inseparabilis : Ergo vbicumque est ὁ λόγος, ibi est humana natura. Sed ita connectendum est potius: Ergo semper & vbique ὁ λόγος est

coniunctus humanæ naturæ, postquam eam
 semel assumpsit. Sic autem ipsi Scholastici
 hanc obiectionem solvunt, vt dicant argu-
 mentum hoc non procedere, quoties eorū
 quæ vniuntur, vnum excedit alterum. Porro
 hoc non dicitur satis propriè: vbiunque est
 ὁ λόγος: hoc enim de virtute sermonis (vt lo-
 quuntur Scholastici) infert præsentiam τῷ λό-
 γῳ in locis, per partes. Atqui ὁ λόγος est si-
 mul & semel vbiq̄ue, quia omnia cōtinet, vt
 à nobis proximè declaratum est, & est vbi-
 que totus, quia simplicissimus. Sed enim (in-
 quiunt) id efficitur vi vnionis hypostaticæ.
 Respōdeo, peti principium. Hoc enim illud
 est quod inter nos quæritur. Quinetiam fa-
 cilè refutatur istud consequens ex natura i-
 psius vnionis hypostaticæ: in qua (ne à cyno-
 sura nobis semel proposita deflectamus) no-
 minatim dicuntur naturarū proprietates ser-
 uari vtriq̄ue naturæ: ex quo fit, vt Deitas in
 ipsa vnione hypostatica sit semper infinita,
 tum temporū, tum locorum respectu: quia
 est æterna & vbiq̄ue, & vicissim humana na-
 tura remaneat tum tēpore, tum loco finita
 & circumscrip̄ta: nam ipsa humana natura a-
 licubi præsens & finita semper sustentatur à
 λόγῳ, qui est omnipræsens, & infinitus. Quia
 verò hæc vnio hypostatica, de qua differi-
 mus, est singularis, in qua etiā summa & im-
 peruestigabilis Dei sapientia relucet, ea no-
 bis definienda est, ex ipso Dei verbo, non ex
 nostris

nostris commētis. At ego inde depromo ^{er-}
saem apertissimam, qua propositio illa gene-
 ralis facile labefactatur. Sic enim Christus la-
 troni pœnitenti: *Hodie, inquit, mecum eris in*
paradiso. Constat autem corpus Christi ad
 tertium vsque diem māsisse in sepulchro, vt
 Christus ipse prædixerat, & nos in simbolo
 profitemur. Quòd si dicam fuisse simul in se-
 pulchro & in paradiso propter Omnipræ-
 sentiam: tum illis obiiciam suam illā distin-
 ctionem de abdicatione. Nam si, vt illi qui-
 dem tradūt, humana Christi natura sese ab-
 dicauit sua illa Omnipræsentia tempore hu-
 miliationis: rogo te, ecquando fuit humili-
 tio Christi, si non tunc fuit? Item, (quod
 antè obiecimus) si qui fuit in paradiso fuit
 simul in sepulchro, sequitur animā Christi
 fuisse etiam cum corpore in sepulchro: ac
 proinde Christum non fuisse verè mortuū:
 nec verè sepultum, neque verè resurrexisse:
 quæ omnia absit vt vel cogitemus. Quòd si
 res hæc possit vlla similitudine adūbrari pe-
 rētur ἀχωριστως, & inseparabiliter inter se cō-
 iunctæ, in quibus superior propositio locum
 non habebit. Sic lux Solis (hanc enim simi-
 litudinem à veteribus vsurpatam, etiam ipsis
 Omnipræsentia patronis non displicere vi-
 deo) arctissimè quidem cum Solis corpore
 coniungitur: neque tamen propterea neces-
 se est, vt vbicunq; sit lux Solis, ibi quoque

fit eius corpus. Item, visio non separatur ab oculo: nihilominus tamen longius porrigitur quàm ipse oculus. Item, caput in integro corpore nõ diuellitur à pedibus, neque tamen vbi est caput, ibi sunt pedes, & pleraque alia in hanc sententiam.

Verùm instant hoc modo: Si totus Christus est vbique, ergo etiã secundùm humanitatem. Nego sequi. Nam totus Christus non est idem ac totum Christi: quam distinctionem à doctis Theologis propositam, firmisque rationibus subnixã, demiror cur isti repudient. Quæro enim: annon totus Christus sit Deus: item: annon totus Christus passus sit. Si negant: diuellunt vnitatem personæ: si fatentur, ipsi sibi respondent: nec enim verum est, vel Christum esse Deum, secundùm humanam, vel fuisse passum, secundùm diuinam naturam. Sed illi de sanctissima hac vnione personali perinde disputant, vt si esset crassa quædam & physica compositio. Quò fit, vt sic etiã ratiocinentur.

Christus, inquit, non est totus sine humanitate. Ergo si totus Christus est vbique, humanitas igitur Christi est vbique. Quod quidem argumētum valeret in toto aliquo crasso, terrenoque: vt si dicam, corpus humanum non esse sine suis membris, ac proinde vbicumque sit illud corpus, ibi quoque esse illius corporis membra: quia vbi est totum corpus, ibi est quoque totum corpus, alio
qui

qui nō iam esset corpus. Sed in vnione personali fallax est huiusmodi argumentatio: quoniam ad constituendam sanctissimam hanc vnionem nō requiritur vel crassa compositio partium, vel situs, vel exterior quædam *τάξις*. Præterea Diuina & humana natura non eodem modo dicuntur esse: siue dicas Esse simpliciter, siue cum additione: vt Esse præsentem, &c. id quod iam antè à nobis obseruatum est. Quod quū non fuerit animaduersum: ausim dicere inde præcipuè manasse dogma de Omnipræsentia corporis Christi: qua de re hæc à nobis suscepta est disputatio. Sic igitur intelligendum est, totum Christum non esse sine humanitate: quia in persona, quæ Christus est, *ὁ λόγος* sustinet humanam naturam vnione personali assumptam *ἀχωρίτως*, & *ἀσυγχύτως*, sine separatione & confusione: aded vt Deitas suum Esse retineat, quod idem de humana natura dicendum est. Christus igitur nō est totus sine humana natura: quia Christus est nomen Personæ, quæ duarum naturarum vnionem hypostaticam significat.

Et Christus nō potest esse nisi totus, aut desineret esse Christus: quando quidem personalis vnio diuisionem, & separationem naturarum non admittit. Ac proinde quæcunque prædicantur de Christo, de toto Christo prædicantur, aut non prædicantur de Christo: propter eā causam quam diximus.

Sed non sequitur, quæ prædicantur de Persona, ea quoque de vna natura prædicari in Abstracto, id quod iam sæpè à nobis inculcatum, sæpius etiam posthac inculcandum erit. Quamobrem Esse totum, significat constitutionem personæ: at, esse ubique, significat proprietatē vnius naturæ, quæ est Deitas: ac propterea non valet superius connexum: quia non obseruatur *πῆ καὶ πᾶσι, καὶ ὅσάυτως.*

Peccatum est etiam in ipsa connectendi forma. Sic enim ex legibus differendi (quæ propriè non patiuntur affirmationem nasci ex negatione) dicendum fuerat: Si totus Christus non est sine humanitate, & totus Christus est ubique, Ergo totus Christus non est ubique, sine humanitate, quod quidem si rectè intelligatur, verum erit: quia in Christo *ὁ λόγος* nunquam deserit humanam naturam semel assumptam: sed *ὁ λόγος* qui ubique est totus, quia infinitus & simplicissimus, semper & ubique est humanam naturam sustentans, quæ est alicubi, quippe finita, suisque dimensionibus circumscripta: hoc est, natura verè humana. Quemadmodum igitur humana natura Christi non fuit passa, nec mortua sine Deitate, à qua nūquā separata fuit, nec tamē propterea dicitur passa, vel mortua Deitas: Ita *ὁ λόγος* non est sine humana natura, vel omnipræsens, vel æternus: nec tamen idcirco humana natura vel omnipræsens, vel æterna dici potest. Quod si locum habeat connexum

xum illud quod refello, superiora quæ obiecti incommoda proculdubio consequentur: quibus addo & istud confimile.

Si totus Christus non est sine Deitate, & totus Christus resurrexit. Ergo Deitas resurrexit. à d'v

verov.
Venio ad Syllogismū *δεντι μὲν* posteriore loco propositum. Atque ita maiore propositionem expēdo. Maior est eiusmodi: Quicquid cum Verbo personaliter cōiunctū est, illud vbiq; cū Verbo personaliter præsens est.

*Errores Syllogismi d'ed
27118.*

Hæc propositio stare non potest, cuius errores ita recēseco. Primus error in vocabulo Personaliter. Nam cōiungi personaliter idē est, ac si dicas coniungi vnione hypostaticas, siue personali. Sed esse præsens personaliter nō de alio dici potest, quàm de ipsa persona vsurpatis, videlicet iis vocabulis quæ personaliter significāt: Hoc modo: Christus est vbiq; præsens: siquidē Personaliter dicitur à Persona. Quod si velint ita exponere vt dicāt, corpus Christi esse vbiq; præsens, hoc est, esse personaliter vnitū cū *λόγῳ*, qui est vbiq; præsens: vera quidē erit sentētia, sed verbis nō satis propriis significata: Nec inde aliquid præsidiij accedet vbiuitati corporis.

Secūdus error in vocabulo Præsens: quod nō vtrobique eodem modo vsurpari potest. Etenim Verbū est vbiq; præsens, quia omnia cōtinet, & sustētat: Humana verò natura habet suū modū præsentiæ, quē admodum

copiosius supra à nobis expositum est.

Tertius error. Petitio principij. Quum enim inter nos quærat^{ur} non simplicit^{er}, an humana natura sit ubique præsens: sed an hæc humana natura à Verbo assumpta, & cū eo personaliter vnita, sit ubique præsens. Illi vt hoc posterius probent, afferunt vnionem personalem, & maximopere nituntur vocabulo Personaliter, vt fidem suæ sententiæ faciunt. Hoc autem perinde est, vt si mihi ita interroganti: Quamobrem humana natura personaliter cum Verbo coniuncta, est ubique præsens? Respondeât in hunc modum: Quia humana natura Personaliter cum Verbo coniuncta est. Atenim nos negamus id effici posse vi Personalis vnionis: Illi verò perpetuò repetunt vnionem Personalem, & quasi ἀξίωμα aliquod proferant. Quicquid (inquiunt) cum verbo Personaliter coniunctum est, illud cum Verbo personaliter ubique præsens est, atque ita pro Medio suæ conclusionis assumunt id quod est in quæstione positum. Quæritur enim, vtrùm personalis vnio efficiat Omnipræsentiam corporis: hoc est dicere: Vtrùm quicquid Personaliter vnitū est, fiat propterea omnipræsens. Quod probandi genus, si semel recipiatur, profectò facillimum erit omnia probare, ridentique nobis erunt in posterum nobilissimi philosophi, longèque principes in arte disserendi, qui inuestigandi Medij rationem
tam

tam accuratè nobis tradiderunt. Atque hæc de Maiori propositione.

Iam excutio conclusionem quæ suos etiãnum errores habet. Quum enim ita dicendum esset ex legibus rectè differendi. Ergo assumpta natura vbique cum verbo personaliter præsens est, sic efferunt: Ergo vbique verbum adest, ibi personaliter secum etiã assumptam naturam præsentem habet. Quod syllogizandi genus exemplo caret apud probatos authores.

Porrò quàm periculosum sit hoc loquedi genus, vbique est ὁ λόγος, iam antè admonuimus. Rectè enim & propriè dicitur, vbique est corpus: quia corpus modò hîc, modò illic potest esse præsens, sed id non conuenit Deo qui est Omnipræsens. Quare nisi hoc loquendi genus commodè explicetur, ferri non potest. Denique ista conclusio non respondet eorum sententiã, nec adiuuat Omnipræsentiam corporis. Nam inter nos controuersum est, an (vt illi dicunt) assumpta natura sit vbique præsens verè & realiter, nunc autem ita concludunt, Verbum habere naturam assumptam vbique secum præsentem. Quod est verissimum, modò hoc enuntiatum, ita uti decet intelligatur. Etenim (vt antè diximus) Verbum nũquam & nusquam deserit humanam naturam sibi vnione Personali cõiunctã, qui vnio personalis diuelli nõ potest cũ facta sit ἡ ὑπόστασις.

Sed non propterea necesse est humanam naturam esse realiter vbique præsentē: quandoquidem id fit natura Verbi quæ est eiusmodi, vt Verbum sit infinitū, omnipræsens, simplicissimum & plusquā ὅλας ὅλον, ac proinde indiuisum, & vbique totum. Ex quo fit vt infinitate illa Verbi, non infinitate humanæ naturæ, Verbū semper & vbique sit præsens humanæ naturæ sibi vnione Personali coniuncte. Quanquam autem nihil est in rebus creatis quod planè respondeat sanctissimi huius mysterij dignitati, quia tamē Omnipræsentiæ corporis patroni libenter vsurpant similitudinem animæ, (vt infra videbimus) illud ipsum simile nūc vsurpabo ad nostram sententiam facilius explicandam. Nam anima dicitur esse tota in toto corpore, & in singulis eius partibus, eò quòd anima, quæ totū corpus & singulas eius partes viuificat, fouet & sustētat, diuidi non potest. Ex quo fit, vt tota anima totum corpus sustentans, sit semper præsens capiti: nec propterea necesse est, vt caput sit vbique in corpore. Hanc enim præsentiam efficit ipsius animæ natura, & essentia. Quum igitur ita concludunt, Verbum vbique Personaliter habere naturam humanam secum præsentem, nihil aliud dicunt, quàm Verbum esse vbique Personaliter vnitum cum humana natura quam assumpsit, quod & nos agnoscimus.

Hoc autē loco Christianos lectores ob-

testor, vt diligenter legant illorum scripta, qui Omnipræsentiam corporis tuentur, ac-
 curatè eorum argumenta, rationesque om-
 nes expendant, locos Scripturæ ab illis pro-
 positos attentè considerent: eorum denique
 distinctiones serio & ex legibus rectè disse-
 rendi examinent: & spero hoc mihi assensu-
 ros, ex illis argumentis quæ assumunt ad
 probandam suam sententiam, nunquã pro-
 bari Omnipræsentiam corporis, quam illi
 sibi perperam videntur efficere: sed hoc v-
 num colligi posse, videlicet λόγον nunquam
 & nusquam deserere humanam naturã quam
 assumpsit, & sustentat sibi vnione hypostati-
 ca coniunctam. Quod quũ & nos cum omni-
 bus orthodoxis piè & religiosè credamus, &
 grauissima illa incommoda quæ ex Omni-
 præsentia corporis cõsequuntur, itidem cũ
 omnib. orthodoxis auersemur: nullis tamen
 vel cohortationibus, vel precibus, nullaque
 hactenus ratione effici potuit, vt infœlicissi-
 ma hæc & funestissima cõtrouersia dirime-
 retur. Hoc mihi licuerit paulisper extra can-
 cellos disputationis egresso dicere, indignis-
 simũ illud dissidiũ cũ piis omnibus, ex ani-
 mo, nec sine gemitu, detestãti. Sed iã ad no-
 strã respõsionẽ redeundũ est, eãq. nobis cõ-
 cludẽda duob. syllogismis quos ego duob.
 itidẽ eorũ superioribus syllogismis opponã.
 Priori illorũ syllogismo hypothetico ποιν-
 τικῶς oponno hũc syllogismũ hypotheticum
 ἀπαγωγικὸν εἰς ἀδύνατον.

Quam pa-
 rum profi-
 ciant patr.
 Vbiq. suis
 argumētis.

Si hoc enuntiatum verum est, Humana natura assumpta à Verbo est omnipræsens personaliter, quia cum Verbo, Omnipræsente personaliter coniuncta est, & vnio Personalis est inseparabilis (quemadmodum illi ratiocinantur.) Ergo sequens enuntiatum itidem erit verum: nempe, humana natura assumpta à Verbo, est æterna personaliter. Ut probem consequens, quam illi rationem attulerunt, eam ego ipsis reponam: videlicet, quia cum Verbo æterno personaliter coniuncta est, & vnio hypostatica est inseparabilis. Nec vllam sanè rationem differentia proponent, quæ ex Theologiæ & *θεολογίας* legibus ferri possit: Contrà: profero rationem *ταυτότητος*, hoc modo: VERBUM est omnis diuisionis expers, est enim Deus: ac proinde quum Omnipræsentia, infinitas, eternitas sint ipsa Dei essentia (quod et si sæpè dictum est, dicendum est tamen sapius) Certè si personalis vnio tribuit humane nature Omnipræsentiam, tribuit quoque æternitatem. Id si neges: Ergo essentia Deitatis est diuisibilis, adeò vt Omnipræsentia ab æternitate separetur: *ἀδύνατον*. Item, Ergo personalis vnio est secundùm plus & minus: tribuit enim Omnipræsentiam quum non tribuat æternitatem: *Ἀθεολόγον*, & *ἐτερόδοξον*. Etenim hæc vnio, vt sanctissima, ita perfectissima est, qua duæ nature perfectè, non autem ex parte, in vnam personam coniunguntur.

Iam

Iam superiori Syllogismo *δεικνύμενος* nobis
 opposito, nos vicissim hunc syllogismū *δεικ-
 νύμενον* opponamus:

*Nihil quod cum Verbo personaliter coniun-
 ctum est, & est huius naturae ut sit circumscriptū,
 propriasque habeat dimensiones, ubiq; cum Ver-
 bo, vel naturaliter, vel (ut ita dicam) persona-
 liter, praesens esse potest.*

*Humana natura assumpta à Verbo, cum ipso
 Verbo personaliter coniuncta est, & est huius na-
 turae, ut sit circumscripta, propriasque habeat di-
 mensiones.*

*Quare, humana natura assumpta à Verbo, v-
 bique cum ipso Verbo, vel naturaliter, vel (ut i-
 ta dicam) personaliter, praesens esse non potest.*

Maiorem propositionem confirmat de-
 finitio ipsius vnionis Personalis, quam ego
 (ut ante admonui) semper mihi pono ante
 oculos tanquam Cynosuram huiusce dispu-
 tationis, idque ex eorum praecipis, qui artē
 verē & rectē differendi nobis tradiderunt.
 Sic enim à Theologis Personalis vnio *ἁπο-
 λογούμενος* definitur, ut sit cōiunctio qua duae
 naturae simul vnitae, vnā personam consti-
 tuant, sine confusione, sine diuisione, seruatis
 utriusque naturae suis proprietatibus. Huc re-
 deunt definitiones à Theologis propositae:
 huc etiam redit Symbolum Chalcedonense.
 Sic igitur dissero, Si humana natura à Verbo
 assumpta, cum ipso Verbo cōiuncta est per-
 sonaliter, certē illa coniunctio censenda est

ex natura personalis vnionis. Ex quo efficitur, seruandas esse vtrique naturæ suas proprietates, ita iubente ipsa personalis vnionis definitione. Nam vbicumque dicis Personaliter, infers necessariò personalem vnionem: et vbicumque est vnio personalis, ibi est personalis vnionis definitio. At id nõ fieret si humana natura cum Verbo personaliter cõiuncta, esset vbique præsens: quia hæc est humanæ naturæ proprietas, vt sit circumscripta, ac propterea alicubi, non vbique præsens. Quod si id negas: Ergo non est personaliter vnita, aut vocabulum *Personaliter* aliud significat quàm rationem & modum personalis vnionis. Hoc autem postèrius si existimas, tollis igitur propriam vocabulorum significationem (qua de re cogor idèntidem conqueri in hac disputatione) quod si semel admittatur, erit profectò grauius ipsa turre Babylonica: sic enim bis linguæ cõfunderentur, adeóque iam hoc non esset disserere, sed quasi in perpetua nocte versari. Cùm enim vocabula sint rerũ symbola, fieri nequit, vt de rebus, sine veris rerum symbolis, verè disputetur. Iam si nobis assentiris, Personaliter significare modum & rationem personalis vnionis (quod profectò cum pudore negari non potest) nostræ subscribis sententiæ. Hęc enim est ratio & modus personalis vnionis, vt vtrique naturæ suæ proprietates seruentur. Quo fit vt humana natura

tura in vnione personali maneat circumscri-
pta, & alicubi tantum praesens. Hoc autem
loquendi genus, humana natura personali-
ter praesens, esse *ἀσύστατον* iam antè admonui-
mus: Sed hac de re satis iam multa. Nam
de minori propositione nulla est contro-
uersia,

OBIECTIO II.

*Hoc enuntiatum de Christo: Hic homo est
Deus, significat Filium Dei esse hominem actu
primo, non secundo: Ergo quemadmodum Filius
Dei est omnipraesens, ita eius corpus est Omniprae-
sens.*

RESPONSIO.

Omnia vitiosa. Primum non satis rectè
exponitur illud enuntiatum. Fit enim in-
uersio enuntiationis: cum sic potius dicen-
dum fuerit: hoc enuntiatum de Christo, Hic
homo est Deus: significat Christum actu
primo non tantum esse hominem, sed e-
tiam Deum, vt illud de ipsa Persona intelli-
gatur. Alioqui si *ὁ λόγος* aeternus Dei Filius,
esset homo actu primo, & actus ille primus
dicatur respectu *λόγου*: certè humana Chri-
sti natura esset aeterna. *ἀδύνατον.*

*Errores su-
perioris ob-
iectionis.*

Est & alius error in Consequente, quum
argumentantur ex persona Christi ad ipsius
Christi corpus. Nā profero hoc Theorema
Theologicum omni exceptione maius: *In*

Ioan. 8.

Heb. 1.

Sancto mysterio unionis hypostatica duarum naturarum in Christo Iesu, non ducitur argumentum necessarium ex persona in Cōcreto, ad alteram ex naturis in Abstracto, affirmando. Exempli gratia. Antequam Abraham esset, ego sum, inquit Christus: & tamē corpus Christi nō fuit ante Abrahamum. Nouissimē nobis locutus est in Filio, per quem fecit & secula, inquit Apostolus, neque tamen corpus Christi fuit ante secula. Similiter (Si magnis componere parua liceat) si dicam hunc hominē credere: nō sequetur corpus eius credere, vel eū corpore credere. Item, Si quis dicat hunc hominē esse mortalem: non inde concludendum erit, animam huius hominis esse mortalem. Itaque hęc propositio de Christo vera est. Hic homo est Deus: hęc autem falsissima, Huius hominis natura humana est Deus.

OBIECTIO III.

Realis communicatio naturarum in Christo facta est absque ipsarum naturarum confusione. Ergo simili ratione: Realis communicatio proprietatum facta est, seruata vtriusque nature proprietate: quod si proprietatum est tantum verbalis: Naturarum igitur communicatio erit tantum verbalis. ad uerbor.

RESPONSIO.

Errores se-
periaris ob-
iectionis.

Hoc argumentum, nec verbis propriis conceptum est, nec vllō modo causam Vbi-quitatis

quitatis subleuat. Quæ vt faciliùs demōstrē-
tur, & tractentur accuratiùs, ea sunt nobis in
memoriam reuocanda quæ de proprietatū
reali & verbali communicatione in capite
superiori proximo disputata sunt: vbi hęc e-
tiam latebram excussimus, quam vulgò ca-
pēt Vbiquitatis patroni in Communicatio-
nis & Communicandi vocabulis, quæ præ-
ter morem & vsum, transitiuè vsurpant.

Nunc vt istam objectionem dissoluamus,
dispiciendum nobis est, satísne rectè dica-
tur, Communicatio naturarum: siquidem
transitiuè vocabulum Communicandi vsur-
patur: ita vt significetur eius actio qui ali-
quid cum aliquo communicat. Quid enim
communicat, hoc est, commune facit Diui-
na natura? Seipsam, inquis. Atqui inde sequi-
tur naturarum confusio, & πολυθεότης, quod
absit. Nec iam poteris dicere, humanam na-
turam non esse Diuinam naturam essentia-
liter. Nam hęc loqueris de ipsa natura & es-
sentia Diuina communicata. Superest igitur
vt dicas, Naturam Diuinam vel potius τὸ
λόγον communicare intransitiuè, hoc est, v-
niri Personaliter cum humana natura quē-
admodum suprà veteres loquentes audi-
uimus. Quod idem erit dicendum de Com-
municatione proprietatum, quæ pars est al-
tera superioris cōparationis: atque ita Rea-
lis proprietatum communicatio nihil aliud
erit quàm communio & vnio, vt naturarum,

ita proprietatum vtriusque naturæ in vñz
 persona quæ est Iesus Christus. Hoc autem
 piè & constanter credimus: quo quidem po-
 sito ruit dogma de Omnipræsencia carnis
 Christi. Aliud est enim dicere, carnem esse
 omnipræsentem, quàm si dicas carnem esse
 dimensionibus circumscripam, cum ^{λόγος}
 qui omnipræsens est, personaliter esse vni-
 tam. Iam si communicationem proprietata-
 tum transitiuè accipis, cum naturarum com-
 municatio non nisi intrãsiuè accipi possit,
 peccas grauissimè in ipsas differendi leges,
 qui in eadem comparatione, idem vocabulũ
 variè vsurpes. Est enim fallacia dictionis. Itẽ:
 quum dicis proprietates cõmunicari, pugna-
 tia (vt alibi diximus) dicis, nisi simul desinãt
 esse proprietates. Nam cõmune opponitur
 proprio, & quod cõmune est non ad vnum
 pertinet, sed ad plures. Denique quum sic i-
 stam cõmunicationem naturarum exponis,
 vt Diuina natura det, humana verò accipiat:
 sequitur, proprietates Diuinæ naturæ (siqui-
 dem possent cõmunicari) esse id solũ quod
 comunicatur. Vnde sequeretur (absit ver-
 bo blasphemia) humanam naturam esse
 Deum, proprietatibus Deitatis in se rece-
 ptis: & Christum non esse hominem, pro-
 prietatibus humanæ naturæ abiectis, aut
 humanam, esse simul humanam & Diuinam
 naturam. Omnia absurdissima. Peto à piis
 lectoribus, vt hæc apud se diligenter & æ-
 cura

curatè dispiciant: et abstineant ab iis lo-
quendi generibus quæ sunt obnoxia tot in-
commodis: cùm in Theologia (in qua nul-
lus leuis error esse potest) omnes aditus, quã
ta fieri potest diligentia, sint erroribus ob-
struendi. Superest vt aliquid hoc etiam lo-
co dicamus de verbali proprietatum com-
munionem, quam illi nobis tanquam incom-
modum longè grauissimum obiiciunt.

Verbale quum opponitur Reali, signifi-
cat aliquid dici tantum, sed re vera non es-
se, hoc est, esse verbo tenus. Et eo sensu vo-
cabulum istud vsurpant: ac propterea di-
cunt, tantum Verbale, vt opponant Reali,
Siquis autem requirat exemplum aliquod
vbi meritò dici possit quidpiam esse ver-
bale tantum: certè non longiùs abeundum
est: nam identidem in isto Vbiquitatis
dogmate reperitur. Quum enim affirmant,
communicari proprietates realiter: Ecce
tibi dogma verbale tantum. Etenim si
manet humanæ naturæ sua proprietates: Er-
go Vbiquitas corporis, est verbalis tan-
tum: & vicissim: Si corpus est Omnipræ-
sens, non seruatur humanæ naturæ pro-
prietates, nisi verbo tenus. Idem dico de
omnibus ipsorum distinctionibus quas e-
go affirmo verbales esse tantum, non rea-
les: quibus de rebus suprâ copiosius à nobis
disputatum est.

*De verbali
cōmunicat.
Proprieta-
tum.*

Alio modo verbale dicitur, quod ad verborum & *φράσεων* explicationē pertinet (vt suo loco diximus.) Quo sensu non opponitur Reali, sed potiùs eò spectat, vt res ipsa propriè intelligatur: ne ex falsa interpretatione pateat aditus ad errores. Exēpli gratia: quum dico in his Pauli verbis: Petra erat Christus, esse Sacramentalem locutionem: hæc quidem figura verbalis est, quia pertinet ad rectam, propriamque verborū, & *φράσεων* significationem: sed non tollit rem ipsam, quin potius eam astruit, & tollit errorem. Sic enim intelligo: Petram illam fuisse, non realiter Christū ipsum, sed typum & signū Christi venturi. Similiter quum maiores nostri tradiderūt, hæc verba Christi, Filius hominis est in cælo, esse per communicationē, siue communionem proprietatum intelligenda, rem quidem verbalem proposuerūt, quippe ad verborum & *φράσεων* explicationem pertinentem: neque propterea rem ipsam, sed errorem potius sustulerunt. Etenim significarunt, Scripturam ita loqui, vt magis significet arctissimam illam duarum naturarum vnionem in vna persona, quæ est Christus: quæ quidem vnio efficit, vt de ipsa persona dicatur id quod est alterius nature proprium. Itaque hoc loquendi genere, res ipsa, nempe vnio hypostatica & ipsius personæ vnitas stabilitur: & tollitur error de naturarum confusione, & de ipsius Personæ diuisione:

Ioan. 3.

diuisione. Atque hâc fuisse veterū sententiā
 antea illi ipsi veteres suis verbis nobis expo-
 fuerunt, quam & nos amplectimur, quippe
 certissimis Scripturæ firmamentis subnixâ.
 Vt enim licet animo credas, non corpore,
 nihilominus tamen verè credis: & vicissim,
 licet non animo incedas, sed corpore, nihil-
 ominus tamen verè incedis: ita distinctio-
 nes idiomatum non faciunt rem ipsam tan-
 tum verbalem. Atque vt vno verbo tran-
 sigamus, & à nobis, in hoc sanctissimo præ-
 cipuôque Religionis Christianæ capite, om-
 nem erroris suspicionem amoueamus: piè
 credimus constantèrque affirmamus duas
 in Christo naturas hypostaticè, verè & rea-
 liter esse vnitas, inconfusè & inseparabili-
 ter: & proprietates Diuinæ naturæ verè &
 realiter tribui Iesu Christo homini: & vi-
 cissim, proprietates humanæ naturæ v. r. è &
 realiter tribui Iesu Christo Deo: nimirum
 vni personæ: & tam verè & realiter tribui,
 quàm vera est & realis Christi persona. Sed
 proprietates vnius naturæ posse tribui rea-
 liter alteri naturæ, hoc verò pernegamus.
 Quandoquidem (vt in hac Cynosura quam
 nobis proposuimus, nempe in vnionis hy-
 postaticæ definitione, oculos perpetuò de-
 fixos habeamus) hoc est de ratione huius v-
 nionis hypostaticæ, vt vtrique naturæ suæ
 proprietates seruentur. Alioqui non esset
 vnio personalis; sed confusio: quod absit.

Hoc enim postulat unio hypostatica, ut naturæ maneat distinctæ, alioqui non esset unio naturarum, sed aliquid tertium compositum ex duarum naturarum commixtione. Id quod Theologi, ad hocque omnes Christiani perhorrescunt.

Superior obiectio non adest ubi ubi ubi.

Nunc attendamus, num Ubiquitatis dogma aliquid præsidij sibi possit ex isto argumento comparare.

Retorqueatur superior argumentum.

Si realis communicatio proprietatum facta est absque confusione, quemadmodum realis naturarum communicatio absque confusione facta est (ut dicunt) & realis communicatio naturarum nihil aliud esse potest, quàm ipsarum naturarum unio Personalis: inde sequitur: hanc propositionem esse falsam: Corpus Christi est omnipræsens. Consequentia patet vi huiusce comparationis. Nam hæc propositio falsa est: Humana natura est Deus: Quare, hæc quoque falsa erit: Humana natura est omnipræsens: alioqui latior erit prædicatio in proprietatibus quàm in ipsis naturis, contra superiorem comparationem ab illis propositam. Etenim, ubique esse, est proprietas Divinæ naturæ: at certis dimensionibus, locorumque spatiis circumscribi, est humanæ naturæ proprietas. Et hæc duæ proprietates ita uniantur hypostaticè in Christo, ut unaquæque suæ naturæ servetur, ac proinde unius naturæ proprietas alteri naturæ non tribuatur. Quod totum efficio

efficio ex superiori comparatione.

Item, sequitur ex illa ipsa comparatione: Quemadmodum communicatio naturarum non potest considerari extra personam, ita communicationem proprietatum non posse extra personam considerari. Ergo hoc enuntiatum verum est, Christus est ubique: Itemque hoc verum est: Christus non est hic. Contrà: hoc falsum est. Corpus Christi est ubique: Itemque hoc falsum est. Diuina natura non est hic. Sed de hac quidē comparatione haecenus.

OBIECTIO IIII.

Qui negant corpus Christi esse omnipresens, & iudicant de presentia corporis Christi ex regulis physicis, illi negant Deum esse omnipotentem: Quemadmodum autem unio naturarum in Christo, non est physica, ita communicatio proprietatum non est physica, nec physicis regulis subiecta. Nec modus omnipresens corporis Christi est $\tau\omicron\upsilon\tau\omicron\varsigma$: sed $\tau\iota\varsigma\omicron\varsigma$: nam actu primo, ante nobiscum est, quam actu secundo eius plenitudinem sentiamus.

RESPONSIO.

Falsum est consequens. Hanc enim regulam ex Sacris literis depromptam Theologi obseruant. Non argumentandum est

Errores superioris ob-
iectionis.

se ex omnipotentia Dei, nisi antecedat eius voluntas ipsius verbo patefacta. Nec statui potest voluntas contraria ei voluntati de qua clarissime constat in Scriptura, cuiusmodi est perpetua veritas corporis Christi. Ecquod enim erit istud ratiocinandi genus: Deum non esse omnipotentem, nisi ea præstet quæ tu ipse volueris? Quantò melius Angelus ille, qui non antè proposuit omnipotentiam Dei sanctissimæ Virginis, quam illi voluntatem Dei patefecisset? Quod ubi præstitit: tum addidit: Non erit impossibile apud Deum *πᾶν ῥῆμα*. Quare: hæc obiectio superuacanea est: quandoquidem nisi doceant Deum id velle: argumētum ab omnipotentia conticescit: (quam quum Euty-chiani suo errori prætexerent, à maioribus nostris merito reiecti sunt) Si doceant velle: res confecta est: nec enim inter nos controuersum est, possitne Deus id quod velit. Agnoscimus enim hæc verba Psalmiste: *Quocumque voluit fecit*. Verum age, progrediamur vltteriùs, & ipsi doceamus, Deum nolle Corpus Christi esse vbique: hoc modo:

Deus non
vult corpus
Christi esse
vbique.

Ratio 1.

Deus voluit τὸν λόγον fieri carnem, verè participare naturam nostram, & esse verum hominem, vt sit verus Mediator Dei & hominum: quæ omnia ex locis Scripturæ à nobis propositis suprà cap. 2. satis manifesta sunt. Ergo Deus nō vult ea quæ sunt istis cōtraria. Quia in voluntate Dei nō est cōtrarietas:

rietas: esse autem vbiq̄ue, destruit humanam naturam.

Amplius: Sequeretur, Deum velle humanam naturam esse Deum. *αδωατον*. Sic enim apud Prophetam: *Sum Deus, & non est alius*. Item: *Gloriam meam alteri non dabo*, inquit Dominus.

Ratio 2.

Esa. 45. 42.

Consequētia patet: quia solus Deus est infinitus, omnipræsens, & vbiq̄ue, vt supra à nobis suo loco demonstratum est.

Itē, Si Deus vellet corpus Christi esse circumscriptum, & esse vbiq̄ue: vellet cōtradiētione esse simul veram. At non vult. Quia principia naturalia (cuiusmodi est hoc principium, *φάνα* *η δόξα φάνα ἀληθής*) à Deo ipso manarūt, & sūt inscripta naturæ nostræ. Deum autē sibi cōstare, omnino necesse est. Cuius rei copiosior probatio ex Scholasticorum scriptis petēda est.

Ratio 3.

Vide Tho. cōtr. Gen. li. 1. ca. 84. & li. ca. 25 &c.

Rursus: Sequeretur, Deum velle aliquid cōtrarium ei quod in Scriptura cōtinetur. *αδωατον*.

Ratio 4.

2. Timoth. 3.

Quia Scriptura est *θεσπινευτος*, inquit Paulus, & à Spiritu Dei profecta. Cæterum testimonia Scripturæ pete ex iis locis quos antè recensuimus, quum medium nostræ Demonstrationis inuestigaremus.

At enim, inquit, hæc vnio non est physica, neque physicis regulis subiecta, quod idē de proprietatū cōmunicatione dicēdū est. Respōdeo sanctissimum hoc mysteriū vnionis hypostaticæ duarū naturarū in Christo, captū nostrū lōgè superare, adeoque esse non excutiendū, sed adorādum: Verū enim uerò

quahuis hæc vnio non sit naturalis, est tamē
 naturarū vnio: quas proinde manere necesse
 est: alioqui, si altera ex duabus naturis esse de-
 finit: definit quoque vnio naturarū: quando-
 quidē eius quod nō est, vnio esse nō potest.
 Quod si vnio hypostatica tollit & absorbet
 alterā ex naturis, aut utrāque; certē nō iā est
 vnio naturarū, sed naturarū euersio: Iā autē
 sapius à nobis demonstratū est, si proprietates
 diuinæ naturæ realiter communicantur
 naturæ humanæ, euerti tum diuinam tum hu-
 manam naturam, quod absit: diuinā, quia e-
 ius proprietates, quæ est eius essentia, est inco-
 municabilis rebus creatis: humanā, quia non
 potest esse humana natura suis dimensionibus
 circūscripta, & esse vbique. Iā si in Chri-
 sto manet humana natura & φύσις (quod illi
 ipsi etiam nobiscum agnoscunt) ergo ma-
 net quoque ratio φύσις humana naturæ:
 manet humana φύσις corpus ουσίον: deni-
 que manent eæ leges quæ sunt ad constituē-
 dā illam naturam necessaria: cuiusmodi est
 imprimis finitum & circūscriptum esse.

Quod si ampliorē huius rei explicationē à
 me postulas: quæro ex ternū corpus Christi
 eternū sit? Negas. Cedo mihi rationē. Quia
 inquis, nō est creator, sed est res creata. Ita-
 que ex teipso cōcludo, Corpus Christi sub-
 iectū esse rerū creatarū legibus, hæctenus, ve-
 sit res creata. Rursus quæro: Corpus Christi
 sitna humanum corpus? Ais esse. Ego igitur
 cōcludo, corpus Christi esse subiectū huma-

ni corporis legibus, haecenus, vt sit humanū corpus. Quinetiā cū agnoscas, ita in Christi persona vniri naturas, vt seruetur vtriusque naturæ proprietates, obsecro te, quonā id modo demonstrabis de humana natura, nisi ex legibus physicis? Et cū Christus diceret: *Contrectate me, & videte: quia Spiritus carnē & ossa nō habet:* negabisne hoc argumētum esse physicū? Ex quibus omnibus efficitur: nō ita rectē cōcludi: Vnio personalis nō est subiecta physicis legibus: Ergo humana natura personaliter vnita, non erit legibus physicis, ipsam naturā cōstituentibus, & naturā ἐξ ἀνάγκης consequentibus, subiecta. Nam est μετέωρα βασίς ab vnione, ad humanam naturam: ac propterea ἀγνοία τῆ ἐλέγχου.

Luc. 24.

Verū sic etiam nūm instant: Potest (inquiunt) Deus facere vt corpus Christi sit finitū, & nihilominus sit infinitū atque Omnipræsens: Quia Deus est omnipotens. Itāne censens? Imō verò Deus illud non facit, quia est omnipotēs. Nam (vt rectē censent Scholastici) facere, duo contradictoria esse simul vera, nō esset potestatis, sed impotētis: quod malo verbis Augustini, quā nostris exprimere. *In sinu Dei inquit, non est contradictio: Ite[m]q; Deus potenter nō potest: nec est infirmitas ista, sed firmitas.* Hæc Augustinus. *Fidelis manet* (inquit Paulus) *seipsum negare non potest.* At istud, nō potest, pertinet ad summā potentiam, & quemadmodū idem Apostolus docet,

Ancontra dicitio ad omnipotentiam Dei pertinet.

Confess. l. 12. ca. 25. de Trinit. li. 15. cap. 14.

2. Timoth. 2.

7. Cor. 1.

Christum non esse, *Ita, & non*. Ita statuendū est, voluntatem Dei, & verbum eius, hoc est Scripturam sacram adeò sibi coherere, vt nihil discrepans, nihilque ἀντιφατικόν ferre possit. Itaque fretus certis expressisq̄ Scripturæ testimoniis (quæ supra à nobis commemorata sunt) credo, corpus Christi finitum esse: ac proinde non esse infinitum: ne videar id velle negare & tollere quod Scriptura sacra statuit & affirmat.

Philip. 2.

Quinetiam quum Paulus ait corpus nostrum futurum σύμμορφον corpori glorioso Christi, addit *secundum efficaciam qua sibi potest omnia subiicere*, inquit, coniungens omnipotentiam Christi cū veritate corporis ipsius.

Retorque-
tur argumē-
tum.

Nunc retorqueamus argumētū ab omnipotentia Dei petitū: hoc modo, vt dicamus, In vnione hypostatica summā Dei potentiam elucere, qua factū est, vt humana natura suis proprietatibus distincta manēs, ita cum natura diuina coniungatur, vt hæ duæ naturæ, non diuulsæ, non confusæ, sed personaliter vnitæ, Personam vnā constituent, quæ est Christus, Deus verus, & verus homo. Quod profectò, nisi Dei omnipotentia, fieri nullo vnquam modo potuisset. Quinetiam quò magis & attentius cogitabis, humanam naturam manere suis proprietatibus distinctam, eò magis Dei omnipotentiam admirabere: quandoquidem si natura humana haberet proprietates diuinæ naturæ (ac proinde essentiā, vt sæpe à nobis dictū est

hoc certè non esset omnipotentia Diuinæ: sed impotentia potius. In hoc enim imprimis omnipotentia Dei perspicitur, quòd vnus sit & solus Deus. Solus enim est, quia omnipotens: & omnipotens, quia solus.

Porro quum dicunt actum primum corporis Christi non esse æstimandum exemplo aliorum corporum: quia actu primo antè nobiscum est, quàm actu secundo eius plenitudinem sentiamus: his verbis suã repetunt, non confirmant sententiam, & (quod grauius est) ita suam repetunt vt suam evertant sententiam. Etenim ita statuebãt in suis distinctionibus: Corpus Christi esse finitum τὸ ἐῖναι, infinitum verò τὸ ἔχειν. Atqui licet τὸ ἔχειν sit amplius aliquid quàm τὸ ἐῖναι (loquimur enim de rebus creatis) tamen non tollit definitionem τὸ ἐῖναι. Exempli gratia: qui hominem armatũ dicit, plus dicit quàm hominem, sed tamen non tollit hominem, nec definitionem hominis: imò potius eam astruit: quũ nisi esset homo, non esset homo armatus. Rursus si actus primus pertinet ad τὸ ἐῖναι rei, & non ad τὸ ἔχειν (vt res ipsa loquitur) quomodo stare potest quod nunc affirmant, corpus Christi actu primo esse vbique? Nam si hoc verum est, ergo est vbique τὸ ἐῖναι: ac propterea illud falsum est quod dicebant: esse vbique τὸ ἔχειν. Quod autẽ subiciunt de plenitudine corporis Christi, quã dicunt à nobis sentiri actu secundo: nisi faci-

lius explicetur, valdè ambiguum est. Nam si loquuntur de donis Christi, quibus fideles replentur, & quæ Paulus significat nomine Plenitudinis Dei, Eph. 3. & quum ait *nos esse completos in illo*. Col. 2. Quid hoc ad Omnipresentiam corporis, cum sit fidelibus peculiaris? Cur etiam dona spiritualia cum natura & essentia corporis Christi confundentur? Denique modum presentie, quo corpus Christi ubique sit, affirmamus, nec *πανθεν* esse, nec esse potest, & quod infert, *αντιστοιχια* esse simul vera, id certè, nec animo & cogitatione percipi: nec verbis ullis potest explicari. Nò *πανθεν*: quia cum verbum Dei sit obiectum fidei, & eius mensura, nihil potest esse *πανθεν*, quod verbo Dei repugnat.

OBIECTIO V.

Hæc est veterum regula. Quæcunque Christo data sunt in tempore, secundum naturam humanam data sunt. At Omnipresentia data est Christo in tempore. Ergo illi secundum humanam naturam data est.

RESPONSIO.

Errores superioris obiectonis.

Argumentum hoc ex veterum sententia petitum, eaque non satis rectè intellecta, absit ut inter *αντιστοιχια* argumenta recenseamus. Hic est igitur sensus superioris regulæ. Ea quæ

quæ dicuntur data Christo in tempore, ea esse intelligenda de λόγῳ in carne exhibito. Quandoquidem Christus dicitur accipere, non quatenus est ὁ λόγος, sed quatenus ὁ λόγος naturam nostram assumpsit. Et ita intelligo quod dicit Theodoretus, illa dici propter humanitatem, id est propterea quod ὁ λόγος humanam naturam assumpsit. Quamobrem illa sunt accipienda de ipsa persona, ut veteres docuerunt, non autem ad humanam naturam in Abstracto referenda id quod isti faciunt. Exempli gratia, Miracula quæ Christus edidit, ille ipse Patri accepta refert apud Ioh. Et Lazarum excitaturus à mortuis, præfatur se à Patre esse exauditum. Ecquis tamè meritò miracula quatenus sunt opera θεότυπος ad humanam naturam quantumvis unità, semper tamen distinctam refert? Nam verissimè Petrus de miraculis à Christo editis verba facit: *Quis, inquit, Deus fecit per ipsum in me* resurrectionis Christi ad divinam naturam passim in Scriptura referri solet. Atque ita ut nunc dicatur Deus Christum excitasse à mortuis: nunc Christus seipsum excitasse dicatur, quod quidem beneficium corpus Christi sensit, sed non contulit, ne mihi pleraque eiusmodi commemoranda sint.

Quod attinet ad Minorem propositionem, Omnipresentiam illam divinam quæ est ipsius Deitatis proprietas datam esse Christo, non me

Iohan. 5.
Iohan. 11.

Act. 3.

Rom. 1.
1. Thess. 1.
Iohan. 10.

mini me legere in Scriptura. Nam de seſſione ad dexteram, quam huc detorquent, infrà diſſeremus. Nunc nobis ſatis erit hanc obiectionem ad incommodum adigere hoc modo.

*Adigitur
ad incom-
modum.*

Si hoc loquendi genus, *Secundùm naturã humanam*, ſignificat ipſius humanæ naturæ proprietatem, & Chriſtus eſt omnipræſens ſecundùm humanam naturam. Ergo Omnipræſentia eſt humanæ naturæ proprietatis, *δύνατον*. Et illi ipſi dicunt, Chriſti corpus nõ eſſe ubique, niſi per communicationẽ proprietatis Divinæ. Aſſumptum patet tum ex uſu loquendi, tum etiam ex ipſa Scriptura. Sic enim Paulus de Chriſto: *Qui factus eſt, inquit, ex ſemine Davidis ſecundùm carnẽ.* Item, *Ex quibus eſt Chriſtus ſecundùm carnẽ.*

Rom. 1.

Rom. 9.

OBIECTIO VI.

Ad explicandam unionem hypſtaticam veteres ſimilitudinem anime uſurparunt. Quemadmodum igitur anima quandiu eſt in corpore, nihil facit ſine corpore, ſed omnia cum corpore & per corpus (non enim videt ſine oculo, ſed cum oculo, & per oculum, & oculus videt non in ſe, quia eſt caruncula corporis, ſed propter unionem cum anima) ita diuinitas communicat humanæ naturæ ubique eſſe. Nam quandiu durat anime & corporis coniunctio, ubicunq; eſt anima, ibi quoque corpus eſt. Ut igitur philoſophus dicitur anima

anima definitiones tradidit. Vnam qua in se ratione potentiarum consideratur: alteram qua corpori vnitur: ita Deitas Christi duobus modis consideranda est: tum in se & per se, tū ratione personalis communicationis: atque vt anima vna eademque est: ita etiam vna Deitas in Christo. Quemadmodum autem anima transfundēs suas in corpus: non conuertit corpus in animam, sed facit quiddam animatum, ita filius Dei assumēs humanam naturam, eique suas proprietates communicans: non conuertit eam in diuinitatem, sed reddit eam, vt veteres loquuntur, Deificatam. Eodē spectat similitudo doctoris qui eundem animi conceptum multis auditoribus simul & semel impartit.

RESPONSIO.

Consequens non valet. Nam in Theologia ex veterum sententiis argumēta *deō d' ei-* *ritia* non ducuntur. Porrò ex similitudinis legibus, non vrgendæ sunt omnes eius partes: sed id potissimum spectandū, cuius gratia similitudo proponitur: idque ad explicandam potius, quàm ad confirmandā sententiam. Atque vt ad similitudinem nobis obiectam accedamus, Similitudinem animæ & corporis veteres aliquando protulerunt, non vt exprimerent, sed tantum leuiter adumbrarent vnionem hypostaticam duarum naturarum in Christo: non quòd in

Errores superioris ob-
iectionis

Cur Veteres similitu-
dinem ani-
ma vsurpa-
rint.

Epist. 10.

omnibus hæc similitudo locum habeat, sed ut docerent, etiam rerum creatarum exëplo fieri posse, ut duæ naturæ inconfuse vniantur. Sic enim Cyrillus: *Secundum naturam unitam* (inquit) *non tamen in carnem conuersam, talem effecit cohabitationem, qualem hominis anima cum proprio corpore habere dicitur.* & Athanasius in simbolo: *Vnus* (inquit) *est Christus non confusione substantiæ, sed unitate personarum.* Nam sicut anima rationalis & caro vnus est homo: ita Deus & homo, vnus est Christus. Hæc illi. Quàm autem multa sint dissimilia ex his quæ sequuntur facile cuiuis perspicuum esse poterit.

Dissimilia superior. similit.

1. Anima vnitur corpori ut forma: sed & λόγος non est forma humanæ naturæ quam assumpsit (alioquin haberet illa duas formas essentielles) ac propterea necesse non est, ut vbicunque sit ὁ λόγος, sibi quoque sit humana natura.

2. Anima agit per corpus tanquã per instrumentum: sed ὁ λόγος, ut vbique sit, nõ vnitur corpore tanquam instrumento. Est enim vbique per se, & τῆ ἐνδελεχεία, ut illi loquentur, τὸ εἶναι, quemadmodum eos distinguentes supra audiuius. Et per se vbique est, quia verè infinitus, & verè infinitus, quia Deus: Sic inane est quod illi nobis obiciunt de oculo, quem satis constat esse animæ instrumentum, quo ipsa anima videt.

3. Anima non priùs fuit quàm corpus: sed ὁ λόγος

ὁ λόγος æternus est: & humana natura quam
 assumpsit, est creata. Itaque nō magis potest
 humana natura coextēdi τῷ λόγῳ in Vbiqui-
 tate, quā potest in æternitate. Nam vtraq.
 venit in rationem infinitatis. Pleraque alia
 possunt proferri in hanc sententiam: sed cō-
 tenti erimus hoc etiam proponere, non no-
 stris, sed ipsius Eusebij verbis: quandoquidē
 ex veterum fontibus hausta est hæc animæ
 similitudo. *Neque verò (inquit) ut anima homi-
 nis, ita ipse ὁ λόγος tali corpore impeditus fuit, ut
 diuina interim munera obire non posset, aut ubi-
 que adesse: qui Dei Verbum est, omnidq; implet,
 & per omnia penetrat.* Hæc Eusebius. Porrò
 hæc propositio, Vbicunque est anima, ibi
 est corpus, admittenda non est, sine com-
 moda interpretatione. Nam vbi est cor-
 pus, ibi est localiter circumscriptum, quod
 de anima dici non potest (nō enim est in lo-
 co ambiente superficiem ipsius corporis.)
 Sed anima propriè est in corpore, non au-
 tem in his vel illis locis in quibus videmus
 corpus ipsum esse. Alioqui si præcisè vrgeas
 superiorē propositionem: eam ego ita refel-
 lam: Si vbicunque est anima, ibi est corpus,
 & anima est in corpore: Ergo corpus est in
 corpore. Item propono & aliud incommo-
 dum, ex quo patebit hanc animæ & corpo-
 ris similitudinem ipsorum sententiæ repu-
 gnare.

De demō
 str. Euāg.
 lib. 7. c. 1.

Incommo-
 da superio-
 ris obiectio-
 nis.

Si similitudo animæ & corporis valet ad

stabiliendū Vbiquitatē corporis Christi (et
 volūt) Ergo Deitas Christi est vbiq. ea ratio
 ne qua corpus Christi est vbiq. At enim illi
 dicunt corpus Christi esse vbiq. quia vbi-
 que est Christi Deitas, quod est planē con-
 trarium. Consequentia patet: Nam (vt dixi)
 anima dicitur esse alicubi quia ibi est corp⁹.
 Nunc executio quod afferunt de duplici
 animæ definitione. Quemadmodum (in-
 quiunt) definitur anima tum ratione poten-
 tiarum, tum ratione corporis, cui viuitur: Ita
 Deitas τὸ λόγος consideranda est tum in se,
 & per se, tū ratione personalis vnionis. (Sic
 enim malo dicere quā communicatiōnis,
 ad vitandam ambiguitatem vocabuli, vt an-
 tē suo loco admonuimus) hanc nos dupli-
 cem considerationem non repudiamus, mo-
 dō rectē & accuratē fiat. Tum ita pergunt
 ratiocinari: Quemadmodum anima tran-
 sfundens suas ἐν τῷ σώματι in corpus, non conuer-
 tit corpus in animam, sed facit quiddam ani-
 matum: Ita Filius Dei assumens humanam
 naturam, eique suas proprietates communi-
 cans, non conuertit eam in Deitatem, sed
 eam reddit Deificatam. Hæc illi. Quæ sic e-
 go redarguo. Primū vocabulum Transfun-
 dendi ambiguum est, nec satis conueniens
 huic quæstioni. Quinetiam illi qui hoc tem-
 pore Omnipræsentiam corporis defendūt,
 vocabulum Transfusionis auersantur. Nam
 quod nonnulli citant Tit. 3. & Ioel 2. vbi
 verbum

De duplici
 definitione
 animæ.

quæstio
 quæstio

transfundens
 transfundens
 transfundens

verbum Effundendi vsurpatur, planè alienū est. Illic enim agitur de donis quæ Deus effundit, hoc est, copiosissimè & abundantissimè confert in homines.

Deinde hæc verba: *Non conuertit eam in Deitatem, sed reddit eam Deificatam*, accuratius explicanda sunt. Nam si Damascenus vsus est vocabulo Deificadi, nō id propter ea fuit detorquendum ad probandū dogmā Omnipræsentia de quo disputamus, sed fuit potius commoda interpretatione lenientum. Deificatam enim dixit humanam naturam, non quòd facta sit Deus, sed quia à *λόγῳ* Deo in vnitatē personæ assumpta fuit, & præstantissimis donis exornata, prout humanæ naturæ ratio ferre potest. Sed quid hoc ad Omnipræsentiam, quum humana natura capax eius esse non possit? quemadmodum antè à nobis demonstratum est. Alioqui, si *λόγος* communicauit suas proprietates humanæ naturæ, hoc est, si effecit vt humana natura sit prædita ipsius Deitatis proprietatibus (cuiusmodi est, æternum, infinitum, & omnipræsentem esse) profectò ipsam naturam humanam Deificauit, hoc est, fecit eam Deum (quod absit.) Etenim proprietates Deitatis sunt ipsius Deitatis essentia (vt alibi copiosius diximus) ex quibus, vt qui præditus est Deitatis essentia, sit quoque præditus ipsa Deitatis essentia. Qui verò præditus est essentia Dei-

tatis, eum esse Deum, quis neget? Neque hic mihi obstrepant sua illa distinctione: quòd humana natura non habeat proprietates Deitatis ex se, per se, à se, sed tantum à λόγῳ communicatas, hoc enim est dicere: humanam naturam ex se, per se, à se non esse Deum, sed tamē factam esse Deum. At nos, illis etiam ipsis (vt spero) assentientibus, constantissimè affirmamus, duas istas propositiones esse falsissimas: humana natura est Deus per se, item, humana natura facta est Deus. Atque hæc de verbo Deificandi nobis dicta sint. Ex quibus manifestū esse potest, perperam hæc duo vocabula inter se comparari, *Animatum & Deificatum*, quandoquidem corpus dicitur animatum, eò quòd ab anima informatur, sed humana Christi natura non informatur à Deitate: aliòquin vna esset natura, non duæ: atque ita planè vniò hypostatica tolleretur. Quid autem si ex illis ipsis definitionibus, quas proferunt, nostram sententiam cōfirmemus? Quum enim anima definitur ratione potentialium, nos discimus potentias ipsas non posse communicari corpori, ita vt corpus sit præditum illis potentiis. Afficitur quidem corpus potentiis & ἐνεργείαις animæ, quatenus ab anima informatur (anima enim est forma corporis) sed, nisi me fallit memoria, nullus vnquàm philosophus censuit, potentias animæ fieri ipsi

Retorque-
tur obiectio.

ipsi corpori cum anima cōmunes. Sic enim
 vrgeo, ex ipsius definitionis natura : Si ani-
 ma rectè ex suis potentiis definitur, ipsas
 potentias non magis fieri posse communes,
 quàm ipsa anima possit fieri communis. A-
 lioqui definitio longè distaret à suo defini-
 to : quod fieri non debet in accurata defini-
 tione : cuius eam esse legem accepimus, vt
 quicquid de ea dicatur, id quoque de defini-
 to dici necesse sit. Aliud est igitur si dicas,
 corpus informari & affici potentiis animæ,
 quàm si dicas, corpus habere ipsas potētias.
 Rursus quū anima definitur, ea ratione qua
 vnitur corpori, illa ipsa definitio perspicuè
 docet, corpus affici ipsius animæ potentiis,
 non simpliciter, sed quatenus eius natura
 ferre potest. Definitur enim anima, forma
 corporis organici physici vitæ habentis po-
 tentiâ. Corpus igitur hoc habet ab anima, vt
 sit animatum & viuat, quia est capax & *deus*
 non ipsius vitæ. Sed non habet ab anima, vt
 ratiocinetur quia non est eius rei capax. A-
 nima verò & ratiocinatur, & seipsam intel-
 ligit, & sacra visa diuinitus oblata recipit, &
 pleraque eiusmodi facit & potest facere,
 quæ fieri à corpore nullo modo possunt, &
 quæ anima ita facit in corpore, vt ea per se
 faciat non autem per corpus. Iam si quod po-
 test anima, id corpus non potest : quæse
 ecquonam modo potentias animæ corpori

communicatas esse dixeris? Atque hoc illud
 est quod affirmamus, humanam quidem na-
 turam in Christo affici & illustrari summis
 ac præstantissimis donis, sed iis tamen, quo-
 rum ipsa capax esse potest, ac proinde nõ ac-
 cipere à λόγῳ Omnipræsentiam: quæ quum
 sit ipsa infinitas, neque dari potest, nec acci-
 pi, quod si possit accipi, desinit esse infinitas:
 quia qui accipit, incipit habere: & incipere,
 repugnat infinitati. Atque vt ad animam
 redeamus, licet sit tota in toto corpore (nec
 enim anima diuidi potest) tamen videt per
 oculos corporis, non per aures, & vicissim
 audit per aures corporis, non per oculos.
 Quamobrem? nempe quia suas exerit vires
 in corpore & per corpus, adeoque per ipsius
 corporis partes, quatenus illæ capaces sunt.
 Et, quod caput est, in illa corporis & animæ
 vnione, nihil accidit quod vel repugnet ipsi
 animæ naturæ, vel quod ipsam corporis na-
 turam euertat. Nunquid enim anima desinit
 esse inuisibilis? nequaquam: nunquid cor-
 pus desinit esse visibile? nihilo magis. Num,
 obsecro, anima communicat corpori, vt sit
 definitiuè, ac non potiùs localiter, sua quan-
 titate constans, suisque dimensionibus cir-
 cumscriptum? Ne id quidè. Quid igitur ob-
 stat, quominus illa, ipsaquam nobis obii-
 ciunt, animæ similitudine freti, quasi ipsius
 animæ voce concludamus: quemadmodum
 in corporis & animæ vnione, nihil confert
 anima

anima corpori, vel, cuius ipsum corpus non sit capax, vel, quo ipsius corporis natura evertatur: idē de sanctissima & singulari duarum in Christo naturarū hypostatica vnione esse statuendum? Quæ quum ita sint, superest vt superiorem similitudinem ita in illos ipsos retorqueamus.

Quemadmodū animus hominis non credit sine corpore, nec tamen credit per corpus, nec corpus ipsum credit, licet, in Concreto, homo credere dicatur: ac proinde animæ & corporis coniunctio non impedit quominus vtrunque proprias habeat distinctasque functiones, neque hīc est realis proprietatum communicatio, vt fusiūs à nobis explicatum est. Ita, adeoque longè maiori ratione in vnione hypostatica, licet in Concreto rectē dicamus, Christum esse vbique, quia natura Diuina est infinita, nō tamen rectē dicimus in Abstracto, humanam Christi naturam esse vbique, quandoquidē hoc repugnat humanæ naturæ, quæ finita est suisque dimensionibus circumscrip̄ta. Et, vi huiusce similitudinis, proprietatum communicatio realis, quam illi introducunt, tollenda est. Nam quod quidam obiiciunt ipsum corpus esse instrumentum quo proximē credimus, eò quod Scriptura dicit nos corde intelligere & credere, error est in falsa vocabulorum interpretatione, quandoquidem Scriptura, nomine Cordis, significat animū

*Retorquetur obie-
ctio.*

ipsum, quemadmodum satis est perspicuum ex usu Scripturæ. Nisi fortè quis existimet partem illam corporis humani quæ cor dicitur, fuisse, vel, esse re ipsa circuncidendâ quia iubemur cor circūcidere. Sed de hac quidē similitudine hæctenus.

*Similitudo
Doctōri ex
outitur.*

Similitudo doctoris nobis opposita *μετα
βαίνει εἰς ἄλλο γένος*, & ab iis qui norunt diiudicare *ταυτὸ καὶ ἕτερον*, ne audiretur quidem. Nam Christi corpus non est comparandum cum animi conceptu: quippe quum corpus non sit *ἄυλον*. Deinde animi conceptus non est idem numero in multis auditoribus, licet sit idem *ὁμοίωμα* (absit enim ut intellectum vniuersalem constituamus) cuius rei copiosior tractatio à Scholasticis petēda est.

*Retorque-
tur superior
similit.*

Quare, vno verbo ita similitudinē hanc regramus: Quemadmodū ille animi conceptus qui vnus & idem numero in te est, non est in alio, nedum possit vbique esse: ita corpus Christi, quod quidem est vnum idēque numero, vbique esse non potest. Sed iam pergamus reliqua argumenta discutere.

OBIECTIO VII.

*Basil. in 5.
Christina
p. iiii. &c.*

*Veteres similitudinem ferri candentis & ignis
ti vsurparūt in hac questione. Ferrum autem co-
extenditur igni in ferro existenti. Itaque ex illa
similitudine, vbicumq; est ὁ λόγος, ibi est quoq; hu-
mana natura Christi. Habet ferrum τὸ τμητιῶδες
ignis*

ignis verò, τὸ κρυφόν. *Servatur autem actionum
& naturarum differētia ἐν τῇ τετυμμένη καύσει,*

καὶ ἐν τῇ κρυφύμην τομῇ, inquit Damascenus.
Porro ferrum ignitum retinet proprietates natu-

rales, videlicet, nigredinem & frigiditatem, id
quod patet postquam ignis à ferro recessit. Huc

spēctat similitudo unguenti & odoris à V eteri-
bus usurpata, qui humanitatem Christi cum un-
guenti vasculo compararunt.

Orig. Au-
gust. Cyril-
lus.

RESPONSIO.

Idem respondemus quod suprà, quod ad
veteres attinet. Porrò ferrum istud ignitum
temerè tractandum non censeo: sed manen-
dum in ipsius similitudinis ratione, extra
quam si vageris, iam non erit similitudo,
sed dissimilitudo potiùs. Hoc igitur tan-
tùm veteres docere voluerunt, duas naturas
simul vniri posse in Persona Christi abs-
que confusione, & ex illa vnione nihil de-
cessisse Deitati, plurimùm autem huma-
næ naturæ accessisse: salva ipsius natu-
ræ substantia. Quæ omnia veteres propo-
nebant aduersus errores hæreticorum.

Quamobrem intra hos similitudinis fines
subsistendum est. Est etiam, præsertim
in re tanta, condonandum aliquid eius-
modi similitudinibus: alioqui si accuratè
de re ipsa dicendum sit, calor & lumen

Errores su-
perioris ob-
iectionis.

igniti ferri sunt mera ipsius ferri accidētia, quę citra subiecti interitū & adesse possunt, & abesse: quo nihil magis contrarium mysterio τῆς ἐνσαρκίως εως reperiri possit. Ferrum igitur candens & ignitū nihil adiuuat Ubiquitatem corporis Christi: quandoquidem hæc longissimo intervallo & plusquam toto genere differunt. Quū enim ignis sit in ferro tanquam in subiecto, nihil mirum si ferro ipso terminatur. Quid autem simile in Christo reperias? Num Deitas τῷ λόγῳ est in humana natura tanquam in subiecto? Nūc diuina ab humana natura assumitur, & in ea subsistit? (ignis enim à ferro capitur, & in ferro continetur.) Num ὁ λόγος potest relinquere humanam naturam semel assumptā, non minus quàm ignis potest à ferro recedere? Num humana natura est materia in quam Deitas agit? Num vnio hypostatica in Christo fit commixtione Deitatis cum humana natura? Atqui si simile ferri candentis vrgeas, illa omnia erunt admittenda: quod absit. Quinetiam quum illi præter communicationem proprietatum agnoscant in Christo dona etiam creata & habitualia: obsecro te, in simili tum de anima, tum de ferro ignito, ecquidnam poterit respondere donis illis creatis, quibus humana Christi natura exornata est: siquidem & viuificatio corporis, & calor ferri, & reliquæ eiusmodi qualitates cum proprietatum communicatione

tionem comparantur? Miror autem nonnullos sibi tantopere placere in hoc ferro ignito, vt se in hoc simili acquiescere profiteantur: qui posteaquam dixerunt realē proprietatum communicationem esse nobis incōprehensibilem, & imperuestigabilem: quippe planè *ὑπερφυσικῶ*: postquam ad hoc simile deuentum est, affirmant illustre nobis hīc proponi realis proprietatum communicationis exemplum: Ita vt ex re planè *ὑπερφυσικῆ* nobis rem propè *φυσικῶ* faciant, eāque ex rebus physicis facillimè intelligi posse autument. Quapropter præter illa quæ iā dicta sunt, aliquot etiam incōmodis, iisdemque, vt grauissimis, ita prorsus *ἀδιαλύτοις* istorum sententia obruenda, ferrumque istud candens & ignitum extinguendum est.

Si realis proprietatum communicatio cū ferro ignito comparatur, & caro Christi feruat naturales proprietates, quemadmodum ferrum ignitum retinet nigredinem & frigiditatem (vt illi nobis exponunt) Ergo caro Christi nūquam fuit re ipsa & actu finita, suisque circumscrip̄ta dimensionibus. Consequentia patet: quia ferrum ignitum & candens non est, vel frigidum, vel nigrum, alioqui non iam ignitum & candens: Item sequitur Christum nunquam fuisse mortuum nisi potentia: quia ferrum ignitum non est frigidum actu, sed tantum potentia. Item sequitur, carnem Christi non posse actu exercere

*Incommoda
superioris
similitud.*

naturales suas facultates, nisi separetur à λβ-
 7φ & ita hypostatica vnio dissoluatur, quem-
 admodum ferrum ignitum vt actu sit frigi-
 dum, necesse est, ignē à ferro verè ac re ipsa
 separari, ita vt ferrum desinat ignitum esse.
 Item, Si realis proprietatum communicatio
 cum ferro ignito comparatur, vt illi volunt:
 Ergo Christus non iam est actu æternus. ἀ-
 δυνάτων & blasphemum. Cōsequentia patet:
 Nam quemadmodum ferrum nō accipit ab
 igne vt sit leue, & sursum tēdēs. Ita ignis ipse
 in ferro ignito nō iam est actu leuis, nec sur-
 sum tendens: Et hæc propositio falsa est: Fer-
 rum ignitū est leue & sursum tendit. Ex quo
 quidnam efficiatur, satis vides. Sed ne plura
 eiusmodi conseruemur (quæ propemodū
 sunt innumerabilia) nunc istud simile ferri
 candentis in patronos Vbiquitatis retor-
 quendum est in hunc modum.

*Retorque-
 tur obie-
 ctio.*

Quemadmodū ignis ita vnitur ferro can-
 denti, vt ferri naturā non destruat (nec enim
 esset ferrum candens, nisi maneret ferrum)
 ita in vnione hypostatica, de qua disserimus,
 diuina natura naturam humanā nō destruit,
 ac proinde manent τὰ ἐσώδην & essentialia
 humanæ naturæ: cuiusmodi est, Habere suas
 dimensiones, & illis terminari. Item: Quem-
 admodum in ferro candente ignis non affi-
 cit ferrum iis qualitatibus, quæ ipsius ferri
 naturæ & essentiæ planè repugnent (nec e-
 nim ferrum fit rarum, leue, sursum tendens)
 sed

sed illis tantum qualitatibus quarum natura
ferri potest esse capax (fit enim molle, can-
dens, & calidum,) & si propriè loquimur, non
ferrum vrit, sed ignis in ferro, ut illi ipsi ve-
teres, nobis obiecti, docuerunt. Ita ὁ λόγος non
ea tribuit humanæ naturæ, quorum humana
ipsa natura capax esse non potest, cuiusmodi
est infinitum & ubique esse: sed eam illustrat
suo fulgore, & exornat dotibus incompre-
hensibilibus, quatenus ipsius naturæ condi-
tio ferre potest. Item: Quemadmodum in fer-
ro candente lux & calor ignis non ita ferro
terminantur, quin progrediantur longius: ne-
que necesse est ubicunque ferri candentis
lux & calor fuerint, ibi quoque ferrum ip-
sum esse: Ita τὸ λόγου Deitas non termina-
tur humana natura: neque necesse est ubi-
cunque sit ipsa Deitas (ut loquuntur) ibi
quoque esse naturam humanam. Item, licet
omnia propemodum illis largiremur, nihil
tamen aliud ex hoc simili efficerent, quam
Christum ipsum esse ubique & omnipræ-
sentem. Quod ego ita breuiter oculis subiun-
cio: In hac similitudine quatuor propo-
nuntur, ignis, ferrum, ferrum ignitum, &
vis vrendi, quibus hæc quatuor pari serie
respondent, Verbum, humana natura,
Persona Christi, & Omnipræsentia. Ex
quo apparet, in hac similitudine, fer-
ro ignito non respondere humanam Chri-
sti naturam in Abstracto, sed Personam po-

Orig. li. 2.
ὁ λόγος
Theoph.
in Ioan. c.
6.

tius, quæ constat vnione personali vtriusque naturæ, quemadmodum ferrum ignitū constat ignis & ferri coniunctione. Vt ergo nō rectè dicitur, ferrum vrere, quod tamen de ferro ignito rectè dicitur, idque nō propter ferrum, sed propter ignem in ferro vrentē: Ita non carni Christi in Abstracto, sed ipsi personæ quæ est Christus, tribuenda est Omnipræsencia. Denique dictū illud Damasceni de vstione abscindente, & de abscissione vrente, eorum, qui hac similitudine abutuntur, errorem facilè redarguit. Quemadmodum enim in cauterio candente, si propriè loquimur, non ferrum vrit, sed ignis in ferro, & vicissim nō ignis abscindit, sed ferrum ipsum ita dispositum, & tamen vtrumque tribuitur cauterio candenti, siue ignito ferro: ita proprietates, tum diuinæ, tum humanæ naturæ ita personaliter vniuntur in Christo, vt saluæ & integræ suis naturis reseruentur, & nihilominus omnes proprietates verè & ὁρθόδοξως Christi personæ tribuantur.

*De simili-
tud. vnguenti.
si.*

Posterior similitudo vnguenti, dilucidius etiamnum illorum sententiā refellit. Quēadmodum enim odor vnguenti longè latèque diffunditur, nec verum est, vbi cunq; fuerit odor, ibi quoque vasculum vnguenti esse: ita, licet ὁ λόγος nunquam deserat humanam naturam semel assumptam, non tamen efficit vt illa sit infinita, & omnipræsens. Sed
de his

HVM. NATVRAE CHRISTI. 141
de his similitudinibus satis, superque: Nec
enim ex similitudinibus solent depromi
Theologicæ demonstrationes.

OBIECTIO VIII.

Vox Christi Lazarum suscitantis rectè dicitur vox Omnipotēs, & manus Christi manus Omnipotens: Ergo similitudine corporis Christi rectè dicitur Omnipotens.

RESPONSIO.

Fallit Consequens: Nam si quis vocem Christi Lazarum suscitantis omnipotentem appellarit: is certè non considerabit essentiã ipsius vocis. Absit enim vt sonus & aer sit omnipotens, sed eum considerabit cuius vox fuit. Similiter, qui dicit manum Christi omnipotentem esse, is non respiciet carnem, ossa, nervos, ex quibus manus componitur, sed eum intelliget cuius est manus. Nam quum mulier illa fluxum sanguinis patiens, statim conualuit postquam tetigit fimbriã vestis Christi: nemo propterea vestẽ ipsam Christi omnipotentem appellavit: Sic enim Christus, *Cognoui virtutem exiisse à me*, inquit. Hæc est igitur, aut esse debet sententia eorũ qui sic loquuntur: Vox omnipotens, id est, eius qui est omnipotens: Itẽmque, manus eius qui est omnipotens, nempe Christi Dei & hominis. Nam vel vocis, vel manus essentia non edidit præstantissima illa Chri-

Errores superioris objectionis.

Luc. 8.

A&.2.

A&.10.

sti miracula, sed diuina virtus, quemadmodum Scriptura testatur. *Signa quæ fecit Deus per ipsum* (inquit Petrus apud Lucam) *Item: Quoniam Deus erat cum ipso*, inquit idem Petrus. Quod si quis aliter, vel loquitur vel intelligit, is Scripturæ contradicit. Ac propterea virorum aliquot doctissimorum sententiam ita exposui in principio huiusce disputationis, vt si quando videantur loquuti de Omnipræsencia corporis Christi, sic eorum verba exponenda sint: Corpus omnipræsens, id est corpus eius qui est omnipræsens.

OBIECTIO XI.

Si Christus est adorandus etiam secundum humanitatem. Ergo etiam secundum humanitatem est Omnipræsens. Antecedens patet ex sententia veterum.

RESPONSIO.

*Errores superioris ob-
iectionis.*

Antecedens non est conceptum verbis propriis. Personam enim, hoc est, Christum ipsum adoramus, quandoquidem Christus est Deus, & homo, sed qui naturam humanam seorsum adoraret, ille personam diuelleret, & naturas confunderet. Hoc enim Connexum est necessarium: Si secundum humanitatem Christus est adorandus: Ergo secundum humanitatem Christus est Deus: loquimur enim de adoratione, quæ religionis gratia

gratia exhibetur: constat autem solam Deitatem per se adorandam esse. Quòd autem veteres aliquando carnem Christi adorandam esse dixerunt, vsurpâtes hæc verba Psal-
ta: Adorate scabellum pedum eius: Perinde accipiendum est, vt si dicerent, Deum hominem factum, esse adorandum. Sic intelligenda sunt dicta Patrũ de adoranda Christi carne, vt quũ Hieronymus dicit: *Si mors absorpta est in victoria, quare nõ carnis humilitas, quæ*

In 1. c. Ep.
ad Eph.

propter humanam salutem assumpta est, in Diuinitatis transferit maiestatem, vt fecerit utrunque vnum, vt non adoremus creaturã sed Creatorẽ?
 Hæc Hieronymus: quæ nisi intelligantur de persona & de λόγῳ factõ homine, proculdubio orthodoxa non sunt. Hæc fuit igitur veterum sententia, per humanã naturam aspectabilem, adorari Deitatem, quæ non est aspectabilis, vt aliquando dicebat Theodoretus. Atque omnino (quod caput est) nusquã audies Scripturam ita loquentem, vt dicat, Christum secundum humanitatem esse adorandum: Personam enim ipsam nobis adorandam proponit. Quòd si vrgeant suum illud loquendi genus. Christum etiam secundum naturam humanam esse adorandum, quæro ex iis, secundum quam naturam Christus ipse dixerit, *Ascendo ad Deum meũ, & Deum* Ioan. 20.
vestrum. Item quæro: Annõ, Deum pro Deo suo verè agnoscere, sit Deũ adorare? Rursus quæro, secundum quã naturã dixerit, nos ado-

Ioan. 4.
Lib. Thef.
2.

ramus quod scimus, de quo sic Cyrillus: Sicut Filius, quāuis verè adorādus, tamē adorat vt homo (*nos enim, inquit, adoramus, quod scimus*) sic quāuis Deus secundū naturā sit, tamē Patrem, vt homo, Deum suum appellat. Quare, face fiat illud loquendi genus in Abstracto, secundū naturam humanam, & cum Scriptura rectè, orthodoxè, ac proinde constantissimè in Concreto dicamus Christum esse adorandum.

Consequens
refellitur.

Consequens autem superioris obiectionis nullius est momēti, primū quia ex dictis veterum non deducuntur Theologicae cōclusiones, deinde quia ex illa adoratione, de qua veteres loquuntur, non rectè inferitur omnipræsētia humanæ naturę Christi. Censuerunt enim totum Christum adorandum esse ne personam diuellerent. Alioquin adoratur caro Christi, & propterea est omnipræsens (vt isti concludunt) & nihil aliud adoratur nisi Deus benedict⁹, vt omnes orthodoxi fatentur (nō enim adoratur creatura, sed Creator, inquit Hieronymus supracitatus) certè caro Christi est omnipræsens: quia est Deus. *ἀδύνατος* & blasphemum.

Item hac ratione facilè tollitur illud ipsum Consequens. Nam quū dicimus, Deū esse adorandum, tum id proferimus quod à nobis præstandum est, & cuius ratio petitur ab ipsius Dei natura. Cur enim Deus est adorandus? Nempe quia est Deus, videlicet,

eter-

æternus, immensus, omnipotens, Creator, Dominus, summè bonus, summè iustus, & quæ in hanc sententiam dici possunt. En tibi ratio quamobrem Deum creatorẽ res creatæ debeant adorare. Quare, qui rectè & accuratè volet ex ratione *dicti* differere, non ita concludet, Est adorandus, Ergo est omnipræsens, sed ita potius: Est Deus, videlicet, æternus, immensus, omnipræsens, creator, Dominus, &c. Ergo est adorandus. Sed si ita ratiocineris, est adorandus, ergo omnipræsens, tũ dices *ὅτι ἔστι*: ac propterea quũ Deitas sit simplicissima, nomine Omnipræsentiæ venient reliqua quæ suprà commemorauimus omnia, nempe, æternitas, immensitas, omnipotentia, atque omnino ipsa Deitas. Sic igitur eadem ratione verissimè, & *ἐξ ἀνάγκης* concludam: Est adorandus, ergo est æternus, est Creator, est Deus. Quòd si non liceat, non licebit igitur ita concludere, Est adorandus: ergo est omnipræsens. Non enim adoratio magis debetur omnipræsentiæ, quàm æternitati, quippe quũ essentia Deitatis sit simplicissima, vti diximus: atque ita dices, si dispicias rationem & causam ipsius adorationis, cuius Omnipræsentiæ non magis est causa quàm æternitas. Itaque quũ non liceat dicere humanam Christi naturam esse Deum: facilè ruit Consequens superioris obiectionis.

OBIECTIO X.

Si Solis cursus inhibitus est Iosue, 10. manente nihilominus e a natura qua Sol est mobilis: Ergo nihil vetat corpus Christi circumscriptum esse, & incircumscriptum simul.

RESPONSIO.

*Errores superioris ob-
servationis.*

Vitiosissimum Connexum. Primus error: quum ex eo quod per miraculum, idque semel factum legitur, colligunt, scilicet, que sit vera, perpetuaque ratio corporis Christi.

Secundus error: quum ex eo quod est *πᾶθος*, argumentantur ad ipsam essentiam. Nam esse mobile, non constituit Solis essentiam, & eius *τὸ τί ἦν εἶναι*. Alioqui cælum ipsum esset Sol, quandoquidem est mobile, atque idem de reliquis syderibus dici possit. Quare, inhibito motu non propterea sublata est solis essentia. Dicit enim Scriptura, Solem stetitisse: ex quo efficitur, solis remansisse essentiam. Quinetiam si quis velit cum plerisque Scholasticis esse curiosus, existimabit fieri posse, ut post mortuorum resurrectionem Sol maneat sine motu. Ac qui dicit corpus sine quantitate, & sine propriis dimensionibus, ille dicit corpus, non corpus: quia tollit *τὸ τί ἦν εἶναι* corporis: quum sine quantitate corpus ne animo quidem, & cogitatione concipi possit.

Tertius

Tertius error in ipsius similitudinis diffi-
 militudine: Nam licet ea qualitas Solis quæ
 illi cum reliquis syderibus communis est,
 vt sit mobilis, adeoque ab Oriente ad O-
 cidentem rapiatur: perempta non fuerit:
 tamen fuit inhibita, & Sol ad tempus mo-
 ueri desit: ac tum fuit mobilis potentiâ,
 sed non actu. Verùm ij, quibus corporis
 Vbiquitas placet, contendunt corpus Chri-
 sti simul esse actu finitum & infinitum, vi-
 sibile & inuisibile, & id genus. Quod pe-
 rinde est, ac si dicant, Solem moueri & sta-
 re simul. Ac profectò, quum id fiet, tum ve-
 ra erit eorum sententiâ.

OBIECTIO XI.

*Si humana Christi natura non est omnipræ-
 sens: Ergo Deitas non aliter habitat in Chri-
 sto quàm in Sanctis. ἀδωάρον. Si dicant huma-
 nam naturam sustentari à Verbo, alioquin in-
 nihilum abituram, certè idem de omnibus creatu-
 ris dici potest.*

RESPONSIO.

Nego sequi. Nam Deitas habitat in San-
 ctis per gratiâ, & habitat in Christo per vnio-
 nem Personalem: ac propterea *σωματῆσῶς*,
 vt ait Paulus: cuius vnionis accuratâ rationē

*Errores su-
 perioris ob-
 iectionis.
 Coloss. 1.*

2. Pet. 1.

Rom 9.

illi ipsi fatentur solum Deum nosse: Itaque licet Deitas habitet in Petro per gratiam, quæ efficit vt Sancti sint suo modo Diuinæ naturæ *κοινωνοι*, eodem Petro teste: tamen hæc propositio est falsissima: Petrus est Deus, hæc autem verissima: *Christus est Deus benedictus in secula*, inquit Paulus. Adde donorum præstantiam: quibus excellit humana Christi natura, & quibus ipsa natura non aboletur, sed præstantissimè exornatur. Neque dicimus, humanam naturam sustentari simpliciter à Verbo, sed sustentari in vnione Personæ: quod de vlla alia re creata, sine blasphemia, dici non potest.

OBJECTIO XII.

Christus est iudex: Ergo humana eius natura est Omniscia: Si Omniscia, ergo omniprensens.

RESPONSIO.

Errores superioris ob-
iectionis.

Marc. 13.

Christus est Iudex: non quatenus homo, sed quatenus Deus & homo, ac proinde Mediator, Rex, Iudex, Sacerdos, quæ ad ipsam Personam spectant. Rectè igitur enuntiabimus ad hunc modum, Christus est Iudex, Christus est omniscius: sic autem perperam dicitur: Christus secundum humanam naturam est omniscius. Etenim Christus ipse negat filium hominis scire diem

diem nouissimum. Et Lucas testatur Iesum Luc. 2.
 creuisse sapientia, quæ omnia de humana
 natura intelligenda sunt. Instant, damnatos
 fuisse veteres hæreticos, qui Christum esse
 Omnisциum negabant. Respondeo & nos
 piæ maiorum nostrorum sententiæ suffraga-
 ri, quandoquidem Christum Deum & ho-
 minem agnoscimus. Sed illi potiùs videant
 quonam modo Eutychnorum, & Mono-
 thelitarum culpam ab se tandem amoue-
 bunt. Cæterùm hoc Cõnexum: Est Omni-
 sciус, ergo omnipræsens, valet in eo qui est
 Omnisциус per se, ac proinde infinitus. Sed
 quia volunt carnem id accipere à λόγος, non
 tenet igitur consequentia. Nam qui scit ab
 alio, non est infinitus: quia infinitas neque
 dari potest, nec accipi. Denique quæ scien-
 tia sit animi, non corporis: quid hoc facit
 ad omnipræsentiã corporis Christi? Cer-
 tẽ non videmus eorum qui plura sciunt, cor-
 pora esse ob eam rem diffusiora.

OBIECTIO XIII.

*Qui negant Omnipræsentiã corporis Chri-
 sti, illi sentiunt cum Samosateno & Nestorio,
 nam illi dicebant naturas in Christo esse incom-
 municabiles. Sunt igitur merito damnandi.*

RESPONSIO.

Falsum est Antecedens. Etenim Samosa-

K iij

*Errores su-
 perioris ob-
 iectionis.*

1. Timoth.

tenus negabat Christum esse Θεόν ὁμοῦτον
 quippe quū res diuinas atque hoc præser-
 tim mysterium vnionis hypostaticæ & ὁ-
 ομοῦτος (quod quidem Paulus non sine ra-
 tione magnum appellauit) humano modu-
 lo metiretur. At nobis, quæ est Dei gratia,
 cum illo monstro hominis nihil commune
 est, qui mysterium hoc verbo Dei traditum
 adoramus, ipsi Dei verbo penitus adhæren-
 tes. Ac ne nobis imponat vocabulum, Incō-
 municabilis, somniabat Samosatenus natu-
 ram Diuinam esse cum humana natura in-
 communicabilem: hoc est, nō posse vniri v-
 nione hypostatica in Christo. At nos verbo
 Dei duce, vestigiis piorum maiorū insisten-
 tes, vnionem illam hypostaticam, magna cū
 reuerentia, recipimus, constantérque sanctif-
 simum hoc dogma retinemus. Quòd si no-
 men communicationis ambiguum & malè
 intellectum inuehat confusionem, vel, transfu-
 sionem naturarum & naturalium proprie-
 tatum in Christo: nos certè communicatio-
 nem hanc naturarum, hoc est, naturarum cō-
 fusionem, vel, transfusionem, eodem verbo
 Dei duce, iisdémque piorum maiorum ve-
 stigiiis insistentes, piè & sanctè reiciimus at-
 que in posterū fauente Deo, constanter re-
 uicemus. Atque hæc de Samosateno à nobis
 valere iusso breuiter dicta sint. Ad Nestoriū
 quòd attinet, iure ille damnatus est, eò quòd
 negaret, Sanctissimam virginem esse Deipar-
 rantē

ram: quum pij maiores nostri cōstanter de-
fenderent Mariam esse Θεοτόκον, quamvis nō
sit mater Deitatis. Atque hoc nos ita in istos
retorquemus, simili ratione: Quāvis corpus
Christi, vel humana eius natura non sit ubi-
que: tamē ὁρθοδόξως dicendum esse, Christū
hominem esse ubique nempe in Cōcreto (nā
Christus qui homo est, idem est ὁ λόγος, infi-
nitus & æternus:) quod quidē in Abstracto
de Christi corpore dici ὁρθοδόξως nō potest.

Expositis & discussis illis obiectionibus,
quas, qui dogma Ubiquitatis tuētur, sibi visi
sunt ex natura vnionis hypostaticæ depro-
mere, nunc ad eos Scripturæ locos accedēdū
est, quos illi proponunt ad suæ sententiæ cō-
firmationem. Vt autem nostræ respōsiones
sint faciliores ac breuiores: primū omniū
quædā Theoremata à Theologis omnibus
recepta commemorabimus, à quorum veri-
tate nostrarum respōsionū veritas manabit.

Conclusio.

1. Theorema, *Quædam dicuntur de Christo,*
quæ secundum Diuinam eius naturam tantū in-
telligēda sunt. vt, Christus est Deus benedi-
ctus: Antequā Abraham fieret, ego sum. Per
quem fecit & secula. Verus Deus & vita æ-
terna. Primogenitus omnis creaturæ: nā per
eum creata sunt omnia quæ sunt in cœlis &
in terra, &c. Et ipse est ante omnia. Et alij
loci consimiles.

Quinque
Theorema-
ta ad locos
Script. intel-
ligendos ne-
cessaria.
Rom. 9.
Ioan. 8.
Heb. 1.
1. Ioan. 1.
Col. 1.

2. Theorema, *Quædam dicuntur de Chri-*
sto, quæ secundum humanam eius naturam tan-

Luc. 1.
Luc. 2.
Matth. 4.
Matth. 16.
Matth. 26.
Ibidem.

Rom. 1.
1. Pet. 4.

tum intelligenda sunt: vt, *Ecce concipies & paries filium. Iesus proficiebat sapientia & statura, & gratia apud Deum, & apud homines. Quum ieiunasset quadraginta dies & quadraginta noctes, tandem esuruit. Tum cepit exponere discipulis, futurum vt multa pateretur, &c. morti traderetur, &c. Tristis est anima mea vsque ad mortem. Non quod volo, sed quod tu vis, &c.* In his duobus aliquando Scriptura distinctionem apponit. Vt, *factus ex semine David secundum carnem.* Item: *Christo igitur passo in carne, &c.* Aliquando non apponit, vt patet ex superioribus.

Matth. 17.
Eph. 5.
1. Timoth. 2.
Heb. 8.
Heb. 9.
1. Cor. 1.

3. Theorema, *Quedam dicuntur de Christo, quæ secundum eius Personam tantum intelligenda sunt: hoc est, quæ priuatim & propriè non pertinet ad alteram ex naturis. Vt: Hic est filius ille meus dilectus in quo acquiesco, ipsum audite. Christus est caput Ecclesie, Seruator sui corporis. Vnus mediator Dei & hominum, homo Christus Iesus. Præstantioris testamenti Mediator. Qui per Spiritum æternum seipsum obtulit Deo. Qui nobis factus est à Deo sapientia, iustitia, sanctificatio, & redemptio. Et consimilia pleraque, præsertim quæ ad ipsius officium pertinent, dicunturq; de toto Christo, & de toto Christi, nempe agente Deitate quæ Diuina sunt, humanitate verò quæ humana (inquiunt vteres.)*

4. *Quedam dicuntur de Christo Deo quæ secundum*

secundum eius humanam naturam intelligenda sunt, vt, Nunquam Dominum gloriae crucifixissent. Deus acquisiuit Ecclesiam sanguine suo. 1 Cor. 2.
Act. 20.

5. Quaedam dicuntur de Christo homine, quae secundum eius diuinam naturam intelligenda sunt, vt, nemo ascendit in caelum, nisi qui descendit de caelo: Filius hominis qui est in caelo. Filius hominis habet potestatem remittendi peccata. Si videritis Filium hominis ascendentem ubi erat prius, &c. Quae quidem ita dicuntur de toto Christo vt non dicantur de Toto Christi. Ioan. 3.
Matth. 9.
Ioan. 6.

Hec quia suam lucem pra se ferunt, non est quod longiori oratione confirmentur; & ea ipsa sunt, quae occasionem dederunt piis maioribus, vt doctrinam de comunione proprietatum introducerent, nequi forte ex aliquot Scripturae locis perperam intellectis, a vera doctrina vnionis hypostaticae aberrarent, quemadmodum ante diximus.

Peto igitur a lectoribus, vt superiorum theorematum meminerint, quandoquidem intra hos cardines vertetur omnis nostra responsio, & diligenter animaduertant, Abstracta esse a Concretis distinguenda: quia Abstractis vocibus naturae significantur absolute & ἀπλῶς: Concretis vero vocibus significantur, Relate, siue, quatenus vnitae. Sed iam locos Scripturae nobis obiectos expendamus.

LOCVS I.

Responſio ad
Scripturales
eos obie-
ctas.

Pſ. 118. 118.
108.

DIXIT Domino meo ſede ad dexterā meam. Pſal. 110. Collocauit eum ad dexteram ſuam in cœleſtibus: ſupra omnem principatum, & poteſtatem, & virtutem, & dominationem, & omne nomen quod nominatur non tantum in hoc ſeculo, ſed etiā in futuro. Et omnia ſubiecit pedibus eius, & conſtituit eum caput ſuper omnia ipſi Eccleſiæ. Eph. 1. Adde 1. Pet. 3. & locos conſimiles. Ergo corpus Chriſti eſt omnipreſens, & ubique. Conſequentia patet quia dextera Dei eſt ubique. Dextera tua ſuſcepit me. Dextera Domini fecit virtutem. Saluum me fac dextera tua. & loci conſimiles.

RESPONSIO.

Errores ſu-
perioris ob-
iectionis.

Fallit Conſequens. Nā loci citati loquuntur de Perſona, & iſtud Conſequens, eſt de humana natura. Hoc autem argumentandi genus vitioſum eſt, vt antè admonuimus. Error eſt παρά τὸ ἐπόμενον: vt enim valeret hoc connexum: necesse eſſet hanc propoſitionē veram eſſe, Quæcunque dicuntur de perſona Chriſti, ea poſſunt verè & realiter enuntiari de humana ipſius natura. Sed hoc falſiſſimum eſt, & dari poſſunt ἐνσάσεις locupletiffimæ, omnique exceptione maiores. Col. 1. Qui

Qui est imago Dei inuisibilis, primogenitus
 omnis creatura, &c. Heb. 1. *Per quem fecit &
 secula.* Ioh. 8. *Antequam Abraham esset ego
 sum,* &c. Ceterum, quam variè Sessionem ad
 dexterā Dei ipsi etiam veteres exposuerint:
 nec tamen vllus eorum vnquam inde colle-
 gerit corpus Christi esse omnipræsens, faci-
 le dignosci potest ex multis eorum scriptis
 qui hoc argumentum tractauerūt, quæ qui-
 dem nolo hic inferere, cum vt breuitati stu-
 deam, tum, vt ne videar à nostræ methodi
 ratione discedere. Quamobrem pauca quæ-
 dam afferam, eadēque ex sacris literis peti-
 ta quibus nostra poterit sententia *DEO SEDI-
 TIO* confirmari. Atqui vt nostra hæc respon-
 sio facilius intelligatur, quædam propone-
 mus ad exponendam sessionem Christi ad
 dexteram Patris.

I. Sessionem ad dexteram Dei significare
 gloriam, potestatem & summum imperiū in
 res creatas. Id quod perspicuum est ex locis
 illis quos nobis obiciunt. Nā in Psal. 110. fit
 mentio scripti, *dominatiōis, iudicij, victoriæ,*
 ipsaque adeo Psalmi series nos eò deducit.
 Et Eph. 1. *Omnia subiecit pedibus eius. Cōstituit
 eum super omnia,* &c. Adde Act. 2. *Dixit Domi-
 nus Domino meo. Sede ad dexteram meam,* &c.
 Sciat vniuersa domus Israel, quod Deus cōfecit
 Dominū & Christū, &c. Math. 26. *Videbitis Fi-
 lium hominis sedentē ad dexterā virtutis.* 1. Cor.
 15. *Oportet eū regnare vsq; dū subiecerit omnes
 inimicos pedibus suis.* Hoc autē loquēdi genus

*De sessione
 ad dexterā
 Patris.*

est metaphoricū, & significat æqualem gloriam & æquale Imperium cum Deo Patre sumpta à rebus humanis similitudine.

2. Sessionem ad dexteram Dei tribui Personæ, & nunquam seorsum alteri naturæ Christi, sed ipsi Christo *θεῶν ἰσότητι*: Id quod patebit ex ipsa lectione: atque adeò ex locis illis quos obiiciunt.

3. Sessionem ad dexteram Dei nusquam alibi proponi quàm in cœlis, idque post resurrectionem Christi: nimirum ut credamus humanam Christi naturam in cœlo collocatam, ibi summa gloria perfrui, nec eam alibi quæramus. Nam diuina natura cœlum & terram implet, inquit Propheta. Marc. 16. *Sublatu* *fuit in cœlum, & sedit ad dexteram Dei.* Act. 2. *David non ascendit in cœlum, sed ipse dicit, dixit Dominus Domino meo, sede ad dexteram meam.* Rom. 8. *Christus qui mortuus est, qui resurrexit, qui est ad dexteram Dei.* Col. 3. *Si resurrexistis cum Christo, ea que sunt sursum querite, ubi Christus est ad dexteram Dei sedens: non que sunt super terram.* Heb. 1. *Purgatione peccatorum per seipsum facta sedet ad dexteram maiestatis in excelsis, &c. 8. Qui sedet ad dexteram throni Maiestatis in cœlis:* 1. Pet. 3. *Qui est ad dexteram Dei, profectus in cœlum, &c.*

4. Sessionem ad dexteram Dei Christum à Patre accipere, Ps. 110. *Sede ad dexteram meam.* que quidem sunt verba, non λόγου ad humanam naturam: Sed Patris ad Filium *θεῶν ἰσότητι*

Ἰσχυροῦ: ad eò vt sessio ad dexteram, non possit referri ad realem illam Diuinarum proprietatum communicationem, quã illi proponunt, ab vnione personali manantem.

5. Christũ sedentem ad dexteram Dei fungi officio Mediatoris pro nobis. 1. Tim. 2. *Vnus est Deus, & vnus Mediator Dei & hominum homo Iesus Christus.* 1. Ioh. 2. *Siquis peccarit, Aduocatum habemus apud Patrem Iesum Christum iustum: ipse est propitiatio pro peccatis nostris.* Rom. 8. *Qui est ad dexteram Dei, qui etiam interpellat pro nobis.* Heb. 7. *Talis nos decebat Pontifex sanctus, innocens, impollutus, sublimior cœlis factus, &c.* 8. *Habemus talẽ Pontificem qui consedit ad dexteram throni Maiestatis in cœlis, minister Sãctuarij, ἀεὶ ἰστησὶς, &c.* 9. *Ingressus est in cœlum ipsum vt nunc appareat pro nobis in conspectu Dei, &c.*

6. Summam illam gloriam, cuiusmodi est victõria de hostibus omnibus, &c. ad Deum ipsum diuinãque eius potentiam esse referendam. Sic enim in illo Psal. nobis obiecto: *Donec ponã, inquit, hostes tuos scabellum pedum tuorum.*

Ex quibus omnibus colligo, Sedere ad dexteram Dei, dici de ipsa Christi persona, non tamen vna eadẽque ratione. Iuxta Theorema à nobis loco tertio propositum: pertinet enim ad officium Mediatoris, Regis, Sacerdotis, & eius qui est caput Ecclesie. Quare neque dicẽdum est in Abstracto,

humanam Christi naturam habere æqualem gloriam cum Deo: alioquin esset Deus: nec rursus dicendum est: Diuinam naturam Christi, postquam Christus ipse resurrexit, accepisse æqualem gloriam cum Patre, quãdoquidem eam semper habuit. Sed verissime dicemus de ipsa Persona, hoc est, de Christo ipso *θεῶν ἰσότητος*, eũ habere æqualem hoc est, eandẽ gloriam cũ Patre: quia Deus est, accepisse autem, quia est *θεῶν ἰσότητος*. Ergo, inquis, habet summam illam gloriam, secundũ humanam naturam. Ego verò nego hĩc esse subsistẽdum: & facillẽ video, particulam illam *Secundũ*, occasionem errori dedisse: quem vt eripiamus, hæc distinctio proponenda est. Aliud esse, dici secundũ humanam naturam: aliud, propter humanã naturam assumptam à *λόγῳ*, hoc enim posterius personã infert. Sed illud loquendi genus: *Secundũ humanam naturã*, significat proprietatem humanæ naturæ, quæ proinde non sit diuinæ naturæ proprietas: siquidem velimus loqui cum Scriptura. Sic enim Paulus: *Christus factus est, inquit, ex semine David secundũ carnem*: itẽmque, *Christus est ex Israelitis, secundũ carnem*: quæ quidem ita propriẽ dicuntur de humana natura, vt de Diuina Christi natura dici nõ possint. Quare, si sedere ad dexteram Dei significat habere æquale imperium & æqualem gloriam cum Deo, atque id dicatur de Christo secundũ

De vocabu-
lo *Secundũ*
dicitur.

Rom. 2.
Rom. 9.

eundem humanam naturam, certè sessio ad
 dexteram Dei erit humanæ naturæ proprie-
 tas, non autem diuinæ: *ἀδύνατον*. (quinetiam
 illi ipsi referunt sessionem ad dexteram Dei
 ad communicationem realem proprietat-
 um Diuinarum.) Et quia nihil est æquale
 Deo nisi ipse Deus, ergo Christus erit Deus
 secundum humanam naturam, quod ne fan-
 do quidem auditum est. Atenim, inquis, nō
 rectè dicemus, *τὸν λόγον* accepisse æqualem
 cum Patre gloriam, posteaquam Christus à
 mortuis resurrexit, & in cœlum ascendit:
 quam potius habuit ab æterno. Respondeo,
 id non dici de *λόγῳ* simpliciter, sed de *λόγῳ*
 vnito, ac proinde dici de *λόγῳ* propter hu-
 manam naturam quam assumpsit. Quasi di-
 camus, æternam gloriam τῷ *λόγῳ* quam ipse
 ad tempus voluit esse minus conspicuā, post
 resurrectionem Christi & eius ascensionem
 in cœlum, in humana natura plenissimè relu-
 xisse. Sic quod dicit Petrus, *Fecit eum Domi-* A&2.
num & Christum, non est intelligendum de
 humana natura per se, sed de persona *θεοαν-*
θρώπου. Alioquin sequeretur Christum esse
 tantum secundum humanā naturam: quod
 est absurdissimum. Sed hoc sibi vult Petrus,
 ita statutū esse à Deo, vt æternus Dei Filius
 in ipsa humananatura quā assumpsit, summū
 in res oēs creatas Imperium exercent. Ergo,
 inquis, humana Christi natura est particeps

sessionis ad dexteram Dei. Certè: sed suo modo & quatenus humanæ naturæ conditio ferre potest. Nam si gloria τὸ λόγῳ tum in cælo, tum in vniuerso terrarum orbe clarissimè refulget, quantò magis tantus ille fulgor humanam naturam in vnionem personæ assumptam illustrabit? Nec verò pigebit hic accommodare similitudinē lucernæ ab Eusebio propositam. Vt enim candelæ lumen ita longè latè que diffunditur, vt imprimis lucernam ipsam illustret: ita quis dubitet humanam Christi naturam Diuinæ gloriæ radiis imprimis illustrari? sed tamen semper adhibenda est differentia inter illustrans & illustratum. Rectè enim Augustinus, *Gloriam corpori dedit, inquit, naturam non abstulit.* hæc ille. Et certè humana natura non potest esse gloriosa, nisi sit & maneat humana natura. Summa hæc est: In Sessione ad dexteram Patris & glorificatione Christi, de qua apud Iohannem cap. 17. (qua de re nobis paulò post agendum erit) duo considerari: nempe, quòd ad λόγῳ attinet, patefactionem summam summæ illius gloriæ, quam ab æterno habuit, & quam ad tempus non exeruit, propter infirmitatem carnis. Deinde, quòd ad humanam naturam attinet, summam perfectionem, tum beatitudinis, tum imperij in res omnes creatas, atque ita, vt in creaturæ essentia permaneat. Sed iã excutiamus rationem

De demō
fr. Euan.
lib. 7.

nem consequentiæ ab illis propositam.

Dextera Dei est vbique, inquit. Ergo humana Christi natura, quæ ad dexteram Dei euectâ est vbique est. Respondeo id quod euehitur, nõ esse confundendũ cum eo ad quod euehitur. cæterum illam ratiocinationem sequentibus incommodis redarguo.

*Consequenti
redargui-
tur.*

Si hoc connexum valet: Dextera Dei est vbique. Ergo corpus Christi euectũ ad dexteram Dei est vbique: similiter hoc connexum valebit: Dextera Dei est ab æterno, ergo corpus Christi est ab æterno. *αὐδαίμων*. Item: Si illud cõnexum valet, valebit quoque istud: *Dextera Dei fecit cælũ & terram* (inquit Stephanus post prophetam) Ergo corpus Christi fecit cælũ & terrã, & sexcenta eiusmodi.

*Incommoda
superioris
conclusionis*

A. 7.

Porrò non leuiter hinc peccant in ipsa etiã differendi ratione, *παρα τὴν ἀνομίαν τῆ ἐλέγ-
χου*. Dextera Dei, inquit, est vbique: ergo corpus quod sedet ad dexteram Dei, est vbique: nam retinendum fuit totum loquendi genus, hoc modo: corpus quod sedet ad dexteram Dei sedet vbique. Ac tum obiicerẽ clarissima Scripturæ testimonia, quæ sessionem Christi ad dexteram Patris in cælo constituunt, vt antè dixi. Citarem Stephanum cui Christus stans ad dexteram Dei visus est, idque in cælo. Sic enim ille, *Video, inquit, cælos apertos, & Filium hominis stantem ad dexteram Dei: proferrem quod ait Scriptura, Christum nobis è cælo expectandum esse.* Deni-

Ibidem.

1. Thess. 1.

que vrgerem id quod in Symbolo profitemur, Christum ascendisse in cœlum, sedere ad dexteram Patris, & inde venturum vt iudicet viuos & mortuos. Inde, hoc est, è cœlo, non autem ex Omnipræsentia, vt exponendum esset ex illorum sententia. Vt autē valeret eorum argumentum: ita dicendum esset, Dextera Dei est vbique. Corpus Christi est dextera Dei: Quare, corpus Christi est vbique. Quod quàm absurdè dicatur, illi ipsi satis sentiunt.

Atque omnino quia nō est *διαλεκτικόν τῆς μεταφορᾶς*, nō ex ipsis vocabulis & phrasibus, sed ex illarum significatione argumentandum est. Deus enim neque dextram habet neque sinistram, Anthropomorphitis iam pridem valere iussis. Itaque si ex verborum significatione velimus argumentari, ita dicemus: Christus habet summum imperium, & summam gloriam, illa autem sunt vbique, quia exercet imperium in res omnes creatas: Corpus autem Christi est suo modo particeps huius gloriæ: Itaque corpus Christi est particeps eius imperij, quod est vbique. Quia verò gloria & Imperium Christi non est corpus Christi: idcirco malè ita conuenitur: Imperium Christi vbique est, ergo corpus Christi est vbique.

Nam (vt id nobis liceat mutuari ex rebus humanis) licet potentissimi alicuius Regis potentia longè latèque diffusa sit, non tamen

men propterea Regis illius corpus longè
latèque diffundatur. Error est *παρὰ τὸ χῆμα
τῆς λέξεως*. Nam quærunt, quid sit dextera
Dei: non autem, quid sit, sedere ad dexte-
ram Dei.

Nunc retorqueamus locum nobis obie-
ctum, & doceamus, in hac obiectione illos *Retor-
tur obiectis*
sibi ipsis repugnare. Nam quæro, an humana
Christi natura sit ad dexteram propter vnio-
nem hypostaticam, an propter glorificatio-
nem ipsius Christi. Si propter vnionem hy-
postaticam, primùm hoc repugnat Scriptu- *Phil. 2.*
ræ, quæ non antè meminit Sessionis ad dex-
teram Dei, quàm Christus resurrexit (vt an-
tè admonuimus) deinde confunditur exina-
nitio & humiliatio Christi cum eius gloria,
contra expressa verba Apostoli: Et nomina-
tim Iohannes. *Nondum*, inquit, *Iesus erat glo-* *Ioan. 7.*
rificatus. Quinetiam inuertendus erit ordo no-
stri Symboli, atque ita dicendum, *Qui conce-
ptus est de Spiritu sancto: Sedet ad dexteram Pa-
tris. Natus est ex Maria virgine*, &c. quod
quàm aptè & conuenienter dicatur, vel illi
ipsi diiudicent.

Sin autem Sessionem ad dexteram Dei re-
ferant ad ipsius Christi glorificationem: ergo
renuntiant suis omnibus argumētis, de reali
proprietatū communicatione. Nā ex eorum
sentētia, corpus Christi nō erit vbique pro-
pter vnionem personalem, sed propter glorifica-
tionem Christi, quæ cœpit ab ipsius resurre-

Etione. Personalis autem unio longè antecessit glorificationem.

Ac de hoc quidem loco hactenus, de quo paulò copiosius egimus, ut in sequentium locorum expositione, qui eòdem spectant, simus breuiiores.

LOCVS II.

Pater diligit Filium, & omnia dedit in manum eius. Non ad mensuram dat Deus Spiritum. Ioh. 3. Adde, Data est mihi omnis potestas in caelo & in terra: Matth. 28. Omnia mihi tradita sunt à Patre meo. Mat. 11. Deus eum summè exaltauit, & donauit ei nomè quod est supra omne nomè, ut in nomine Iesu omne genu flectatur, caelestium, terrestrium & infernorum, & omnis lingua cõfiteatur, quòd Iesus Christus est Dominus in gloria Dei Patris. Ph. 2. Dedit ei imperium & regnum, & omnes populi ei seruient, & imperium eius est aeternum. Daniel. 7. Dedit ei potestatem exercendi iudicium quia Filius hominis est. Ioan. 5. Deus hunc Iesum fecit Dominum & Christum Act. 2. Ergo corpus Christi est ubique, omnipraesens, omnipotens, &c.

RESPONSIO.

*Errores superioris ob-
uersionis.*

Fallit Consequens: iis ipsis rationibus quae proximè à nobis commemoratae sunt. Quare, paucis errores recenseamus istius argumentationis.

Primus error: Quòd quum illi omnes loci agant

agant de *θεανθρώπω* in Concreto: concludūt illi de Christi corpore in Abstracto: quod vitiosum esse antè docuimus. Atque vt vno verbo transigamus.

Secundus error: Quia malè cōcluditur ab imperio & potestate, siue authoritate (quæ si gnificatur nomine *ἐξουσίας*) ad præsentia corporis. Quia imperium Christi nō est corpus Christi. Hic autē error facilè refutatur vel eo capite doctrinæ, quo credimus Christū è cœlo in terras venturum, vt viuos & mortuos iudicet, vbi summam eius maiestatem, ipsamque potestatem iudicandi maximè fore conspicuam, nemini dubium esse potest. Qui fit igitur vt ex potestate iudicandi inferatur corporis Vbiquitas? Sic enim Paulus: *Qui iudicabit viuos & mortuos in apparitione sua & regno.* Rursus ex donis Spiritus sancti non datis ad mensuram, perperam colligitur Omnipræsentia corporis, estque *μετάβασις εἰς ἄλλο γένος*. Hoc igitur tantum potest colligi ex illis locis, Christum *θεανθρώπον* accepisse à Patre immensa Spiritus sancti dona, summum ius & imperium, cum gloria, in res omnes creatas, cuius imperij & gloriæ humana eius natura summè est particeps, sed suo modo, hoc est, quatenus humanæ naturæ cōditio ferre potest. Qui verò locos illos intelligunt secundum humanam naturam Christi per se duntaxat, videant quid responsuri sunt ad hæc Pauli verba: *Sistemur*, inquit,

2. Timo. 4.

Rom 14.

Esa. 45.

Phil. 2.

Heb. 1.

omni

Incommoda
superior. ob
jectioni.

omnes apud tribunal Christi: Scriptum est enim: Vno ego, dicit Dominus, omne genua flectetur mihi, & omnis lingua confitebitur Deo. Quem prophetæ locum Paulus etiam usurpauit in loco nobis obiecto, ut ex illis ipsis verbis manifestum est. Adde alium locum Apostoli ad Heb. Thronus, inquit, tuus Deus in seculum seculi: virga aequitatis, virga regni tui, dilexisti iniquitiam, & odisti iniquitatem, propterea vnxit te Deus, Deus tuus oleo letitiae pro consortibus. Et, Tu domine terram fundasti, & opera manuum tuarum sunt caeli, ipsi peribunt, tu autem permanes, &c. Ex quibus manifestum est, thronum illum iudicij ad illum pertinere qui Deus est: ac proinde ad Θεὸν ὁμοιωτόν, nobisque hinc religiosè cum Scriptura loquendum esse de Θεοῦ ὁμοιωτόν in Concreto, non autem in Abstracto, & per se de humana Christi natura, ne carni Deitatem tribuere videamur. Quod absit. Est & aliud grauissimum incommodum, in quod incurrunt, quod ego sic paucis expono: Si hæc Christi verba: Omnia mihi tradita sunt à Patre meo, & consimilia nobis obiecta, intelligenda sunt secundum humanam naturam per se in Abstracto, & de reali diuinarum proprietatum communicatione (ut illi volunt) ergo Pater assumpsit humanam naturam ἀδύνατον & ἐτεροδόξον. Consequens patet: Nam Pater is est qui communicat: & illa communicatio fit vi vnionis hypostaticæ, ut illi ipsi tradunt: & eam necessariò consequitur.

quitur. ergo realis communicatio proprietatum inter Patrem & humanam naturam, ac proinde Unio hypostatica constituenda fuerit. quod absit. Dicamus igitur potius in superioribus illis locis, esse relationem, non λόγου ad humanam naturam, sed Patris ad Filium Θεάνθρωπον. Id quod perspicuum est ex his Christi verbis: *Sicut Pater habet vitam in seipso: ita dedit & Filio habere vitam in seipso, & auctoritatem dedit ei etiam iudicium exercendi, eo quod Filius hominis est, inquit.* Vbi vides manifestè Patrem communicare Filio, hoc est, personæ: non autem λόγον communicare humanæ naturæ. Quod si Pater communicat humanæ naturæ diuinas proprietates, certè ex ipsis eorum argumentis, Pater assumpsit personaliter humanam naturam, vt iam diximus. Porro, nisi intelligas hunc locum de Θεάνθρωπῳ, quomodo stare poterunt hæc verba, *quoniam Filius hominis est?* Nam si Christus iudicium in res omnes creatas exercet, eò quod est homo: certè hoc erit humanæ naturæ proprium, ac proinde reliquis omnibus hominibus conueniet. Α'δύνατον. Item: sic paulò antè Christus, *Sicut Pater excitat mortuos & viuificat* (inquit) *Ita Filius quos vult viuificat*: quem locum plerique de ipsa resurrectione ex mortuis intelligunt, & tunc de humana natura non potest intelligi, quæ

& ipsa Dei virtute à mortuis excitata est. Enimvero si illa omnia quibus salus nostra continetur, tribuuntur humane carni ex locis superioribus: quæro, nihilne præstiterit ὁ λόγος eorum quæ ad salutem nostram pertinent? Absit ut id vel cogitemus. Ergo nomine Filij, λόγον cum humana natura personaliter vnitum intelligas necesse est: alioqui nulla facta fuerit mentio τῆς λόγου: quippe quum nomē Patris non significet τὸν λόγον. Utinā hæc apud se seriò expendant illi qui nobis locos superiores obiiiciunt.

De loco
Pauli ad
Phil. 2.

Sic porrò instant: Locus ille Pauli ad Philipp. intelligendus est secundum humanam naturam. Nam hæc verba: *Sumpta serui forma*, nonnulli ex Veteribus referunt ad formam ipsam seruilem: hanc autē post resurrectionem deposuit, & ei gloriæ maiestas restituta est. Respondeo: Locum illum de persona, non autem simpliciter, secundum humanā naturam esse intelligendum, quemadmodum doctissimi quique veteres censuerunt. Id quod facile ex ipsis verbis elucescit. Sic enim Paulus, *Qui quum in forma Dei esset: (ὄμοιωσεν, inquit, cuius vocabuli vis imprimis spectanda est) non duxit rapinam, parem esse cum Deo: sed seipsum excinamuit sumpta serui forma.* Hæc Paulus: *Quem quis non videt agere de æterno Dei Filio, qui nouissimis temporibus humanam*

Aug. Epi.
146.
Theodor.
Dial. l. 2.
Ambr. de
fide contr.
Arr.
Nazian.
in dist. E.
uāg. Mar.
19, &c.

*Incommoda
falsae expofiti-
onis loci fu-
erioris.*

manam naturam affumpfit, vt opus redem-
ptionis, falutisque noſtræ perageret? Alio-
qui, ſiquis Apoſtoli verba de humana tan-
tùm Chriſti natura accipiat, hæc incommo-
da conſequentur. Primùm ſequeretur huma-
nam naturam eſſe æqualem Deo. Sic enim
Paulus: *Nō rapinam duxit, parem eſſe cum Deo.*
At hoc eſt pluſquam abſurdum. Hoc enim
ἐξ ἰσότητος in Theologia certiffimum eſt: Ni-
hil creatum eſſe æquale Deo. Item: Sequere-
tur humanam naturam aſſumpſiſſe humanā
naturam ex his verbis, *Sumpta ſerui forma: vt*
paulò poſt videbimus. At illud eſt *ἀντίſτοιχον*.
Item: Sequeretur hæc verba, *eſſe in forma Dei*:
ad humanam naturam Chriſti eſſe referēda:
ac proinde illi Deitas tribueretur: vt mox
explicabimus. Ampliùs ſequeretur: aut hu-
manam naturam eſſe æternam, aut æternita-
tem non pertinere ad formam Dei. Vtrun-
que falſiſſimum, Denique ſequeretur, ex ina-
nitionem Chriſti non cœpiſſe ab ipſo tem-
pore conceptionis, cōtra Theologorum o-
mnium ſententiam, adeoque contra illorū
ipſorum dogma. Cùm enim concipi in vte-
ro pugnet cum Vbiquitate corporis, cogun-
tur illi conceptionem corporis Chriſti re-
ferre ad ipſius humiliationem, & vt loquun-
tur, Abdicationem: qua de re iam aliquid
diximus, quum illam diſtinctionem refelle-
remus.

Ad veterum expoſitionem quòd attinet,

De dictione
μορφῆ.

absit vt illi negent τὸν λόγον sumpsisse verā
humanam naturam: Nam qui dicit serui-
lem formam, non tollit serui essentiam, &
naturam. Ceterum dicitio μορφῆ, propriè qui-
dem & primaria significatione, nō significat
essentiam: Sed quia forma (de commentari-
is formis non agimus) in rebus naturali-
bus, sine subtracta essentia, esse non potest,
idcirco sæpe fit, vt μορφῆ significet etiam es-
sentiam, nempe ex consequenti, adeò vt ex
locorum circumstantiis res ipsa dispicienda
sit. Atque vt ad locum hunc accedamus,
Forma Dei ab ipsius Dei essentia separari
non potest: Nam æterna Dei maiestas est
ipse Deus. Est enim simplicissima essentia,
cuius οὐσία & τὸ εἶναι idem est: Ex quo fit, vt
hoc connexum sit verissimum. Est in forma
Dei: Ergo est Deus. *Gloriam meā alteri non
dabo*, inquit ipse Deus.

Itaque in hoc priore membro, μορφῆ, a-
pud Apostolum, essentiam significat, & in
posteriori membro, idem significet necesse
est, propter circumstantiam loci, vt poste-
rius membrū priori respondeat, & vtrobique
veritas naturæ significetur. Nec te iuuabit
si dixeris, hīc μορφῆν accipi pro seruili forma:
semper enim vrgebo, non potuisse assumi
seruilem formam, nisi serui natura fuisset
assumpta. Nec enim vlla vera forma esse po-
test, nisi sit alicuius essentiae forma. Quinc-
tiam, Paulus vtitur his vocabulis, ὁμοιωμα-
τι, ἕνεκα

τι, *χήματι*, quæ non opponuntur ipsi essentia, sed ad eam potius referuntur. Etenim hic est sensus Apostoli, Filium Dei verè fuisse in carne exhibitum, quemadmodum ex humana ipsius figura, humanoque habitu fuit omnibus cognitum & perspectum. Quare, non immeritò damnati sunt veteres hæretici, qui hoc Apostoli loco abutebantur, vt veritatem humanæ naturæ Christi negarent. Quos maiores nostri egregiè confutarunt ex hoc ipso loco, & ex his verbis: *Fuit obediens* (inquit Paulus) *vsque ad mortem, mortem autem crucis.* Quibus verbis satis declarauit se nominibus *ὁμοιώματος*, & *χήματος* non intelligere spectrum aliquod inane, aut imaginem nudam affixam cruci (quibus rebus video Pontificios, imprimisque recentiores Monachos Iesuitas delectari, qui spreto vero Iesu, vanam Iesu similitudinem atque imaginem vulgò circungestant) sed loqui de vera humanæ naturæ essentia, quam omnes ex veris ipsius naturæ *πάθει* dignoscere potuerunt.

At enim (inquiunt) Christus post resurrectionem, formam seruilem deposuit. Respondeo, Si per seruilem formam, intelligunt mortalitatem, & cetera eiusmodi, quibus Christus defunctus est, tum quum in terris versaretur: seruilem illam formam fuisse depositam: sed simul affirmo, formam serui, hoc est humanam naturam depositam non fuisse. Sic enim Christus post resurrectionem,

Ioan. 20.

Ascendo (inquit) ad Patrem meum & Patrem vestrum: ad Deum meum & Deum vestrum. Et

Heb. 8. 6.

4. 9.

in epistola ad Hebr. *Sedet ad dexteram throni maiestatis in cœlis, minister Sanctuarii, λεγερ- γός τῶν ἀγίων:* Manet enim Christus summus Sacerdos, manet Mediator Dei & hominum, qui ad summam illam gloriam euectus, interpellat pro nobis, inquit Paulus.

Rom. 8.

Sic autem instant: De itatem nec humiliari posse, nec exaltari. Respondeo, τὸν λόγον fese exinaniuisse, quatenus humanam naturam assumpsit, morti & παθήμασιν obnoxia.

Sic enim Deo visum est, & hæc fuit planè admirabilis nostræ salutis οἰκονομία, vt quæ admodum omnia per ipsum λόγον creata sunt, ita per eundem Ecclesia redimeretur. Hæc autem exinanitionem rectè veteres dixerunt fuisse *inclinacionem miserationis, nō deflectionem potestatis.* Itaque æternus Dei filius dicitur exinanitus, non simpliciter, sed propter humanam naturam quam assumpsit: & dicitur exaltatus in humana natura, quæ sua gloria illustravit, quoad humanæ essentia ratio ferre potuit: quemadmodum antè diximus. Vt enim, opposita nube, Sol dicitur obscurari, idque non in se, sed relatè, videlicet propter nubem, ita ὁ λόγος (nobis enim liceat tantum mysterium aliquo simili adūbrare) dicitur exinanitus propter humanam naturam. Et quemadmodum nemo rectè dixerit: ipsam nubem obscurari: Ita exinanitio de qua

de qua Paulus loquitur, tribuēda non est car-
 ni Christi, licet propter carnis assumptionē
 & ἐνοάρθρωσιν ὁ λόγος dicatur exinanitus: non
 autem caro dicitur exinanita. Quòd si vrgeāt
 verbum, Exinaniuit, atque ita concludant:
 Seipsum exinaniuit: Ergo ad humanam na-
 turam referendū est, quæ se exinaniuit: quia
 Deitas non potest esse exinanita: Ego vicif-
 sim sic vrgebo: *Filius Dei descendit de cælo*
 (vt ipse testatur.) Ergo id referri debet ad
 humanam naturam, quæ de cælo descende-
 rit, quia Deitas non potest descendere. At
 falsum est, humanam naturam de cælo de-
 scēdisse. Hinc igitur animaduertant τὸ ἀνυ-
 πον suæ conclusionis.

*Exinanitio
 adumbratur
 simili na-
 bis.*

Ioan. 6.

Nunc istam eorum interpretationem ad-
 uersus ipsorum sententiam retorqueamus.

*Retorquetur
 obiectio.*

Si locus hic Pauli, de humana Christi na-
 tura intelligendus est, & ex hoc loco confir-
 matur Vbiquitas corporis Christi, eò quòd
 Christus exaltatus est, & ei datum est nomē
 suprā omnē nomen: Certè Vbiquitas nō ma-
 nat ab vnione Personali, sed à glorificatio-
 ne: ac propterea ipsimet lituram inducunt
 superioribus suis argumentis, ipsique adeò
 toties decantata reali proprietatum com-
 municationi. Hoc enim est certissimum, Si
 corpus Christi est vbique propter vnionem
 Personalem: nō igitur propter ipsius Chri-
 sti glorificationem: vtpote quæ tempore sit
 posterior, iuxta illud, *Nondū erat glorificatus.*

Ioan. 7.

Et vicissim: Si propter glorificationem: non igitur propter vnionem Personalem.

LOCVS III.

Glorificame apud temetipsum ea gloria quam habui apud te priusquam hic mundus existeret. Iohan. 17. Ergo illa gloria communicata est humanitati glorificata, & vi Consequentis corpus Christi est ubique.

RESPONSIO.

*Errares superioris ob-
servationis.*

Idem error qui supra. Nec enim rectè concluditur à persona ad alteram ex naturis. Illi vrgent hæc verba: *Glorifica me*: & ego vicissim hæc verba vrgeo: *quam habui antequam mundus existeret*. Quæro enim, quifnâ habuerit illam gloriam ante constitutionem mundi. Quòd si locus hic est intelligendus de humana natura Christi in Abstracto: Ergo humana Christi natura gloriam habuit ante mundi constitutionem, ac propterea æterna est. *αὐδ' ὡς τὸν*. Item: æterna Christi gloria consideratur, tum in essentia, quia est Deus cum Patre: tum in Persona, quia est æterni Patris æternus Filius. Nihil horum secundùm carnem dici potest. Nam vt cum Scholasticis loquar, nihil quod præcessit constitutionem mundi, est Ad extra. At glorificatio carnis Christi est opus Dei Ad Extra: vt illi quidè, si non

si non satis propriè, certè verissimè dicunt. Quare, necesse est locum hunc totum exponere de *θειαν φρόνησιν*. Absurdum est (inquis, diuinam naturam glorificari. Respondeo, Absurdum non esse Christum *θειαν φρόνησιν* glorificari, ita postulante salutis nostræ *οικονομία*. Ipse autem *ὁ λόγος* non glorificatur per se, sed propter assumptam humanam naturam in qua ipsius *λόγου* gloriæ lumen, sublata veluti nube exinanitionis, clarissimè refulget, & hoc modo dicitur *ὁ λόγος* glorificari in natura humana quam assumpsit. Nam (inquit Augustinus) *Sic plerumque Scriptura loquitur, ut quod semper est, tunc fieri dicatur ab aliquo quum in eo cognosci cœperit: Ita enim dicimus in oratione, Sanctificetur nomen tuum, hoc est, Sanctum esse innotescat. Hæc Augustinus: Atque eius sententiæ Scholasticæ frequentes subscripserunt post Lombardum, cuius hæc sunt verba, Hoc eodem tropo usus est Dominus post resurrectionem, dicens, Data est mihi omnis potestas in cælo & in terra, nō quod tunc primum acceperit, sed quam antè habebat, tunc manifestata est potestas: hæc ille. Quæ quidem sententia erit luculentior, si addatur dispensatio & *οικονομία* nostræ redemptionis & salutis: Nam ob eam causam Christus fuit tum exinanitus, tum glorificatus.*

Quæst. 83.
Quæst. 69.

Sed, inquis, nōne ipsa quoque natura humana Christi glorificata est? Certè: Sed suo

modo, quippe splendidissimis illis radiis, quos non illa, sed $\delta \lambda \acute{o} \gamma \omicron \varsigma$ emittit, illustrata, atque ita, ne ipsa natura aboleatur: oportet enim naturam manere, ut natura glorificetur. Ex quo emergit alius error Consequentis. Nec enim consecrarium est: Caro glorificatur: Ergo caro est ubique. Cum potius ita concludendum sit, Si caro glorificatur. Ergo caro non est ubique: Quia Ubiquitas non potest esse gloria humanæ naturæ: quandoquidem Ubiquitas naturam humanam evertit. At oportet eius quod glorificatur essentiam manere. Sed res hæc tota copiosius à nobis suprâ exposita est. Itaque satis erit in præsentia demonstrare quantum hic locus nobis obiectus superioribus eorum argumentis repugnet. Nam cum hic petat Christum glorificari ea gloria quam habuit antè mundi constitutionem: nec dubium sit quin fuerit exauditus: quæro, ecquando effectum habuerit hæc Christi precatio? Nonne quum resurrexit à mortuis, quum ascendit in cælum, quum sedit ad dexteram Dei, subiectis ipsi Angelis, potestatibus & virtutibus? Deinde quum Paulus dicit *Christum fuisse declaratum Filium Dei potenter secundum Spiritum sanctificationis per resurrectionem à mortuis: nonne illud ad eam ipsam Christi glorificationem pertinet? Quod si ita est (ut etiam negari non potest) efficitur, in Christo glorificato relucere gloriam illam quæ $\delta \lambda \acute{o} \gamma \omicron \varsigma$ habuit*

buit ante mundi constitutionem, & glorificationem Christi, quam hîc à Patre petit, esse declarationem & patefactionem illius gloriæ. Ac propterea qui dicunt locos de glorificatione Christi esse secundum humanam naturam duntaxat, & absolutè intelligendos: ad hoc incommodum adiguntur, vt, nec opinantes, humanæ Christi naturæ Deitatem tribuant. Hoc verò per absurdè dicitur, Christum glorificari æterna gloria, secundum humanam naturam, quæ æterna nō est. Denique si locus hic confirmat Vbiquitatē corporis Christi, vt volunt, Ergo corpus Christi non est vbique vi vnionis hypostaticæ: quandoquidē hæc vnio antecessit glorificationem, de qua Christus hîc loquutus est. Atque ita non tam illi suam confirmant, quàm refellunt sententiā. Id quod cogimur illis identidem obiicere.

*Incommod.
super. obiecto.*

*Retorquetur
obiectio.*

LOCVS IIII.

Omnis plenitudo Deitatis habitat in eo corporaliter, σωματικῶς. Coloss. 2. Ergo corpus Christi vbique est.

RESPONSIO.

Agnoscamus cum Apostolo, plenitudinē Deitatis habitare in Christo corporaliter, hoc est, τὸν λόγον esse verè & hypostaticè cū humana natura vnitum in Christo, ad eò vt

Errores superiores obiecti sunt.

Rom. 9.

hoc enuntiatum sit verissimum: *Christus est Deus Benedictus* (inquit alibi Paulus.) Sed negamus inde sequi, corpus Christi esse ubique: nec ullam possum animaduvertere huius Consequentia rationem. Imò si crasse accipias vocabulù *corporaliter*, sequeretur (quod absit) Deitatem factà esse corpus. Nam perspicua est coniugatio *corporis, & corporaliter*. Quare, ut faneret Ubiquitati corporis, ita potius Paulo dicendum fuit: Corpus Christi habitat in plenitudine Deitatis spiritualiter. Quod longè secus est. Paulus autem (ut hoc obiter dicam) veteres illos hereticos vno verbo perstringere voluit, qui, propter corpus Christi, negabant, Christum esse Deum: quæ hæresis ab ipsis vsque Apostolorum temporibus Ecclesiam Christianam diu multumque vexauit: cum tamè Apostoli, adeoque Ioannes in prima Epistola, grauiter eam & copiosè refutasset. Itaque affirmauit Paulus, hanc ipsam humanam naturam, quæ, quum Christus hinc versaretur, omnium oculis posita fuit, esse tanquam templum ipsius Deitatis: eò quòd verè & personaliter cum ipsa Deitate vnita est. Quod si quis ita cōnectat: Corpus Christi est personaliter vnitum Deitati, ergo corpus Christi est ubique, quemadmodum Deitas est ubique: Ille de vnione confusionem faciet, quemadmodum antè suis locis declarauimus, quum refelleremus realem proprietatum communicationem,

tionem, qualem isti introducunt.

*Adignitur
ad incommodum.*

Quare, adigamus ad incommodum. Si, ex eo quod omnis plenitudo Deitatis habitat in Christo corporaliter, sequitur corporis Christi Omnipraesentia, siue Ubiquitas: Ergo simili ratione, sequetur ipsius corporis aeternitas. Consequentia patet. Nam plenitudo Deitatis sine aeternitate esse non potest.

LOCVS V.

Nemo ascendit in caelum nisi qui descendit de caelo: Filius hominis qui in caelo est. Ioan. 3. Ergo corpus Christi est ubique: quippe simul in caelo & in terra.

RESPONSIO.

Offendunt ad eundem lapidem, à Persona ad humanam naturam affirmatè concludentes. Quod ut magis percipiant, urgeamus illos hoc incommodo: Si haec Christi verba intelligenda sunt secundum humanam naturam: Ergo humana Christi natura descendit de caelo. *αδύατον*. Quia & ipsi hoc argumento superiora illa retextunt. Quorsum enim glorificationem Christi proferebant, ut assererent Ubiquitatem corporis: si (quod nunc affirmant) constat ex hoc Ioannis loco, corpus Christi ubique fuisse ante ipsam Christi glori-

*Errores superioris ob-
jectionis.*

*Adignitur
ad incommodum.*

Ioan. 17.

ficationem? Sic enim ille ipse Ioannes: *Iesus nondum erat glorificatus*, inquit. Denique si valet hoc argumentum, nuntium igitur remittant superiori distinctioni de Abdicatione, qua dicebant naturam humanam Christi, ante glorificationem, sese abdicasse ad terrae sua Omnipræsētia. Quomodo enim stare posset ista Abdicatio, si quū hæc Christus diceret (quod tempus glorificationē Christi antecessit, ac proinde ex eorum doctrina referendum est ad ipsius Abdicationem) tū erat, etiam secundum naturam humanā, præsēs simul in cælo & in terra? Ac de hoc quidem Ioannis loco, hæctenus. Nam disputare, sit ne locus ille intelligendus de Omnipræsētia τῆς λόγου, an verò de ipsa cælesti doctrina, quam Christus proponebat: non est huiusce disquisitionis. Certè si de Omnipræsētia exponitur: referendus est ad primum Theorema supra à nobis propositum.

LOCVS VI.

Ego vobiscum sum vsque ad consummationē seculi. Matth. 28. Vbiunq; fuerint duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorū. Matth. 18. Ergo corpus Christi est ubique.

RESPONSIO.

Error superioris ob-
iessionis.

Fallit Consequens: vt superiora illa omnia.
Cum

Cum enim hinc agatur de persona, quorsum verba Christi intelligunt secundum humanam eius naturam? Quare, si locos illos accipiant de Omnipresentia & Ubiquitate, ego illos referam ad primum Theorema, quod antè proposuimus.

Verumenimvero: sequentes nodi patronis Omnipresentiae dissoluendi sunt. Nam si loci illi sunt de Omnipresentia Christi intelligendi: rogo te, quid opus fuit hac peculiari promissione? Quorsum Christus promittit se peculiariter Ecclesiae affuturum, cum tanquam omniprensens, adsit rebus omnibus? Cur etiam apponitur ea conditio, ut in nomine Christi congregentur? Nonne tanquam omniprensens, adest omnibus cœtibus, quicunque tandem illi sint? Eligant igitur vtrū malint. Si promissiones illas exponunt de Ubiquitate & Omnipresentia, non sunt promissiones. Nihil enim hinc peculiare est Ecclesiae, quandoquidem Christus, tanquam omniprensens, rebus omnibus presens adest. Si (viti necesse est) promissiones illae de presentia gratiae intelligendae sunt: nihil iuuant Omnipresentiam. Sic enim perperam cōnectitur: Christus adest suae Ecclesiae, quia omniprensens & ubique est. Et illi ipsi distinguunt Omnipresentiam Maiestatis, à presentia gratiae, quae si esset Omnipresentia, nullum igitur esset discrimen inter electos & reprobos, inter Ecclesiam & hostes Ecclesiae, de-

*Adiguntur
ad incom-
modum.*

nique inter eos qui in nomine Christi congregantur, & eos qui coniunctis animis, cōfiliis & viribus Christum in eius membris infectantur. ἀδύνατον.

LOCVS VII.

Qui descendit, ipse est qui ascendit supra omnes caelos, ut impleret omnia. Eph. 4. Ex plenitudine eius accepimus omnes. Joh. 1. Qui omnia implet in omnibus. Eph. 1. Ergo Christus est ubique. Etenim distat ascensus Elie in caelum ab ascensu Christi. Nam quum dicimus Christum in caelum ascendisse, definimus caelum non loco, sed beatitudine. Hoc enim caelum, & regnum Dei Patris, synonyma sunt.

RESPONSIO.

Errores superioris objectionis.

Vitiosum Consequens. Nam quauis descendisse de caelo dicatur ratione τῆς λόγου ἕνεκα, id est, quia naturam assumpsit, ex primo nostro Theoremate (nec enim corpus Christi de caelo descendit) & ascendisse dicatur, ratione humanae naturae supra caelos euectae, ex secundo nostro Theoremate: tamen haec verba, *ut impleret omnia*, de ipsa tantum Persona intelligenda sunt: ex tertio Theoremate à nobis proposito. Etenim siue verbum *Implendi* de gloria & Maiestate Christi Ubique diffusa, intelligas: siue de impletis prophetiis (sic enim variè disputari video) siue de exaëdificatione corporis Christi (eò quòd

quòd statim subiicit, datos fuisse Apostolos, Prophetas, Pastores, & Doctores ad ædificationē & cōstitutionē corporis mystici, quod est Ecclesia: adde quod paulò antè dixerat Apostolus: *Vt impleamini omni plenitudine Dei.* & alibi: *Estis cōpleti in illo,* inquit) certè hæc verba necessariò ad ipsam personā erūt referenda. Christus enim Rex & Dominus, omnia sua gloria, suòque imperio cōprehendit: Christus Dei & hominū Mediator prophetias impleuit: deniq. Christus caput Ecclesiæ, eā suis donis implet, vt tādē aliquādo sistat omni ex parte gloriosam, vt ait Paulus.

Eph. 3.
Col. 2.

Eph. 5.

Refellitur
Consequenti.

Nunc excutiamus istud Consequēs. Christus implet omnia: Ergo corpus Christi est vbiq. inquis. Quonam id modo? obsecro. Nec enim dixit Paulus: vt Christus impleret omnia suo corpore, vel, essentiali præsentia sui corporis. Quid autē impedit quo minus Christus, vel omnes prophetias impleuerit, vel omnia impleat sua Maiestate & gloria, vel omnia sua mēbra, hoc est, totā Ecclesiā suis donis impleat, manēte nihilominus ipsius corpore in cælo? Hæc enim duo quàm longissimo interuallo differunt: Christum implere omnia sua Maiestate & gloria, & Christum implere omnia essentia sui corporis. Nā si dicas, omnia impleri gloria & Maiestate Christi, cuius ipsa natura humana suo modo est particeps: quid hoc ad Vbiquitatem corporis? Nam gloria & Maieestas

Christi, non est corpus Christi. Si verò dicas, omnia impleri essentia corporis Christi: primùm, id sine authore dices, quando quidem nihil tale extat apud Paulum: Deinde nunquam explicabis quænam possit esse eiusmodi impletio: multum enim laborabis in exponendo verbo *Implendi*. Videlicet, an metaphoricè vsurpetur: an verò in propria significatione. Quòd si metaphoricè, nihil iuuabit realem & essentialem corporis omnipræsentiam. Si propriè, tum dicenda erit causa, quamobrem veri & essentialis corporis vera, & realis impletio non sit impletio corporalis, ac proinde ἀσθητός. Quòd quàm absurdum sit in hac quæstione, satis est omnibus manifestum.

Quinetiam coniungamus alios etiam locos nobis obiectos, vt res etiamnum fiat dilucidior. Christus implet (aut vt alij legunt impletur, πληρουμένου) omnia in omnibus. Quis hoc de corporali impletione vnquam intelligat? Quanquam autem Christus, quatenus est ὁ λόγος, est infinitus, & omnia continet ac sustentat sua virtute (inquit Apostolus ad Hebr.) tamè quia Paulus ibi loquitur de Christo, quatenus est caput Ecclesiæ: nò video quòd possit eorum sententiâ labefactari, qui verba Pauli de impletione donorum intelligunt, quibus ipsa Christi Ecclesia adimpletur. Id quod idem Apostolus copiosius explicauit cap. 4. eiusdè epistolæ. *Vt, inquit,*
sequentes

Heb. 1.

sequentes veritatem cum charitate, crescimus in eum per omnia qui est caput, nempe Christus. Ex quo totum corpus congruenter coagmentatum & compactum per omnes suppedistatas commissuras, ex vi intus agente, pro mensura vniuscuiusque membri, incrementum capit corpori conueniens, ad edificationem sui ipsius in charitate, &c. Adde quæ passim occurrunt in scriptis Apostolicis, de fidelibus implendis donis Spiritus sancti. Quibus valde consentit locus Ioannis nobis hîc obiectus. Ex plenitudine eius (nempe Christi) accepimus omnes: gratiam pro gratia, inquit. Ex quibus omnibus locis simul collatis, facile est intelligere, locos nobis obiectos agere de donis spiritualibus, quibus fideles efficacitate sancti Spiritus adimplentur, quibus omnibus perfectissimus addetur cumulus, post mortuorum resurrectionem. Ac proinde nemo nõ videt, locos illos nullo modo confirmare realem illam corporis Christi Omnipræsentiam. Verùm, Christus implet omnia secundùm humanam naturam, inquit, quia secundùm humanam naturam ascendit. Respondeo: id non sequitur, vnumquodque membrum intelligendum est pro ratione, vel alterius naturæ tantum, vel vtriusque simul, prout res exigit. Sic ad Heb. 2. Participauit carnem & sanguinem, ut per mortem aboleret eum qui mortis habet imperium. Ecce tibi quædam de λόγῳ intelli-

Ioan. i.

Obiectio.

Respon.

gēda sunt: quædam de humana natura, quædam de ipsa persona. Et in hoc loco nobis obiecto: Qui descendit, ipse est qui ascēdit. Nam ille descensus ad carnem Christi non refertur: quasi illa de cœlo descenderit.

*Adiguntur
ad incom-
modum.*

Sed iam id euincamus propositis aliquot incommodis. Primùm hæc dicuntur *ἀντίφασις*: Christum ascēdisse in cœlum suo corpore, vt corpus Christi sit vbique. Nam verbum *Ascendendi* Vbiquitati repugnat. Itē: si vi vnionis hypostaticæ corpus Christi vbique est, vt illi autumant, cur ergo Paulus diceret Christum ascēdisse, vt suo corpore omnia impleret, siquidem, vt volunt, longè antea corpore Christi omnia implebantur? Item: Si omnes implentur Christi corpore, & corpus Christi est viuificū (qua de re suo loco nobis agendum erit, satis enim constat Omnipræsentiam hanc, propter mysterium Cœnæ Domini fuisse introductam) quid vultat quin salutis & vitæ æternæ omnes ex æquo sint participes?

Nec te feram, distinguentem oralem manducationem à spiritali manducatione: semper enim vrgebo particulam *omnia*. Nam si corpus Christi omnia implet, Ergo non os tantum, sed etiam animum implet, idque in omnibus, inquit Paulus. Quamobrem faciesat, obsecro, studium contradicendi, & in nobis vigeat amor veritatis. Denique vt locos superiores rectè, & ex verbo Dei interpretemur,

temur, meminerimus eius quod dicebat Pe-
 trus, Christum, postquam exaltatus fuit Dei Ag. 2.
 dextera, & accepit à Patre promissionem san-
 cti Spiritus, effudisse miraculosa illa S. Spi-
 ritus dona, quibus fundata & confirmata fuit
 Euangelij prædicatio. Meminerimus etiam
 eius quod dicit Ioannes, *Qui credit in me* Ioan. 7. 2
(inquit Christus) flumina aquæ viuæ fluent ex eius
ventre. Hoc autem dixit de Spiritu quem acce-
pturi erant credentes in eum. Nondum enim erat
Spiritus sanctus, quia Iesus nondum erat glorifi-
catus. Hæc Ioannes. Ex quibus facile perspi-
 ciemus, quid sibi velit Paulus, quum ait, Chri-
 stum ascendisse supra omnes cælos, vt im-
 pleret omnia. Sed de huius loci expositione
 plura non videntur dicenda, quâdoquidem
 nobis sufficit demonstrasse, hunc locum &
 alios nobis obiectos, nullo modo realem
 Omnipræsentiam corporis Christi posse sta-
 bilire.

Porro, vt fateor ascensum Christi esse in-
 finitis partibus excellentiorem ascensu E-
 liæ: ita pernego discrimen istud vlllo modo
 Omnipræsentiam corporis Christi posse ad-
 iuuare. Nec enim Elias in cælum ascendit, De ascensu
Eliæ.
 vel sua virtute, vel vt captiuam duceret ca-
 priuitatem, vel vt cælum nobis patefa-
 ceret, & pararet locum, quæ omnia & ple-
 raque eiusmodi, dicuntur de ascensu Chri-
 sti in cælum. Est igitur error *μη ἀπτιον ὡς*
ἀπτιον. Nisi fortè dicant discrimen esse

De uocabu
lo Cæli.

Verus Chri
sti ascēsus.

1. Theff. 4.

Math. 24.

Act. 3.

Rom. 10.

Phil. 3.

1. Theff. 1.

2. Theff. 1.

Ioan. 14.

constituendum in Omnipræsentia corporis Christi: ac tum emerget error alius: Petitio principij. Postremò quod dicunt cælum, in quod Christus ascendit, nō definiri loco, sed beatitudine: *Ἐυδοκία* est in Theologia non ferendum. Nam tametsi Christo in cælo hunc vel illum locum minimè assignamus: tamen humanam Christi naturam esse in cælo, & in loco, si quis dubitat, ille simbolo Apostolico, Christianæque religioni fidem abrogat: quod absit. Quamobrem error iste refellatur ex locis sequentibus. *Disiunctus est ab eis, & sursum ferebatur in cælum. Luc. 24. Aspicientibus ipsis eleuatus est, & nubes susceptum eum abstulit ab oculis eorū. Hic Iesus qui sursum receptus est à uobis in cælum, ita ueniet quemadmodum conspexistis eum proficiscentem in cælum, Act. 1. Ipse Dominus descendet de cælo. Rapiemur simul eum eis in nubes in occursum Domini in aëra. Apparebit signum Filij hominis in cælo. Quem oportet ut cælum capiat, & que ad tempora restitutionis omnium. Ne dixeris in corde tuo: Quis ascendet in cælum? hoc est Christum ex alto deducere. Nostrium *πολιτεύμα* est in cælis, unde etiam Seruatorem expectamus Dominum Iesum Christum. Expectare Filium eius è cælis. Patefiet Dominus Iesus de cælo. Proficiscor paraturus uobis locum, & quum paraue-ro uobis locum, rursum ueniam, & assumam uos ad meipsum, ut ubi sum ego & uos sitis: & plerique alij loci cōsimiles, quibus uerus Christi in*

sti in cœlum ascensus confirmatur. Ut autē
 locos superiores eludāt, proferunt hęc Chri
 sti verba apud Lucam, *Ut edatis & bibatis in*
mensa mea in regno meo. Sed hoc Connexum,
 fat scio, nullus vel Theologus, vel philoso
 phus vnquam admiserit, videlicet: Non edi
 tur nec bibitur in regno Dei: Ergo Chri
 stus non ascendit in cœlum propria signifi
 catione acceptum: nec est in cœlo in loco.
 Quod perinde est, vt si dicas: in quibusdam
 Scripturæ locis quædam vocabula sunt per
 metaphoram intelligenda: Ergo ascensus
 Christi in cœlum metaphoricè intelligen
 dus est. En quò euadant illi qui nobis to
 ties τὸ πρῶτον inculcant, & interim ascenden
 di, descendendi, cœli, loci, & consimilia vo
 cabula negligunt, quasi illa ad τὸ πρῶτον non
 pertineant. Sed enim obsecro, cēsētne ali
 quando futurum vt fideles, quibus Christus
 locum parauit, quos vult ibi esse vbi ipse fue
 rit: denique quorum corpora reddet corpo
 ri suo glorioso conformia: fideles, inquam,
 cœlesti gloria perfruentes, sint extra omnē
 locum? Quid plura? quum illi nos reuocant
 ad omnipotētiam Dei, vt credamus corpus
 Christi esse simul circumscrip̄tum & incir
 cumscrip̄tum: vbinam constituunt corpus
 Christi circumscrip̄tum? Nimirum in cœlo
 (sic enim vulgò disputant) quī fieri ergo po
 test, vt sit in cœlo circumscrip̄tum, sine loco?
 Ipsi igitur saltem se audiant: aut (quod longè

Obiectio ex
 verbis Lu
 ca.
 Responsio.

maius est) hanc regulam ab omnibus Theologis receptam accuratè expendant, locos Scripturæ, qui narrationem & historiã continent, esse *κατὰ τὸ ῥητόν*, & iuxta sensum litteralem intelligendos. Alioqui, si tibi liceat allegoricè vel metaphoricè ludere in vocabulis, quibus narratur ascensus Christi in cœlum, cur non idem alius experiatur in historia natiuitatis, mortis, resurrectionis Christi, adeoque in iis omnibus quæ nobis Evangelica historia commemorat?

*An Cœlis,
& Regnũ
Dei, sint sy-
nonyma.*

*Adig. ad
incommodiũ.*

At, inquit, cœli ad quos ascendit Christus, & regnum Dei Patris, synonyma sunt. Quæso, quis hoc patienter audiat? Obruemus igitur absurdis istam *συνονωμίαν*. Sequeretur, hæscæ interpretationes esse veras: *Christus die nouissimo descendet de cœlo viuos & mortuos iudicaturus*: hoc est, descendet de gloria Dei patris. Falsum & impium, tunc enim potius dicitur cum gloria venturus. Item: *Christus ascendit supra omnes cœlos* (inquit Paulus) hoc est ascendit supra omnem gloriam Dei Patris. *αὐδύνατον*. Item: quia gloria Dei Patris ad quam Christus euectus est, non tantum lucet in cœlo, sed etiam in terra: sequeretur, in hoc enuntiato, Christus ascendit in cœlum (siquidem cœlum & gloria Dei synonyma sunt) terram etiam nomine cœli significari. Absurdum. Contineo me à pluribus incommodis recensendis, & istos adhortor

vt Stephanum primum illum ac fortissimum Christi martyrem audiant: qui, quum oculis in cœlum intentis gloriam Dei videret: *Ecce, inquit, conspicio cœlos apertos, & Filium hominis stantem ad dexteram Dei.* Quibus verbis Cœlum ab ipsa Dei gloria distinxit: vt & Christus apud Ioannem, inquit, *Assumam vos ad meipsum, vt vbi sum ego & vos sitis.* Item: *Volo vt vbi sum ego & illi sint mecum, vt conspiciant gloriam illam quam dedisti mihi.* Quibus consentaneum est quod ait Paulus, *Raptum se in paradysum ad tertium vsque cœlum fuisse, & ibi auduisse ineffabilia verba, &c.* Quanquam enim gloria Dei potissimum refulget in cœlo (attestante propheta: *Cœlum mihi thronus est, & terra scabellum pedum meorum*) tamen cœlum non est ipsa gloria Dei *ουρανός*: vt isti volunt. Sed de nouis istis Synonymis, adeoque de hac obiectione hætenus. Nam hac de re quædam etiam infrà nobis erūt dicenda, quum ad eam obiectionem respondebimus, quam illi petunt ex his Christi verbis: *Non bibam ab hoc tempore de hoc genimine vitis ad illum vsque diem, quum illud bibam vobiscum nouum in regno Patris mei.*

AA. 7.

Ioan. 14.

Ioan. 17.

2. Cor. 12.

Esa. 66.

LOCVS VIII.

Christus antequam pateretur transfiguratus

est. Matth. 17. Ergo, ne tunc quidem Christi corpus ex physici corporis ratione metiendum fuit. Et vi Consequentis, corpus Christi est omniprensens.

RESPONSIO.

*Errores superioris ob-
servationis.*

Fallit Consequens. Licet enim Christus tunc voluerit quosdam ceu radios suæ Maiestatis emittere, vt ita testaretur se non tantum hominem esse, sed etiam Deum: cuius rei cogitatione discipulorum animi firmiores essent (iam iam enim instabat tempus mortis Christi) nihil tamen fuit in illa Transfiguratione, quod vel tantulum ad Ubiquitatem corporis accederet: luxit quidem corpus nouo splendore exornatum, sed mansit nihilominus corpus, habens suas dimensiones, & mansit loco circumscriptum. Ex quo factum est vt optaret Petrus illic remanere: *Domine bonum est nos hic esse (inquiens) si vis, faciamus hic tria tabernacula, tibi vnum, & Moysi vnum, & Elie vnum.* Hæc Petrus: Nihil profecto cogitans de ista corporis diffusione & Ubiquitate, cui tabernaculum parandum non fuisset. Itaque nouæ gloriæ accessio non abstulit corporis veritatem. Non enim potest esse gloriosum corpus, nisi sit corpus, vt iam nobis aliquoties dictum est.

*Adiguntur
ad incommodum.*

Adigamus igitur illos ad incommodum hoc modo: in Transfiguratione Christi non tantum

tantum colluxit eius facies, sed etiam vestis
 ipsius apparuit candida, tãquam lux, (inquit Matth. 17.
 Matthæus) Ergo si illa mutatio ad Vbiquita-
 tem pertinet, nihil obstat quominus etiam
 ipsius vestimenti noua quædã Vbiquitas sta-
 tuatur. *αδύρατον*. Quamobrem sic argumen- Retorquitur
obiectis.
 tum retorqueo: Si ita transfiguratus est Chri-
 stus, vt ipsius corpus & circumscriptum & a-
 spectabile remanserit: & illa transfiguratio
 ad conditionem gloriosi corporis Christi
 pertinebat: Ergo non ea est cõditio gloriosi
 corporis Christi, vt sit incircumscriptum &
 inuisibile: nec enim corpus Christi tunc dis-
 paruit, quasi vbique diffusum, sed mansit in
 vno loco visibile, quemadmodũ Matthæus
 commemorat: & Petrus testatur his verbis,
Vidimus, inquit, nostris oculis Maiestatem 2. Pet. 1.
ipsius. Acceperat enim à Deo Patre honorem
& gloriam, voce ad eum delata eiusmodi à ma-
gnifica gloria: Hic est Filius ille meus dilectus
in quo acquiesco, & hanc ipsam vocem aud-
uimus è celo delatã, quum essemus vnã cum eo
in monte Sancto. Hæc Petrus, ad hanc obie-
ctionem pro nobis respondens.

LOCVS IX.

Christus in natiuitate transit vterum virgi-
 nis clausum, & in resurrectione saxum monumen-
 ti penetravit: Ergo duo corpora fuerunt simul in
 eodem loco: quod fieri non potuit quin alterum

esset incircumscriptionem, nepe corpus Christi. Quare, corpus Christi ubique est.

RESPONSIO.

Errores superioris objectionum.

Luc. 2.

Matth. 28.

Leo Epist. 83. & 97.

A& 5.

Retorquentur vocabula in Omnipresentiâ.

Antecedens non extat in Scriptura. Imò, grauissimi auctores aliter sentiunt. Itaque non valet consequens. Certè Lucas non negat Christum natum esse ex virgine, quum ei ac commodat præceptum hoc legale: *Omne masculinum adaperiens uterum, erit sanctum Domino.* Et quod attinet ad saxum monumenti, narrat quidem Matthæus, saxum reuolutum fuisse ab Angelo, qui mulieribus testatus est Christum resurrexisse: sed non propterea sequitur, Christum exiisse è sepulchro clauso. imò potius hinc perspicuum est, saxum illud Diuina virtute reuolui potuisse, quoties ita Deo visum fuit, vt omnia obstacula cederent Christo resurgenti: id quod veteribus ipsis non displicere video. Quam enim (vt aliquid non planè dissimile proponamus) carcer ille in quem Apostoli coniecti fuerant, repertus fuit clausus: inde tamen exierant Apostoli, ianuâ carceris ab Angelo aperta, vt narrat Lucas. Denique non sequitur ex superiori argumento, corpus Christi esse ubique. Sic enim potius rectè concluderem: Si Christi corpus est ubique (vt volunt) ergo nec uterum virginis transiit, neque saxum monumenti penetrauit.

nit. Quamobrem ? inquis. Nempè quia hæc verba *Transcendi & Penetrandi Vbi- quitas* non patitur. Adèd vt hæc præpositio fit verissima : Quicquid transire & penetra- re dicitur, id vbiq̃ue non est. Etenim è lo- co ad locum transitur, atque etiam penetra- tur. Porrò licet Angeli non circumscriban- tur loco, non tamen Angelorum essentia est infinita, aut vbiq̃ue diffusa. Itaque qui ne- gat circumscribi loco, negat quidem esse cor- pus, sed non propterea concludit necessariò esse vbiq̃ue. Nos verò quibus ex verbo Dei certissimè persuasum est, Christi corpus ef- se verū corpus, affirmamus, illud ipsum cor- pus esse circumscriptum, & habere suas di- mensiones, semp̃erque factum diuina virtu- re, vt quæcunq̃ue ex ordine naturæ potue- runt huic corpori obstare, tollerentur. De- nique ex facto aliquo singulari & per mira- culum edito, non rectè colligitur Omnipræ- sentia corporis Christi. Rectè enim Augusti Epist. 3. *Si ratio hic queritur, inquit, nõ erit mirabi- le, si exemplū poscitur, non erit singulare. Hæc il- le, qui ex iis, quæ non extant in Scriptura, vo- luit ea tollere, quæ certissimis & manifestissi- mis Scripturæ testimoniis cõprobatur. Re- torqueamus igitur eorū argumētū hoc mo- do, Si, quū Christus natus est, quū exiit è se- pulchro, duo corpora fuerunt simul in eodẽ loco, quorum alterum fuit corpus Christi*

Ergo corpus Christi non est vbiq̄ue. Nam quod vbiq̄ue est, in loco esse non dicitur: vel illis ipsis assentientibus.

LOCVS X.

Christus ad discipulos ingressus est clausis ianuis. Ioan. 20. Corpus igitur Christi est vbiq̄ue.

RESPONSIO.

Errores superioris obsecutionis.

Ioan. 20.

Istud Consequens redarguitur illis ipsis rationibus, quas proximè audiuius. Hoc enim connexum est planè ἀσυλλόγιστον: nec vllum vnquam proponetur theorema, à quo vis manare possit ad hanc conclusionem, quum nulla sit hīc vel συνέχεια, vel συνέφεια. Quamobrem ita potiùs formādum erit connexum: Christus ingressus est clausis ianuis: ergo ingressus est præter ordinariam rationem. Quod nos admittimus, cum ab ipsa rerum natura admoniti, tum freti perspicuis Ioannis verbis: qui posteaquam historiam hanc de Christi ad discipulos ingressu memorauit, *Multa, inquit, etiam alia signa fecit Iesus coram discipulis suis.* Hæc Ioannes: Quamobrẽ qui ex hoc Christi ingressu corporis Christi, nã illi mihi videntur perpetuam ratiocinari. Quanquã enim in miraculis ordo naturalis, summa Dei potestate, inter-

terrumpitur: tamen nunquam rerum ipsarū essentia perimuntur, licet aliquando forma immutetur: qua de re nunc nō disputo. Sic, quum Sol stetit (de quo miraculo supra disseruimus) mansit nihilominus Solis essentia: & quum mare diuisum est, mansit essentia maris: atque ita de aliis consimilibus miraculis existimandum est: & quum virga facta est draco, non fuit annihilatio, sed conuersio: idem dico de aqua conuersa in vinum: illi autem volunt esse simul, & non esse idem corpus. At si quis velit Vbiquitatē corporis Christi ex hoc ingressu miraculoso colligere, is necessariō perimet essentiā corporis (vt antē copiosius à nobis demonstratum est) idque contra miraculorū vsum. Nec enim vult Deus suam potestatem elucere in perimēdis rerum creatarum essentiis, sed potiūs in conseruandis, quibus nihilominus vitur aliquando præter ordinariam naturæ rationem, quippe cū illum ordinem ipsi naturæ indiderit, nec ei sit alligatus. Itaque dicimus Christum ingressum fuisse clausis ianuis per miraculum, eò quòd aditus nulla humana ratione Christo patefactus est. Sed quum Christus sit Deus, cui (vt veteres dicunt, locum hunc exponentes) omnia sunt peruia, effecit, vt fores & omnia obstacula cederent ipsius corpori ingredienti: quo sit, vt Ioannes vsurpet parti-

Hilar. de
Trin. l. 3.

Ioan. 20.

cipium præteriti temporis *κεκλεισμένων*: non autem præsentis, adeò vt ex verbis Ioannis inferri non possit, clausas etiamnum mansisse ianuas, tum quum Christus ingressus est, sed potius per miraculum ingredienti Christo patuisse. Atque id etiam quosdam veteres censuisse, argumento est, quod Iustinus Martyr affirmat, Christum clausis quidem

Quest. 117.

ianuis ingressum fuisse, sed cum corpore *παραχρηματι*: quod quàm longè distet ab Vbiquitate corporis, nemo est tam rudis, qui nõ facile intelligat. Quò fit vt mirer Vbiquitatis patronos, idẽntidem nobis obiicere solitos veterum, in hoc explicando miraculo, sententiam. Sed iam proferamus alia etiã præter ordinariam rationem corporis facta, ex quibus tamẽ ista Vbiquitas colligi nunquã

Math. 14.

possit. *Petrus super aquas ambulauit* (quod miraculũ solent veteres citare in hac quaestione) sic enim Hieronymus, *Ut scias*, inquit, *nõ nature mutationem, sed Dei omnipotentiam demonstrari*: Petrus cœpit mergi: Philippus

In Epitaph. Paul.

raptus est ab oculis Eunuchi, & translatus

Aq. 8.

Azotum. Elias in cœlum sublatus est. Et

2. Reg. 2.

quum diceret Paulus, nescire se an in corpore, necne, raptus fuerit ad tertium vsque

3. Cor. 12.

cœlum, non propterea existimabat fieri posse, vt suum corpus vbique esset. Præterea (quemadmodũ in loco superiore proximo admonuimus) dum concludunt ex hoc ingressu, corpus Christi non habuisse proprias

dimensiones.

dimensiones: cuertunt quidem corporis naturam, sed Vbiquitatem non idcirco probant: quia Angelus qui Petrum è carcere liberauit, ad ipsum Petrum ingressus est clausis ianuis, nec tamen ille Angelus vbique erat. Et hic est alius error consequentis *παρά τὸ ἐπιόρθρον*. Retorqueamus igitur argumentum hoc modo: Ingressus est Christus ad discipulos clausis ianuis. Ergo corpus Christi non erat vbique. Si non tunc, ne nunc quidem. Consequentia patet ex natura & significatione verbi *ingrediendi*: motum enim significat è loco ad locum, quod Vbiquitati planè repugnat. Dicitur enim *ἀντιπαρῆς*, alicubi esse, & simul illuc ingredi: Quare, sequitur ex his Ioannis verbis, corpus Christi antequam ad discipulos ingrederetur, vnà cum ipsis discipulis non fuisse. Satis enim constat vocabulum illud dici non ratione diuinæ naturæ, sed humanæ. Item, Christus ad suos ingressus est, vt probaret se verè resurrexisse, & testaretur suum corpus esse verum corpus, etiam post resurrectionem: *Ostendit illis*, inquit Ioannes, *manus suas & latus suum*. Item: *vide manus meas, & immitte manum tuam in latus meum, & ne sis incredulus, sed fidelis*. Item, *Videte manus & pedes meos* (inquit Christus apud Lucam) *nam ego ipse sum. Contrectate me & videte, quia spiritus carnis & ossa non habet: adèò vt meritò*

AG. 12.

Retorque-
tur Argu.

IOHANN.

Ioan. 20.

Luc. 24.

A.G.1.

Lucas dixerit, Christū fuisse visum à suis cum multis *τεταμέντοις*, hoc est, iudiciis & probationibus certissimis, &c. Ergo qui ex hoc Iohannis loco volunt Ubiquitatem corporis Christi confirmare, locum ipsum in contrarium planè sensum detorquent.

*Urgentur
incomodo.*

Item: Si quum sacra Domini Cœna celebratur, præsentia corporis Christi comparatur cum hoc ingressu Christi ad discipulos: sequeretur corpus Christi à nobis videri & atrectari *αἰσθητῶς*, quod tamen falsum est, Consequentia patet, quia tunc discipuli Christi corpus viderunt & atrectarunt. Si dicant modum & actionem ipsam ingrediendi non fuisse ab Apostolis perspectam: Sic instabo: non rectè comparari præsentiam corporis Christi in S. Cœna cum illo modo ingrediendi, sed comparandam esse cū ipsa Christi præsentia, de qua dicit Ioannes, *ἐστὶν ἐν τῷ μέσῳ*, ut præsentia præsentia respondeat, ex natura & lege comparationis. Tunc autem Christus stetit visibilis & atrectabilis: quare, visibilis quoque & atrectabilis esset in S. Cœna, si superior comparatio locū haberet. Si locum non habeat: quorsum ergo superiora Ioannis verba nobis opponuntur?

Ioan. 20.

LOCVS IX.

Christus quum post resurrectionē duobus discipulis

pulis apparuit, dicitur postea ab eorum oculis dis- Luc. 24.
paruisse: sic enim Lucas, ἀφαντος ἐγένετο, inquit.

Quare, corpus Christi est ubique, quia visibile est
& inuisibile simul. Huc referri potest, quod cor-
pus Christi factum est Iudæis inuisibile, quum per
medium illorum transibat illæsus. Luc. 4.

RESPONSIO.

Agnosco verba Lucæ: sed simul audio Errores su-
perioris ob-
iect. onis.
quid ille subiiciat: ἀπ' αὐτῶν, inquit: quod
perinde est ac si diceret, Christum sese ab il-
lorum oculis & conspectu subduxisse. Aliud
est autem esse inuisibilem, simpliciter: aliud
fieri inuisibilem discipulis. Hoc enim poste-
rius factum est repentino discessu, non ipsa
corporis natura. Quinetiam potest Deus te-
nere oculos hominum: neque propterea res
ipsæ quæ naturâ sunt visibiles, fiunt inuisibi-
les: quemadmodum etiam illis ipsis discipu-
lis principiò ita præsens Christus adfuit, vt
non ab iis cognosceretur: Luc. 24.
Tenebantur enim
eorum oculi (inquit Lucas) ne ipsum agnosceret:
postea subiicit, eorum oculos fuisse apertos.
Denique nullum hîc consequentiæ vestigiū
animaduerto. Inuisibilis ab illis factus est,
inquit Lucas (sic enim verbum verbo expri-
mitur: hoc est, repenti discessit ab illis.) Er-
go corpus Christi visibile est simul & inui-
sibile. Quod quidem cū manifestam con-
tradictionem implicat, tum non rectè colli-
gitur

gitur ex Lucæ verbis: nam qui dicit Christum à discipulis fuisse visum per aliquod tēpus, ac postea videri ab illis desuisse: ille non dicit Christum fuisse visibilem simul & inuisibilem. Etenim ita potius concludendum est: Ergo Christus quum in terris post resurrectionem versaretur, vt discipulorum animos confirmaret, se illis tandiu ac toties videndum præbuit, quandiu, & quoties illi visum est. Atque hoc illud est quod dicit Lucas Act. 1. cap. Quamobrem cum Lucas manifestè distinguat ἀφαντες à visibili: perpetuam faciunt, adeoque Lucæ contradicunt, ij qui inde, scilicet, colligunt corpus Christi simul esse visibile & inuisibile. Quid porro istud facit ad Vbiquitatem corporis? Si corpus fieret inuisibile naturà (quod absit) certè desineret quidem esse corpus: sed non esset vbiq̄ue. Quis enim nescit in Angelorū visionibus, tandē ipsos Angelos factos fuisse ἀφαντους & inuisibiles? nunquis tamen propterea Angelorum naturam infinitam, & vbiq̄ue esse diffusam existimauit? Quid, quòd Philippus raptus à Spiritu desit videri ab Eunuchò, neque propterea vllus vtrquam detraxit aliquid de vera corporis Philippi natura?

*Adiguntur
ad incom-
modum.*

Sed iam adigamus ad incommodum. Si corpus Christi est inuisibile, quatenus vbiq̄ue est, & est visibile, quatenus est alicubi, secundum dimensiones veri corporis: Ergo est ibi-

est ibidem visibile simul & inuisibile, quia
 vbi est visibile, ibi etiam est inuisibile: aut
 non est inuisibile vbique. Retorquemus ^{Retorque-}
 igitur superiorem locum hoc modo: Si quæ ^{tur Argum.}
 dicit hîc Lucas verè gesta sunt (quod absit
 vt negemus) & Christus duobus illis disci-
 pulis in vicum Emaus proficiscentibus, verè
 appropinquauit, & cum illis iter fecit, cum
 illis in vicum illum ingressus est, denique
 cum illis discubuit (quæ omnia Lucas diser-
 tis verbis commemorat) Et hæc omnia se-
 cundum humanâ Christi naturâ facta sunt,
 adeoque post ipsius glorificationem. Ergo
 corpus Christi nec tum fuit, nec nunc etiam
 est vbique & incircumscriptû: nâ illa omnia
 Vbiquitati omnino aduersatur. Porro quod
 illi dicunt Christi corpus factum fuisse Iu-
 dæis inuisibile, nusquam extat in sacris lite-
 ris. Sic enim Lucas (quem citant) *Quum, in-* Luc. 4.
quit, transisset per medios illos, profectus est. Re-
pressit quidè Christus, & cohibuit Iudæorû
furorè: sed non propterea sequitur, Christû
factû fuisse inuisibilè. Neque minus enituit
potestas Christi, quod Iudæis aspectabilis
per medios illos transiit illæsus. Dicent quos-
dam id coniecere: verum Theologi sua con-
firmant, non coniecturis, sed expressis Scri-
pturæ testimoniis. Quanquam, si daremus
Christum tenuisse Iudæorum oculos, nihil
inde efficerent, vt antè dictum est. Quin-
etiam verba Transseundi & Proficiscendi a-

per tē tollunt Vbiquitatem corporis.

LOCVS XII.

Christus post ascensionem in cœlum apparuit Stephano, Act. 7. & Paulo ter, Act. 9. & 15. & 22. Ergo realiter corpus Christi etiam nunc in terris adest. Et vi consequentis est ubique.

RESPONSIO.

*Errores superioris ob-
servationis.*

Non valet Consequens: nam si Antecedens admitterem, ita vt volunt (quod absit) non tamē inde sequeretur corporis Christi Vbiquitas. Sed tantū inferēdum esset, tūc temporis, corpus Christi in terris fuisse. Et perperam tempora confunduntur hoc modo: Apparuit: ergo adest: sed ita potius connectendum esset. Apparuit, Ergo tum affuit. Et rursus, ex eo quod semel atque iterum factum esset, non rectē colligeretur ordinaria perpetuāq; rei alicuius ratio. Verum enim uerō ita nunc excutio & expono Antecedēs, Christus Stephano visus est: sed in cœlo. Sic enim ille apud Lucam, *Ecce, inquit, video cœlos apertos, & Filium hominis stantem ad dexteram Dei:* & ibidem Lucas: *Ille, inquit, plenus spiritu sancto, intentis in cœlum oculis, vidit gloriam Dei, & Iesum stantem ad dexterā Dei.* Item Christus Paulo visus est, idque ter, inquit, id quod ego sigillatim excutio. Act. 9. lux vi-

*Loci Script.
exponuntur.*

lux visa dicitur, sed è cælo refulgens: vnde etiã vocẽ audiit Paulus. Id quod veteres agnoverunt. Quemadmodũ autẽ diuina virtute factum est, vt Stephanus Christum in cælo videre potuerit: ita illa ipsa virtute factum est, vt vox Christi ad aures Pauli peruenerit. Et quia cælestis ille fulgor fuit, tãquam radius diuinæ maiestatis Christi, idcirco dicitur Paulus Christũ vidisse. Deinde Act. 18. *Domini* (inquit Lucas) *noctu Paulum alloquutus est per visionem, δι' ὀράματος*: quemadmodum piis maioribus sacra eiusmodi visa sæpe offerebantur diuinitus. Sic Ananiam compellauit Christus, sed *ἐν ὀράματι*, inquit Lucas. Quare, hic locus ad quæstionem propositam non pertinet.

August. in
Psal. 58,
&c.

Act. 9

Tertiò, Act. 22. Christus precanti Paulo apparuit: sed *ἐν ἑνσάσει*, inquit. Ex quo fit, vt ad Vbiquitatẽ corporis, hic locus trahi non possit. Sed iam argumentum eorum in illos ipsos ita regeramus.

Si probant Christum in terris fuisse eò quòd Christus Stephano & Paulo visibilis apparuit (vt audiuius) Ergo, quum Christus non apparet visibilis, cessat eorum argumentum. Ad eò vt eorum vestigiis, ita nobis rectè cõcludere liceat: Si corpus Christi semper adesset in terris, semper esset aspectabile, vt ille ipse dicebat Apostolis, *Contrectate me, & videte*. Nempe vt illis veram sui corporis præsentiam probaret. Ac de hoc quidem

Retorquetur
Argumentum

Luc. 24.

argumēto hactenus: quod nobis etiam post-
hac erit excutiendum, quum aduersus Pon-
tificiam Transsubstantiationem differemus.

LOCVS XIII.

*Dico vobis, non bibam ab hoc tempore de hoc
genimine vitis ad illū vsque diem, quum illud bi-
bam vobiscum nouū in regno Patris mei. Matth.
26. At post resurrectionē cibum sumpsit cum dis-
cipulis. Luc. 24. Act. 10. Ergo illo tempore Chri-
stus erat in regno Patris, hoc est, in caelesti gloria.
Ac proinde Christus eodem tempore fuit in cae-
lo & in terra.*

RESPONSIO.

*Errores su-
perioris ob-
iectionis.*

Permirum argumentandi genus: quo sci-
licet cœlum terræ misceatur. Sed illud pau-
cis ita redarguamus. Primus error *ἄρτι τὸ
γενίμα τῆς λέξιως*. Nec enim Christus de ter-
reno potu loquutus est: sed hac metaphora
significare voluit caelestem gloriā, qua fide-
les tandem cum ipso Christo perfruentur.
Id quod perspicuum est ex eo quod genimē
illud vitis, *nouum* appellauit, nequis fortē de
terreno potu intelligeret. Atque hæc simili-
tudo sæpe in Euangēlica historia vsurpatur.
vt, *Multi venient ab Oriente & Occidente, &
accumbent in regno cœlorum cum Abraham, &
Isaac, & Iacob, inquit Christus. Item: Beatus
Luc. 24, ille qui manducabit panem in regno Dei. Item:
Beati*

Matth. 8.

Luc. 14.

Luc. 24.

Beati illi qui ad cœnam nuptiarum Agni vocati fuerint. Et nominatim apud Lucam: vt edatis inquit, & bibatis in mensa mea in regno meo, & sedeat is super thronos indicantes duodecim tribus Israel. & consimilia pleraque. Secundus error: quòd existiment Christum fuisse receptum in cœlestem gloriam, antequam in cœlum ascenderet: contra expressos Scripturæ locos. Posteaquam (inquit Petrus apud Lucam) exaltatus est dextera Dei, & recepit à Patre promissionem Sancti Spiritus, effudit id quod nunc videtis & auditis. Nec enim David ascendit in cœlum, &c. Item: Nondum ascendi ad patrem meum. Tertius error, quòd nec opinantes idem concludant etiam de ipsiis Apostolis, quibuscum Christus se genimen illud vitis nouum bibiturum esse prædixit, vnà cum ipso Christo, in regno Dei constitutis: atque ita, si Deo placet, noua Apostolorum Vbiquitas erit constituenda. Quartus error, quia licet intelligeremus locum Matthæi, de cibo quem Christus cum discipulis sumpsit post resurrectionem: nihil tamen inde efficerent. Satis enim constat immortalitatem, & cæteras gloriosi corporis qualitates, quibus humana Christi natura in ipsa resurrectione excelluit, ad cœlestem gloriam & ad ipsum regnum Patris, de quo Christus loquitur, pertinere: quæ tamen gloria post ascensum in cœlum cumulatissimè refulsit. Perperam igitur col-

ligunt Vbiquitatem corporis ex hoc loco Matthæi, quandoquidem, licet illis pro-
pmodum omnia daremus, non tamen con-
cluderent, corpus Christi esse vbique: sed
potiùs regnum Dei Patris non includi cœ-
lo, sed ad terras etiam ipsas pertingere. Er-
ror istorum est *ὡς τὸ ἐπιόμνον*. Sed de hoc
argumento nimis iam multa.

LOCVS XIII.

*Nunc non cognoscimus Christum secundum
carnem, inquit Paulus 2. Corint. 5. Ergo non a-
deò urgenda est ratio naturalis corporis Christi
quin vbique esse possit.*

RESPONSIO.

*Errores su-
perioris ob-
servationis.*

Fallit Consequens. Error *ὡς τὸ ἐπιόμνον*
τῆς λέξεως, Etenim nomine Carnis intelligit
veritatem humanæ naturæ, cuiusmodi est,
circumscripsum esse, & finiri propriis dimen-
sionibus. At Paulus nomine Carnis intelli-
git crassas, terrenasque cogitationes, quas
pij & sancti homines abs se, quoad eius fieri
potest, remouent, ad ea quæ sunt cœlestia,
totis animis aspirantes. Itaque Paulus, *Ne-
minem, inquit, amplius cognoscimus secundum
carnem, hoc est, secundum carnis sensum. Ac
proinde iubet nos Christum cognoscere, nõ
sensu carnis (quandoquidem non amplius
in terris*

in terris versatur,) sed spiritali cognitione. Quapropter subiicit: *Siquis ergo, inquit, est in Christo, noua (fit) creatura: Vetera transeunt, ecce facta sunt omnia noua.* Hæc Apostolus, qui paulò post exponit, quonam id modo factum sit, nempe Euangelij prædicatione. Adigamus igitur ad incommodum superiorum istorum interpretationem. Si Ubiquitas corporis Christi colligi potest ex eo quòd Paulus ait, se iã non cognoscere Christum secundum carnem: Ergo eadẽ ratione reliquorũ hominum Ubiquitas erit statuenda. Quia ibi Paulus idem dicit de reliquis hominibus, hisce verbis: *Ex hoc tempore neminem cognoscimus secundum carnem.* Sed quia locus hic non desiderat ampliorem responsionem, sic argumentum illis suum regeramus.

Ibidem.

Adiguntur ad incõsistentiam.

Ibidem.

Retorquetur Argum.

Si Christus non iam est cognoscendus secundum carnem: Ergo non parum falluntur ij, qui non se putant fore Christi participes, nisi in his terris corporali ipsius præsentia fruuntur. Qui si locum illum Pauli ita exponãt, vt nomine Carnis intelligant humanæ naturæ veritatem: fateor sanè superiora illa Apostoli verba ita perperam intellecta, ipsorum sententiæ apprimè conuenire, adeò vt meritò hac oratione vti possint: *Nõ iam cognoscimus Christum secundum carnem: quippe Christo veritatem humani corporis detrahentes.*

LOCVS XV.

Panis quem ego dabo, caro mea est, quam ego dabo pro mundi vita. Ioan. 6. Et Synodus Ephesina professa est carnem Christi esse viuificam. Sic I. Ioannis 1. Sanguis eius purgat nos ab omni peccato: Ergo actiones Deitatis propriae, sunt realiter communicatae humanitati Christi. Et vi Cōsequentis, Corpus Christi ubique est.

RESPONSIO.

*Errores superioris ob-
servationis.
Ibidem.*

Ioan. 6.

Ibidem.

*I. Ioan. 1.
II. Ioan. 5.*

Perperam conclusum. Nam hæc Christi verba inculcanda sunt: *Quam ego dabo pro mundi vita*: quibus significat, se illum ipsum esse, qui nos viuificat oblatione sui corporis: Ergo Deitas est causa efficiens vitæ nostræ: ratio verò & modus nostræ viuificationis fuit oblatio corporis Christi in cruce. Sic enim ille ipse Christus, *Panis Dei ille est*, (inquit) *qui descendit de cælo, & dat vitam mundo*. Item: *Qui manducat me, viuet propter me*. Item: *Spiritus est qui viuificat, caro non profest quicquam*. *Verba quæ loquor vobis, Spiritus & vita sunt*. Et ibi pleraque consimilia plurquam aurea, quæ vtinam semper in animis inscripta habeamus. Adde quæ alibi extant apud eundem Ioannem: *Annuntiamus vobis* (inquit) *vitam æternam, quæ erat apud patrem, & nobis manifestata est*. Item: *Deus nobis dedit vitam æternam, & hæc vita est in Filio eius*.
Atentia

At enim (inquiunt) synodus Ephesina vocat carnem Christi viuificatricem. Respondet: *Quoniam* (inquit Synodus) *est caro Verbi viuificantis omnia: & sic pij Maiores sententiã* Cyrill. l. 1. in Ioan. Damasc. l. 3. c. 13. & c. illam Ephesinæ Synodi intellexerunt. Quãquam ex Synodorum verbis *ὁ λόγος ἐκτίθει* argumenta peti non solent.

Idem dico de his verbis: *Sanguis Christi purgat nos ab omni peccato*: quæ intelligenda sunt de ipso Christo purgante nos à peccatis per sanguinẽ suum, hoc est, merito mortis suæ: vt perspicuum est ex his eiusdẽ Ioannis verbis: *Si confiteamur peccata nostra, fidelis est & iustus, vt remittat nobis peccata nostra, & nos purget ab omni iniquitate.* Et alibi: *Ipse est propitiator pro peccatis nostris.* Et in epist. ad Hebræos apertissimè. *Purgatione peccatorum per seipsum facta,* (inquit) *Et alio in loco, Deus erat in Christo sibi reconcilians mundum, non imputans illis peccata ipsorum.* Item: *Quanto magis sanguis Christi, qui per Spiritum æternum seipsum obtulit inculpatum Deo, purgabit conscientiam vestram?* &c. Et Ioannes, *Qui dilexit nos, inquit, & lauit nos à peccatis nostris suo sanguine.* Quamobrem hæc obiectio confundit subalterna cum causa efficiente. Neminus enim obscurum est hoc enuntiatum: Sanguis Christi purgat nos à peccato: ita resoluendũ esse: Christus suo sanguine purgat nos à peccato. Error igitur est *μὴ ἀρτίως ὡς ἀρτίως*. Sic enim incommodis sunt vrgendi.

*Aliguntur
ad inco-
mum.*

Si ex superioribus Christi verbis sequitur, proprietates Deitatis esse realiter corpori Christi communicatas: Ergo eadem ratione sequetur, corpus Christi de cœlo descisse. Sic enim Christus: *Ego sum panis qui de cœlo descendi*. Item: sequetur ipsam carnem seipsam obtulisse, & hanc proprietatem fuisse illi communicatam. Sic enim Christus: *quam ego dabo*, inquit. *ad uictor.* Nam de persona quidem hoc dicitur: quum Christus vocatur Sacerdos & victima: Sed de humana Christi natura id dictum in Abstracto: nempe quod se humana natura obtulerit, nusquam reperias. Denique alius etiamnum est error Consequentis. Nam licet Christi sanguis dicatur nos purgare, nempe quia est medium nostræ purgationis (vt supra confectum est) non propterea corpus Christi dicitur omnipræsens. Quia ipsum corpus Christi non est medium, vel ratio, vel modus Omnipræsentiæ diuinæ. Idem dico de carne uiuifica: Nam vitâ nobis fuisse comparatam per humanam naturâ Christi, non pugnat cum veritate humanæ naturæ, nec cum eius essentialibus proprietatibus: imò, vt ita nobis vita compararetur, maxime oportuit humanæ naturæ veritatem elucere, videlicet, patiēdo & moriēdo. Quid igitur uiuificatio ad Omnipræsentiâ? Quare, id demum tribuere carni Christi in Abstracto debemus, quod illi tribuitur in Scriptura:

ptura : & ob eam causam propter quam illi tribuitur, neque nobis extra Scripturae can- cellos vagandum est.

Hæc sunt igitur eorū argumenta qui cor- poris Christi Omnipræsentiam tuētur, quæ quidem nobis hætenus videre licuit: de qui- bus, & simul de nostris ad illa argumēta res- ponsionibus, peto à Christianis lectoribus, qui Christianam veritatem reliquis rebus omnibus anteponunt, vt verbo Dei prævio, syncerè de re tota iudicent, χωρίς προκλήμα- τος, inquit Paulus.

Iam tempus est ea testimonia veterū au- dire, quibus illi suam sententiam confirma- re solent.

*Conclusio
Respons. ad
obiectiones
eorum qui
dogma Om-
nipræsentia
tuentur.*

CAPVT V.

SOLENT Vbiquitatis patroni, vt suam sententiam nobis pro- bent, multa ex maiorum nostro- rū scriptis colligere, ac præfer- tim ex iis locis in quibus illi dif- ferunt de gloria humanæ naturæ, quæ ὁ λόγος assumpsit in vnionem personæ, ex quo fit, vt hac etiam de re, priusquam nostræ disputa- tioni finem imponamus, nobis aliquid dicē- dum esse videatur. Quamquam enim rectè monet Tertullianus, id demum quod verū est, prius esse : & (vt quidam Ethnicus verè

*Obiectiones
pro Vbiqui-
tate, ex ve-
terum testi-
monijs.*

aliquando dicebat) id habendū est antiquif-
 simum & Deo proximum, quod est optimū:
 quia tamen pauci sunt atque admodū pauci,
 quos non moueat antiquitas, clarissimis præ-
 fertim monumentis consignata: idcirco hoc
 in hoc argumento Veterum auctoritas no-
 stræ sententiæ opponatur. Quo loco futuri
 sumus breuiōres, tum vt quam disputandi
 rationem ac methodum cepimus, eā tenea-
 mus (est autem nobis propositū ^{domini dicitur}
 & Theologicè differere, quod ex puro
 Dei verbo, non autem ex hominum, quicun-
 que tandem illi sint, auctoritate fieri debet,
 id quod à nobis alibi demonstratū esse spe-
 ro) tum etiam quia huius ætatis Theologi
 doctissimi, quum hoc argumētum præcipuè
 tractandum suscepissent: rem ita feliciter
 confecerunt, vt nostram de veritate corpo-
 ris Christi sententiam, vt Scripturæ aucto-
 ritate, ita piæ Antiquitatis calculo manife-
 stissimè comprobarint, & nouū istud dogma
 de Omnipræsencia corporis Christi frequē-
 tissimo veterum Theologorum Senatu ex-
 ploferint. Iam ergo paucis expendamus ea
 veterum testimonia, quæ nobis in hac quæ-
 stione obiici solent.

OBIË-

OBIECTIO EX VETE-
rum testimoniis.

1.

ET ERES Theologi docuerūt
Christi corpus esse Deificatum.

Athan. ad
Epist. Da-
masc. l. 3. c.
17, & c.
Iust. Mart.
expof. fid.

2. Christi corpori communi-
catam esse diuinam dignitatem

[μετείληθε θείας δξίας, inquit.]

3. Christi carnem esse organon Deitatis.

Dam. lib. 3.
cap. 17.

4. Christi carnem esse locupletatam di-
uinis ἐνεργείαις.

5. Christi humanam naturā Diuinæ ma-
iestatis dignitatibus nitescere.

Cyrill. de
Incar. cap.
II.
Ibidem.
cap. 8.

6. Deum conferre humanitati naturæ suæ
operationem.

7. Corpus Domini diuina gloria repletū
emittere radios lucis.

Theod.
dial. 2.

8. Λόγον assumptam naturam totam in se
reduxisse, ad virtutem vitæ traduxisse, ad suā
virtutem eleuasse, in suam gloriam & ope-
rationem transformasse.

Cyril. in
Ioan. li. 4.
& li. 10. &
de Incar.

9. Corpus Christi accepisse vitam viuifi-
cantem.

Cyrill. de
fide ad
Regin.
Epiph. in
Ancor.

10. Deitatem τῷ λόγῳ vniuisse sibi assum-
ptam humanam naturam in vnam Deitatem,
in vnam maiestatem, in vnam potestatem.

11. Λόγον, hominem illum assumptū dig-
num reddidisse vita æterna, & communionem
in diuinitate & beatitudine.

Euseb. de
demonst.
Euang. l. 4.
ca 14.

Athan. de
fusc. hu-
man. cōtr.
Apollinar.
Greg. Nyf.
apud The-
od. Dial. 2.
Basil. in s̄a
& i Christ.
natiuit.
&c.

12. Diuinitatem fecisse humanitatem Christi, Dominum & Christum.

13. Dexteram Dei unitum sibi hominem in propriam euexisse celsitudinem per vni-
onem.

14. Humanam Domini carnem factam esse participem Deitatis: & si qua alia occurrunt apud veteres in eandem sententiam, adde vocabulum, *ἁναμιον*, quo nonnulli veteres, Damascenus praesertim vti solet, quod quidem vocabulum significat Immeationem vel Commeationem, vnde infertur realis proprietatum diuinarum communicatio. Ergo corpus Christi est Omnipraesens.

Damasc. or-
thod. fid. li
3. cap. 5. 15.

RESPONSIO.

Responsio
ad superiora
veterum
testimonia.
Errores su-
periorum ob-
iectionum.

Nego Consequens. quod quidem ego redarguo tribus potissimum rationibus.

Prima ratio: Quia ex veterum testimoniis *ἁναμιον* & Theologicè non concluditur, quemadmodum alibi fusiùs à nobis dictum est.

Secunda ratio: Quia nullus ex veteribus nobis obiectis vnquam dixit, corpus Christi esse Omnipraesens: nec satis rectè concluditur, ab honore, potentia, maiestate, *ἐμπρεια* & efficacitate, ad omnipraesentiam corporis, de qua sola hinc inter nos agitur. Itaque istud obliquè ratiocinandi genus ex dictis Veterum, non modò non affert lucem

lucem huic quæstioni, sed eam potius novis tenebris obducit. Quæritur enim an ex illis veterum Theologorum dictis possit inferri Omnipræsentia corporis Christi. Quare, hoc non est quæstionem definire, sed pro vna, duas quæstiones proponere, atque hoc disputandi genus (quod bona illorum venia dixerim) valde tenebricosum est. Iam si dogma de Omnipræsentia corporis, à primis vsque Ecclesiæ Christianæ temporibus, semper à piis maioribus nostris receptum fuit (vt isti nobis obiiciunt) quis, obsecro, non miretur, nullum vnquam ex veteribus extitisse, qui *ἀποτόμως*, expressis ac dilucidis verbis, docuerit corpus Christi esse omnipræsens? Qui tā copiosè de corporis Christi gloria & maiestate disseruerunt, eosne Omnipræsentiam prætermisisse, quam isti tamen imprimis vrgendam existimant? tantum, inquam, esse & tam constans ea de re apud veteres silentium, vt ne vnum quidem verbum de Omnipræsentia corporis Christi in veterū scriptis reperiatur?

Contrà, in promptu est certissimum argumentum, ex quo facilè fuerit affirmare, nunquam Veteres de ista corporis Omnipræsentia cogitasse. Nam quum dicunt, humanam Christi naturam esse Deificatam, summè gloriosam, Deitatis organon, denique esse Deitatis participem, & quæ huc referuntur: tum illi disertis, expressisque verbis

Nunquã Veteres de Omnipræsentia corporis cogitarunt.

semper excipiunt ipsius humanæ naturæ veritatem: & sexcenties inculcant in sanctissima illa vnione, humanam naturam essentielles suas proprietates saluas, integrasque retinere: quod & ipsi Vbiquitatis patroni nobis assentiuntur. Rem igitur totam hac rationatione comprehendamus.

Si veteres summam gloriam, summam dignitatem, atque ad eò Deificationem corpori Christi ita tribuerunt, vt nihilominus ipsius corporis veritas, atque essentielles proprietates, re ipsa & actu saluæ, & integræ remaneat, quemadmodum omnes fatentur: & posita corporis Omnipræsentia, ipsius corporis veritas atque essentielles proprietates, re ipsa & actu saluæ, & integræ non remanent, sed tolluntur (id quod negari non posse, antè à nobis demonstratum est.) Ergo ex summa illa gloria, summaque dignitate, atque ad eò deificatione, quam veteres corpori Christi tribuerunt, inferri non potest ipsius corporis Christi Omnipræsentia. Quin potius ita statuendum est, istam Omnipræsentiam nunquam veteribus in mentem venisse: aut (quod absit ab iis qui veterum doctorum authoritate gloriantur) dicendum fuerit veteres Theologos in hoc summo præcipuoque doctrinæ capite secum ipsos non consensisse.

Tertia ratio: quia testimonia veterum ab illis citata, qui corporis Omnipræsentiam tuentur,

tuentur, in alienam sententiam detorta sunt. Non abs re sanè quidam ex scholasticis admonuit, ita in veterum doctorum lectione versandum esse, vt siquid fortè ab illis minùs commodè dictum occurrerit, adhibita interpretatione, leniatur. Atque id esse impri-
mis in hac quaestione obseruandum, exemplo esse debet Eusebius: qui quum de humana natura à λόγῳ assumpta differeret, & verbum καταπίπτειν aliquando vsurpasset, magnos inde clamores Eutychediani sustulerūt. Quamobrem attendendum est, non tantum quid veteres dixerint, sed etiam quo sensu: ne si vocabula ipsa paulò duriora vrgeamus non tantum ipsi à sese, sed quod longè grauius est, ab ipsius Scripturæ veritate dissentire videantur: Sic igitur expono dicta veterum nobis obiecta.

Thomas.

1. Dicunt veteres corpus Christi Deificatum esse, hoc est, humanam naturam esse à λόγῳ assumptam in vnione personæ, ita vt Deus & homo, sit vna persona: quemadmodum ipsi veteres exponunt his verbis, εἰς Θεὸν προσελήθη (inquit Theodoretus) hoc est, humana natura ad Deum assumpta est: quo genere loquendi significare voluit assumptam humanam naturam à λόγῳ. Alio-
qui sequeretur corpus Christi esse Deum factitium & creatum, quod absit. Sed iam hac de re in hac disputatione quædam suprâ à nobis dicta sunt.

Exponitur dicta veterum suprâ obiecta. Athan. ad Epist.

2. Dicunt veteres corpus Christi participasse

Iust. Mart. tyr. expos. fid.

diuinam dignitatem : hoc est, in vniōnem personæ à λόγῳ assumptū esse. Sic enim ipsi suam sententiam exponunt, μετέληψι θείας εἰσίας, inquit Iustinus, & φύσεως: εὐδοκία τῷ λόγῳ: hoc est, siquidem rectè interpretemur, fuit particeps dignitatis diuinæ, non ipsius naturæ, idque beneplacito Verbi. Ecce tibi quomodo naturam distinguit à dignitate: cū tamen dignitas diuina, quatenus est Deitatis proprietas, si propriè loquimur, est ipsa Dei natura, vt suprā à nobis expositum est. Porrò in summam quidem gloriam caro Christi euecta est, nempe quatenus eius natura ferre potest, atque ita vt manserit vera caro.

3. Dicunt Veteres Christi carnē esse organon Deitatis: hoc est, æternum Dei Filiū vsū fuisse humana natura, quam assumpsit, tanquam instrumento, vt ea perageret, quæ ad opus Redemptionis requirebātur. Nam in carne docuit, edidit miracula, & carne passus est pro nobis, inquit Petrus. Atque hanc suam sententiam ipsi veteres exponunt, hisce verbis, *Deus λόγος vnitus homini edidit miracula, non separatim à natura humana, sed per ipsam, in ipsa, & cum ipsa diuinam potentiam operatur*, inquit Athanasius. Item: *Quum ipsi λόγῳ humano instrumento opus esset, quo etiam hominibus seipsum ostenderet, Patrisque sui agnoscendi & colendi veram rationem doceret, naturam nostram ingressus ad homines accessit,*

1. Pet. 4.

Dial. de
Trin. 5.

ac Deum hominis specie, ingens miraculū, ostendit, ipsis corporeis obtutibus patens, hominū oculis miracula, quae supra hominem sunt, exhibens intuenda, &c. inquit Eusebius. *Διουinitας λόγος* operabatur diuina signa, sed non sine carne, inquit Damascenus, ne alij mihi commemorandi sint. Huic autem veterum sententiā, ecquid, obsecro, cum Omnipræsencia corporis commune esse potest? num Deitati, vt vbiq; sit, opus est humani corporis instrumento? Absit à piis hominibus tantum delirium.

De demō
fr. Euāg.
l. 4. c. 12.

4. Dicunt veteres Christi carnē esse locupletatam diuinis *ἐπεργείαις*, nimirum, quia per eam diuina virtus sese exeruit, vt in miraculis edendis. adde etiam præstantissima illa ornamenta, quibus locupletata est à *λόγος*: quibus tamen ipsius carnis veritas sublata non est. Atque hanc esse veterum sententiam, perspicuum est ex his eorum verbis: *Caro Domini locupletata est Diuinis ἐπεργείαις* propter hypostaticam vñionem, nec propterea excidit, vel excessit à propria sua natura, nec à proprietatibus suis naturalibus, inquit Da-

Lib. 3. cap.
17.

5. Dicunt Veteres humanam Christi naturam Diuinæ maiestatis dignitatibus nātescere: Nempe, quia vnam personam cum Deitate cōstituit, vt antè diximus: & illi ipsi veteres addunt: *Per adunationem*, inquit Cyrillus, nobis hīc obiectus. Item: quia *ὁ λόγος*

De rec.
fid. ad
Theodos.

carnis assumpta ministerio usus est ad vitam salutemque nobis comparandam: quo fit ut multa dicantur de carne Christi κατ' ἄλλο, hoc est, propter Deitatem, cum qua personaliter vnita est: quæ propriè, & per se ad ipsam Deitatem pertinent. Sic enim idem Cyrillus, Caro Christi viuificat, inquit, non secundum propriam naturam, sed secundum vniionem cum viuente Verbo. Alioqui si caro Christi nitesceret, hoc est, esset prædita Diuinæ maiestatis dignitatibus, esset profectò Deus: Αὐθὺνατον. Denique semper intelligenda sunt illa assumptæ carnis encomia: quatenus ipsius carnis natura ferre potest, vt antè monuimus. Alioqui, quum inter Diuinæ Maiestatis dignitates æternitas recensetur, idque imprimis: sequeretur carnem Christi æternam esse, quod longè secus est, orthodoxis omnibus assentientibus.

De Incar.
c. 8.

6. Dicunt veteres Deum conferre humanitati naturæ suæ operationem: illo ipso sensu qui iam à nobis expositus est: nempe, quia ὁ λόγος, & humana natura assumpta vnam personam constituunt. Sic enim Cyrillus nobis hîc obiectus: *Adunatus, inquit, humanitati Deus, seruauit quidem ipsam in eo quod fuerat, & ipse permansit quod erat, semel tamen adunatus, quasi vnus iam cum ipsa putatur, & quæ sunt illius, sua faciens, & ipse ei conferens naturæ suæ operationem. Hæc Cyrillus. Quod si quis*

quis in eam partem locum hunc Cyrilli accipiat, quasi velit proprietates Deitatis esse humanitati realiter communicatas: adeò vt non solùm Deitas, sed etiam humanitas sit omnipræsens: is quoque existimet necesse est, Deum esse realiter creatum, finitum, loco circumscriptum, & cætera eiusmodi, quæ absit vt vel cogitemus. Consequentia patet ex his Cyrilli verbis: *Quæ sunt illius sua faciens.* Quare ἐξ ἀνάγκης, verba Cyrilli de v-nione personali intelligenda sunt. Præterea fatemur operationes τοῦ λόγου, in iis quæ ad redemptionem nostram necessaria sunt, adminiculo carnis assumptæ fuisse editas, quemadmodum antè diximus. Denique miror hoc, ab illis qui veteres nobis opponunt, non esse animaduersum: veteres loqui de operationibus & ἐπιτελείαις, quibus Ecclesiæ redemptio peracta est, & quæ ad salutem nostram pertinent. At Omnipræsentia λόγου est actus primus ipsius Deitatis, quæ non potest esse Deitas nisi infinita, & quia infinita est, est omnipræsens. Efficacitas autem ipsius Omnipræsentiæ, generaliter omnes res creatas comprehendit, quippe quas Deus infinitus & omnipræsens, sustentat & regit, nec est beneficium Ecclesiæ proprium: ac proinde quæ veteres dicunt de diuinis operationibus, quibus salus Ecclesiæ continetur: ea transferre ad Omnipræsentiã, sanè quàm absurdum est.

7. Dicunt veteres corpus Domini Diuina gloria repletum, emittere radios lucis: Nimirum quia (vt ait Augustin.) *Diuinitas per carnem foras illuxit, quemadmodum in opere redemptionis peragendo fuit in omnibus manifestum.* Præterea nemo nostrum dubitat, quin humana Christi natura, donis incomprehensibilibus refulgeat, quippe à Deitatis luce summè, quoad eius fieri potest, illustrata, sed ita, ne ipsius nature veritas absorbeat, quâ existere necesse est, vt illustretur. Cæterum, quid hoc ad Omnipræsentiam corporis? vt enim caro Christi non emittit radios æternitatis, adeò vt æterna sit: ita non emittit radios Omnipræsentia, vt sit omnipræsens. Quare, radij lucis apud Theodoretum de Omnipræsentia intelligendi sunt.

8. Dicunt Veteres τὸν λόγον assumptam naturam totam in se reduxisse, ad virtutem vitæ traduxisse, ad suam virtutem eleuasse, in suam gloriam & operationem transformasse: Quæ intelligenda sunt de perfectissima & personali vnione, in quam humana natura à λόγῳ assumpta est: itémque de opere nostræ redemptionis, quod æternus Dei filius in carne, & per carnem perfecit, vt sæpe à nobis dictum est. Sic enim Cyrillus nobis obiectus: *Dedit, inquit, pro vita omnium corpus suum, & per illud rursus vitam nobis immittit.* Nihil igitur hæc ad Ubiquitatem.

Semper

In Ioan. I,
4. c. 12.

Semper enim repetenda est illa exceptio ab ipsis Veteribus proposita, & à nobis identidē inculcata, nempe, Quoad humanæ naturæ conditio, & veritas ferre potest. Alioqui, si superiora verba præcisè vrgeas: quis non videt inde sequi naturarum confusione? Atqui id noluit Cyrillus, ac propterea ex illius orthodoxa sententia duriora illa verba lenienda sunt.

9. Dicunt veteres, corpus Christi accepisse vitam viuificantem: Nempe, quia Christus pro nobis carne passus, per ipsam carnem nobis vitam confert. Sic enim Cyrillus In Ioan. lib. 3. c. 17. nobis obiectus: *Viuificat*, inquit, *corpus Christi, quia ipseus vita corpus est.* Item: Per Lib. 9. c. 12. *Per illud vitam nobis immittit.* Porro viuificatio ad Omnipræsentiam trahi non debet: quia Christus ipse non viuificat Ecclesiam, quia est omnipræsens quatenus Deus (alioquin omnes viuificaret) sed quia est ipsius Ecclesiæ Redemptor. Nisi fortè velint constituere Omnipræsentiam solius Ecclesiæ respectu: hoc est, Omnipræsentiam non Omnipræsentiam.

10. Dicunt veteres Deitatem λόγος vnisse sibi assumptam humanam naturam in vnā Deitatem, in vnā maiestatem, in vnā potestatem: Quæ sunt de arctissima vnione personali intelligenda aduersus furores Nestorij, qui personam diuullebat: atque ita Epiphanius nobis obiectus can-

didè interpretandus est : nequis locū illum ad viuum refecans , naturarū confusionem inducat: quod absit. Nam si vtriusque naturæ vna est Deitas: ergo humana Christi natura est Deus æternus, *Ad ὡρατον* & blasphemum, & ab Epiphani j sententia alienissimum.

II. Dicunt veteres *λόγον* hominem illum assumptum, dignum reddidisse vita æterna, & communione in diuinitate & beatitudine. Sic enim Eusebius, *τῆς ἐν τῇ θεότητι κοινωνίας ἀξίων*, quæ de vnione personali sunt exponenda, ex phrasi veterum, qui vocabulo *κοινωνίας* vnionem personalem solent exprimere, vt suo loco à nobis dictum est: atque hunc esse sensum Eusebij, patet ex his illius verbis: *Deus Verbum, secum Deum hominem fecit, spei nostræ primitias*, inquit Eusebius in loco nobis obiecto: quod necessariò de vnione personali intelligendum est. Ergo humana Christi natura in vnionem personalem à *λόγω* assumpta, vitam æternā summamque beatitudinem adeptā est, id quod omnes orthodoxi credunt, nec propterea corpus Christi esse omnipræsens existimāt. Porro hic locus Eusebij æquū & candidum lectorem postulat. nam ibidem ait, *Totum hominem à Dei natura absorptum esse*. quod nisi dextrè intelligatur, Eutyichianum est, & ab Eusebio alienum.

Demonst.

Eua. l. 4.

c. 14.

Dicunt

12. Dicunt veteres humanam Christi naturam factam esse à Deo, Dominū & Christum: hoc est, verba illa Petri, Act. 2. *Certò sciat tota domus Israel hunc esse factum à Deo Dominum & Christum, hunc Iesum quem vos crucifixistis*, inquit Petrus non esse intelligenda seorsum de λόγῳ, id quod urgebant Ariani, vt de Deitate τοῦ λόγῳ detraherent, sed ita locutum esse Petrum propter humanitatem à λόγῳ assumptam: vel, vt ait Nazianzenus in sanct. pasc. non propter diuinitatem tantum, sed etiam propter assumptionem humanæ naturæ: & vt loquitur Basilius, εἰς τὴν ἀνθρώπων ἢ οὐκ εἰς θεῶν ἢ ἁπλῶτα νοεῖν δεῖ. Sic porro Nyssenus, Quæ naturaliter, inquit, habebat vt Deus, ea dicitur accipere οἰκονομικῶς tantum quā homo factus. Hæc est sententia Athanasij nobis obiecti: id quod facile cuius per spicuum esse potest ex eo argumento quod ibi tractat Athanasius aduersus Arianos disputans. Verba igitur Petri sunt accipienda de Christo ipso, Deo & homine, Mediatore Dei & hominum, & Ecclesiæ Redemptore: non autem vel de diuina tantum, vel tantum de humana eius natura. Quis enim dubitat Christum esse Mediatorem ratione vtriusque naturæ? Alioqui ex Petri verbis sequeretur Christum esse tantum hominem, quod absit ab Athanasio, & à piis, & ortho-

Athan. de
rat. 4. con-
tr. Arian.

Basil. cōtr
Eunō. lib.
4. Nyss.
orat. 2. de
Resurr.

Lib. de
ouib.

doxis omnibus. Nec enim satis laudari potest hæc Augustini sententia: *Diuinitas, inquit, sine humanitate non est mediatrix: humanitas sine Diuinitate non est mediatrix: sed inter diuinitatem solam & humanitatem solam, mediatrix est humana Diuinitas, & diuina humanitas.* Sed hac de re suprâ egimus, quum obiectiones ex Scripturæ locis peritas dissolueremus: itémque quum ea vocabula & phrasæ Scripturæ tractarem, quæ ad ipsam Christi personam pertinent.

Nyff. a-
pud Theo

13. Dicunt veteres dexteram Dei vnitum sibi hominem in propriam euexisse celsitudinem per vnionem, hoc est, humanam naturam à λόγῳ assumptam esse in personalem, ac proinde arctissimam vnionem, ne Christi persona diuellatur. Et eòdem spectat Nyssenus nobis hîc obiectus, quò Athanasius spectabat: nempe, vt eos refelleret qui superiora illa Petri verba Act. 2. de quibus proximè egimus, ad naturam τῆς λόγῃς seorsum referebant, vt eius Deitatem negarēt. Quare, locus Nysseni, & quotquot extât con- similes, de ipso θεῶν ἑνώπιον intelligendi sunt: ne in illud longè maximum incommodum incurramus, quod à nobis proximè notatū est: huc adde, si Nyssenus intelligatur loqui de humana natura tantum, quæ euecta sit ad celsitudinem Deitatis propriam, sequetur humanam naturam esse Deum. ἀδύνατον. Nam

Nam celsitudo Deitatis propria, ipsa Deitas est. Nec moror superiores illas distinctio-
nes, à nobis, vt spero, antè refutatas, car-
nem Christi non habere essentialiter celsi-
tudinem Deitatis, sed communicatiuè: nam
hæc duo Theoremata in Theologia sunt
verissima: *Nihil quod creatum est potest essen-*
tialiter esse Deus. Item, *Nihil potest fieri Deus.*
Itaque nec humana Christi natura est essen-
tialiter Deus (ecquid enim esse potest De-
us nisi essentialiter Deus sit?) nec humanæ
Christi naturæ conferri potest Deitas, quæ
non est factitia, & initium habere non po-
test. Enimverò, obsecro vos, ne in re tam
seria vocabulis ludamus. Nonne celsitudo
Deitatis propria, est ipse Deus? Nonne ha-
bere communicatiuè & realiter celsitudi-
nem Deitatis propriam, est habere com-
municatiuè & realiter Deitatem? Atque
id nonne est communicatiuè & realiter esse
Deum? Quamobrem apagesis ista verbo-
rum inuolucra: nam si Nyssenus existima-
uit, non ipsam personam Christi, sed tan-
tum eius carnem esse realiter (vt isti loquū-
tur) euectam ad eam celsitudinem, quæ
Deitatis propria est, ille profectò existi-
mauit carnem Christi factam esse Deum:
Etsi verò Nysseni non admodum magna
est auctoritas, nolim tamen tantum erro-
rem illi impingere.

Dicunt veteres humanam Christi carnem factam esse participem Deitatis, eo sensu qui supra à nobis expositus est: nempe quia unam personam cum λόγῳ constituit qui Christus est: ex qua unione, siue (vt loquitur Basilius nobis hic obiectus) κοινωία ad Deum, fateor prestantissimas dotes in ipsam Christi carnem manasse, sed quæ tamen naturalis ipsius carnis proprietates non aboleuerint, quemadmodum sæpe à nobis dictum est. Quod attinet ad vocabulum *ἁεχωρεῖν*, pauca quædam nobis dicenda sunt, ex quibus Damasceni sententia facilius intelligatur. *ἁεχωρεῖν* propriè dicitur de superficie quæ corpus ambit, & amplectitur, siue continet. Deinde dicitur de figuris Mathematicis, ἐξ ἀφαιρέσεως: vt quum Pentagonus dicitur *ἁεχωρεῖν* Trigonum. Inde translatum est vocabulum ad animam ipsam, per quandam similitudinem, vt quum dicunt Philosophi, In homine animam intelligentem *ἁεχωρεῖν* sentientem, & vegetantem, id est, cõplecti, ita vt sit vna anima. Denique Theologi verbum *ἁεχωρεῖν* accommodarunt rebus sacris, ac presertim mysterio Trinitatis, & unioni personali duarum naturarum in Christo. Sic enim Damascenus nobis obiectus: Personas, inquit, scimus inaccessibiles & indistantes ab inuicem, & vnitas, & inconfusæ ἐν ἀλλήλαις *ἁεχωρούσας*: quod nonnulli ita interpretantur, Se inuicem immeante s.

In sanct.
Chr. natiuita.

Cõclusio
responsi.
ad veterum
testimonia.

Orth. fid.
lib. 2. c. 5.

Scho-

Scholastici verò vtūtur, excogitato ab ipsis vocabulo, Circuminfessionis, quo περιχώρησιν exprimere voluerunt. Idem Damascenus de Vnionē personali differens: In ineffabili οἰκονομίᾳ Christi, inquit, duas naturas confitemur, diuinam & humanam, συναληθείας ἀλλήλας (hoc est mutuò concurrentes) siue inuicem coniunctas, & secundum hypostasim vnitas: & vnā hypostasim ex duabus naturis perfectam & compositam. Seruari autem dicimus duas naturas, etiam post vnionem in vna persona, videlicet in vno Christo, & secundum veritatem ipsas esse, & illarum naturalia idiomata: hæc Damascenus. Et paulò post: Quauis, inquit, naturæ vniantur, tamē inconfuse vniuntur: & tamen ἐν ἀλλήλας περιχωροῦσιν, hoc est, (vt vulgò interpretantur) in se inuicem commēant & immanent) tamen versionem & transmutationem inuicem non admittunt: πῶς ἐν ἀλλήλας προσήν τε ἐν μέλασολὴν ἐπροσίενται. Seruat enim vtraque sui ipsius naturalē proprietatem incommutatam, ἀμετάβλητον. Idem alio in loco: Quemadmodum, inquit, naturas vnitas cognoscimus, habentes πῶς ἐν ἀλλήλας περιχώρησιν, neque tamen earum differentiam negamus, sed & numeramus, & eas inseparabiles agnoscimus: Ita voluntatum & actionum coniunctionem cognoscimus, & differentiam agnoscimus. Et alibi: Diuina natura, inquit, dedit carnī πῶς

Ibidem.

Orth. fid.
lib. 3. c. 15.
Lib. 4. c.
19.

προς αὐτὴν πλὴν ἀρρήτων ἀειχώρησιν. ἢ δὲ ἐνωσιν ἀ-
 γαγῆ. quam sanè videlicet ἀειχώρησιν, Vni-
 tionem dicamus, siue Vnionem. Hactenus
 Damascenus. Ex quibus facile est indicare,
 vocabulum ἀειχώρησως, perperam trahi ad
 realem illam proprietatum communicatio-
 nem, qua videlicet Deitas communicet, &
 conferat humanæ naturæ suas proprietates
 (id quod volunt Omnipræsentia patroni)
 quandoquidem manifestè Damascenus ait,
 in vnione personali seruari tum naturas, tum
 ipsarum naturarum proprietates incommu-
 tatas, ac proinde non cōmunicatas, siue col-
 latas. Vocabulum autem Commeandi, siue
 Immeandi, verèor vt sit satis ad explicandā
 Damasceni sententiam accommodatum:
 quippe cū mutua Immeatio, si propriè lo-
 quimur, mixtionem & confusionem indu-
 cat, quam ab hoc mysterio Damascenus lo-
 gissimè identidem expellit: potest tamè le-
 niri commoda interpretatio, vt & verbū
 Transeundi, quo Irenæus & Augustinus ali-
 quando vsi sunt. Quia verò cum verbo ἀει-
 χωρεῖν Damascenus coniungit τὸ συνέρεσθαι
 & ἐνωθῆναι, adeòque verbis expressis ἀειχώρη-
 σιν vocat ἐνωσιν, satis apertè significat ἀειχώ-
 ρησιν esse arctissimam vnionem: videlicet in
 Trinitate, vnionem in Essentia: in Christo
 verò, vnionem siue vnionem duarum na-
 turarū in vna eadēque Persona, quæ Chri-
 stus est. Quamobrem si diligenter attendas,

ἁεχωρησιν communicari Trinitati: facile videbis ex hoc vocabulo realem illam proprietatum communicationem, siue collationem inferri non posse. Quinetiam vrgeo hæc Damasceni verba, *εις ἀλλήλας, & ἐν ἀλλήλας*, quæ planè tollunt realem illam proprietatum communicationem, alioqui humana natura cōmunicaret Deitati vt sit realiter alicubi, quod fieri nequit. Atque hæc de vocabulo *ἁεχωρησις*, nobis dicta sint.

Conclusio
resp. ad veterum testimonio.

Ex quibus omnibus perspici potest, veterum doctorū testimoniis nobis obiectis, nullo modo dogma Omnipræsentia cōfirmari: quod vt ante omnium oculos magis magisque constitui possit, profero syllogismum *ἀπαγωγικόν εἰς ἀδύνατον*, hoc modo.

Si ex præclaris illis elogiis humanæ naturæ Christi, quæ passim extant apud veteres doctores, effici potest, ipsam humanam naturam esse realiter omnipræsentem, eò quòd dicitur à veteribus particeps Deitatis, & cætera eiusmodi, quæ à nobis antè commemorata sunt: Ergo simili, adeoque maiori ratione efficeretur, ipsam humanam naturam esse Deum: *ἀδύνατον* & impium.

Consequètia patet. Ais omnipræsens esse Christi corpus, eò quòd omnipræsentia Deitatis illi communicata est, ac proinde est ipsius omnipræsentia particeps. Quare, cum Diuinæ maiestatis, adeoque ipsius Deitatis caro Christi sit particeps (quemadmo-

dum ex veteribus obiicit) sequetur ipsam
 carnem esse Deitatem ipsam. Quinetiam si
 vrges, cōmunicatam esse Omnipræsentiā,
 ac propterea corpus esse omnipræsens, cūm
 tamen veteres nullam de carnis Omnipræ-
 sentia mentionem fecerint, quæso, cur mi-
 hi non licebit argumentari ex iis quæ vete-
 res nominatim dixerunt: siquidem putas ti-
 bi licere ex iis argumentari, de quibus vete-
 res nunquam loquuti sunt? Verūmenimue-
 rò, vt facilius perspici possit veterum sen-
 tentia de veritate humanæ naturæ Christi,
 iam nobis quædam eorum testimonia reci-
 tanda sunt. Nam, vt initio huius nostræ re-
 sponſionis diximus: totum hoc argumentū
 copiose & accuratè à Theologis doctissi-
 mis tractatum est, ex quorum scriptis locu-
 pletissimis lectores planè intelligent, quæ-
 de hac quæstione sententia. Quare, ex illo-
 rum vberimis fontibus quosdam tantūm
 riuulos diducemus.

VETE-

VETERVM DOCTORVM

SENTENTIA DE VERITATE

humanæ naturæ Christi aduersus dogma de Vbiquitate siue Omnipræsentia corporis Christi.

CAP. VI.

AVENDVM est ne inducamus diuersam aliquam substantiam, quam tamen velimus capacem esse proprietatum primæ substantiæ: scriptum est enim, Gloriam meam alteri non dabo. *Quorsum igitur communicatio realis?*

Athan. li. de Synodo.

Natura creata non potest esse capax eorum quæ propria sunt Dei. *Taceant igitur distinctiones τὸ ἕχθρον, & τὸ ἕθρον, communicatiuè & essentialiter.*

Id. compt de Spir. S.

Nestoriani dicunt homini donatam esse à Deo æqualitatem dignitatis: & contendunt solum hunc hominem omnia paria eum Verbo sortitum fuisse, & honoratum maiestate diuinæ eminentiæ. *Hoc idem dicunt Omnipræsentia patroni.*

Cyrrill. de Incarn. c. 28.

Nestorius statuebat coniunctionem diuinæ & humanæ naturæ in vnitatem seu æqualitate dignitatis, auctoritatis & potestatis

Idem in Epist. Synod.

Verbi & Carnis. *Idem statuunt Vbiquitatis patroni.*

Idem in
Ioan. l. 11.
c. 21.

Nulla res quæ propria Dei opera sunt, facere potest, nisi essentialiter Deus sit. *Iacet igitur realis communicatio proprietatum.*

Inst. Mart.
tit. in ex-
pos. fid.
Tert. de
car. Chr.

Corpus manet corpus: non enim corpus est Deus. *Non igitur est ubique.*

Non dicimus carnem Christi euacuatam in ipso, cum illam & ad dexteram Patris in cælis præsidere meminerimus, & venturam inde in suggestu paternæ claritatis prædicemus. *Non igitur dicunt carnem Christi esse ubique, sed potius esse alicubi.*

Damasc.
lib. 3. c. 3.

Christus nomen est personæ, vtriusque naturæ significatiuum, & vna natura non est susceptiua contrariarum substantialium differentiarum. *Perit igitur comunicatio realis.*

Idem.

Proprietas est immobilis. Quomodo enim proprietas maneret, si moueretur aut excideret? *ἡντινένν ἢ μεταπίπτουσα? Quid fiet igitur reali proprietatum communicatione?*

Idem lib.
3. de orth.
fid. ca. 17.

Manserunt & post vnionem tam ipsæ naturæ inconfusæ, quàm earum proprietates illæ. *Ac propterea nõ realiter communicata, hoc est, communes factæ.*

Decretum
concilij
Chalced.
recitante
Euagrio
lib. 2. c. 4.

Iesum Christum Dominum filium vni-
genitum in duabus naturis inconfusè, im-
mutabiliter, indiuisè, inseparabiliter cog-
nitum profiteamur, naturarum differètia nul-
lo modo sublata propter vnionem, sed po-
tius seruata proprietate vtriusque naturæ, &

in vnam Personam & hypostasim concurrente. *Non possunt tolli & seruari simul naturarum propria.*

Definimus essentialem naturarum differentiam seruari *ὡς ἐστὶ τῶν φύσεων τῶν ἰσοῦσθαι διαφορᾶν*, & duas naturas post vnionem verè eandem esse & illarum naturales proprietates. Seruat enim vtraque natura suam naturalem proprietatem immutabilem. *ac proinde tollitur realis cōmunicatio proprietatū.*

Idem recitante
Damasc.
lib. 3. ca. 3.

Crede oportet fideles, quanuis corpore suo absit Christus, virtute tamen sua omnia & nos gubernare, semperque adesse omnibus qui eum diligunt. *¶ binam est Ubiquitas corporis?*

Cyrl. lib.
9. c. 21. & c.

Ascendit ad cœlum, sedet ad dexteram Dei Patris, manente ea natura carnis, in qua natus & passus est, in qua etiam resurrexit: non enim exinanita est humanitatis substantia, sed glorificata. *Non est igitur omniprensens.*

Hieron.
in Symb.
Damasc.

Docemus eundem Christum patibilem carne, & impatibilem diuinitate, circūscriptum corpore, & incircūscriptum Spiritu, visibilem, & qui cerni animo & intelligi potest, qui loco continetur, & non continetur. *Atque ita corporis Ubiquitas euanescit, & nusquam est.*

Nazianz.
ad Cletod.

Inuisibile simplex & immensum corpori vnitū, nihilominus manet inuisibile & simplex, nec iisdem terminis, quibus corpus

Theodor.
Dialog.
2. & 3.

continetur, sed corpus manens in propria natura & mensura vnitur Deo secundum viuificationem. Non enim Christi copulatio cum corpore mutat naturam corporis &c. *Non igitur facit ubique esse.*

Fulg. de
Incar. &
grat.

In Deifica illa vnione, vera Christi humanitas naturalem prorsus retinuit nostri generis veritatem. *Non igitur facta est omnipresens.*

Idem lib.
2 ad Thra
sim.

Vnus idemque homo localis ex homine, qui est Deus immensus, ex Patre vnus idemque secundum substantiam humanam, absens cœlo, quum esset in terra, & derelinquens terram, quum ascendit in cœlum: secundum diuinam verò immensamque substantiam, nec cœlum dimittens, quum de cœlo descendit, nec terram deserens, quum ad cœlum ascendit, &c. Secundum veram humanitatem suam localiter tunc erat in terra: secundum diuinitatem autem, quæ nullo loco continetur, cœlum totus implebat & terram. Iohan. 3. *Ex tibi locus Ioannis expositus, & ab Vbiquitate corporis vindicatus.*

Cyrill. lib.
11. in Ioan.
cap. 3.

Nemo dubitat quin ad cœlos ascendit Christus, quanuis virtute Spiritus adfuerit, præsentia tamen carnis abfuisse. *Caro igitur Christi non est omnipresens.*

Idem lib.
2. dial. de
Trin.

Etiam Diuinitas si esset corpus, esset omnino in loco, & magnitudine & quantitate: & si caderet in eam quantitas, non effugeret circumscriptionem. *non est igitur in-*
circum-

circumscriptum corpus Christi.

Sublatis proprietatibus corporis, ipsum quoque corpus simul tollitur & euanescit, utpote à quo nullo modo separari, ac ne cogitatione quidem distrahi possint. *Iacet igitur distinctio, naturaliter & supernaturaliter.*

Nicetas in Nazianz. in orat. de 5. Pentecost. Aug. in Ioan. II. Tract. 37.

Homo secundum corpus in loco est & de loco migrat, & quum ad alium locum venerit, in eo loco vnde venit non est: Deus autem implet omnia, & ubique totus est, non secundum spatia tenetur locis. Erat tamen Christus secundum visibilem carnem in terra, secundum inuisibilem maiestatem in caelo & terra. Ideo ait, *Vbi ego sum vos non potestis venire, &c.* Id ipsum & quidem copiosius tradit Augustinus. Tractat. 50. in Ioan. & alibi, quos omnes locos Ubiquitatis patroni sibi videntur eludere ex vocabulo Maiestatis, quod Augustinus vsurpauit: quasi verò vnquam Augustino in mentem venerit modus ille maiestatis, quem illi in suis distinctionibus excogitarunt, & de quo nec Augustinus, nec vllus alius ex veteribus cogitauit, cum potius nomine maiestatis diuinam naturam intelligat, ut perspicuum est ex his verbis, *Me autem semper habebitis* (inquit Christus) Accipiant hoc & boni (inquit Augustinus) sed non sint solliciti: loquebatur enim de praesentia corporis sui. Nam secundum maiestatem suam, secundum prouidentiam, secundum ineffabilem

Respons. patr. Vbi quis. refelitur.

De vocabulo Maiestatis, quod August. vsurpauit.

& inuisibilem gratiam impletur, quod ab eo dictum est, *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus vsque ad consummationem seculi.* Hæc ille. Quemadmodum igitur presentia & ineffabilis atque inuisibilis gratia referuntur ad diuinam naturam: ita & maiestas. Quinetiam maiestatem opponit presentie corporis, ne quid dubitationis superfit: Loquebatur, inquit, de presentia corporis, & statim postea: Secundum carnem verò quã Verbum assumpsit, inquit, secundum id quod de virgine natus est, à Iudæis comprehensus, ligno affixus, de cruce depositus, linteis inuolutus, in sepulchro conditus, in resurrectione manifestatus, Non semper habebitis me vobiscum. Quare? quoniam conuersatus est secundum corporis presentiam 40. diebus cum discipulis suis, & eis deducentibus, videndo non sequendo, ascendit in cælum, & non est hic: ibi enim sedet ad dexteram Patris: & est hic: non enim recessit presentia maiestatis. hæc Augustinus: Vbi hæc duo membra inter se opposita, spectanda sunt. Presentia corporis, & presentia maiestatis. Itaque, qui dicit, presentiam maiestatis esse presentiam corporis, ille proculdubio Augustini non tantum sententiam euertit, sed ipsis etiam verbis lituram inducit. Adde quæ ille statim subiicit: Secundum presentiam maiestatis, inquit, semper habemus Christum: secundum presentiam carnis,

nis, rectè dictum est discipulis, me autè non
semper habebitis. Ex quibus omnibus satis
superque facilis, & perspicua est Augustini
de præsentia corporis Christi sententia. At-
enim inquit, nonne corpus Christi est pat-
ticeps illius maiestatis? Certè: quia cum λό-
γῳ personaliter vnitum est, ac proinde per-
sonaliter vnitum est cum maiestate, proui-
dètia, ineffabili gratia, omnipræsentia, ad-
de etiam cum æternitate ipsius τῆς λόγῳ: sed
nihilominus manet intra naturæ suæ fines:
quinetiam præsentia maiestatis, non est re-
alis præsentia corporis, quia maiestas non est
corpus Christi, vt alibi copiosius diximus.
Sed Augustinum audire iam pergamus.

Corpus eius in quo resurget, in vno lo-
co esse oportet: Veritas eius vbique diffusa
est. Sic olim Gratianus legit apud Augusti-
num: at in recentioribus codicibus ita legi-
tur: vno loco esse potest: quam posteriorem
lectionem nonnulli ex patronis Vbiquita-
tis arripiunt, & vrgent verbum illud, Potest,
vt Augustini sententiã eludant. Verũ enim-
uerò quis vnquam vel Theologus vel Phi-
losophus ita loquatur? fieri posse vt corpus
sit in vno loco. Nec enim hïc τὸ δυνατόν, sed
τὸ ἀναγκαῖον vsurpandum est. Quamobrem
aut ridiculè loquutus est Augustinus (ac
proinde non locutus est Augustinus) aut, si
retines verbum Potest, hæc erit illius sen-
tètia: corpus nõ posse esse simul & semel ni-

Idè Tract.
30.
De Vocā-
bulo Opor-
tet, quod
Gratianus
vsurpauit
ex Augu-
stino.

si in vno loco: sed ipse suā nobis Augustinus sententiam exponat. Sic igitur alibi scribit:

Idem de si
de ad Per.

Quantumcunque sit corpus, vel corpusculum: vt loci occupet spatium, eundemque sic impleat, vt in nulla eius parte sit totum, NECESSE EST, *id est, Oportet.*

Idem ad
Dard.

Deus vbique esse dicitur, quia nusquam absens est in seipso, nec continetur ab iis quibus præsens est. Nam spatia locorum tolle corporibus, & nusquam erunt: & quia nusquam, ergo nec erunt. Naturaliter, in-

Respō. p. a.
tr. Vbiquit.
resellitur.

quiunt illi, nusquam erunt, sed personaliter & supernaturaliter corpus Christi est vbique. Atenim si id Augustinus sentiret: sic igitur diceret: tolle locorum spatia corpori Christi, & corpus Christi vbique erit. At ille contrā affirmat, nusquam esse, adeoque non esse. Sed omnem ansam tergiuersandi præcidit Augustinus, inquiens statim postea. Hinc vbique credē Christum, per id quod Deus est, in cælo autem per id quod homo est, secundum veri corporis modum. Hæc Augustinus contra eos qui modum veri corporis, ac proinde veritatem corporis Christi negant.

Idem de
Essent. di
uin.

Sicut (inquit) eundem filium Dei redemptorem nostrum secundum diuinitatem invisibilem, incorporeum & incircūscriptum, sicut & Patrem & Spiritum sanctum, non credere, e impium est, sic eundem Dei Filium in hominæ assumpto visibilem, corporeum

poreum & localem post resurrectionem non profiteri, est profanum. Semper enim manet incommutabilis veritas humanæ naturæ, quam sibi vnitam diuinitas gerit.

Item: Venturus est in eadem carnis forma atque substantia, cui profectò immortalitatem dedit, naturam non abstulit: secundùm hanc formam non est putandus vbi-que diffusus. Cauendum est ergo ne ita diuinitatem astruamus hominis, vt veritatem corporis auferamus. *Corpus igitur vbi-que diffusum esse, credendum non est,*

Ad Dardanum.

Sexcenta eiusmodi apud veteres occurrunt, ex quibus dubitari non potest, quænam fuerit constans totius Antiquitatis de veritate corporis Christi sententia, quod argumentum (vt iam præfatus sum) alij locupletissimè tractarunt.

Hæc igitur nos moueat Antiquitas clarissimis testata monumentis, &, quod caput est, certissimis Scripturæ firmamenti subnixæ.

Atque hæc de nostra responsione ad obiectiones ex veterum doctorum scriptis petitas. Superest vt ex nostræ methodi ratione ipsos errorum fontes indicemus, quibus redarguendis nostra hæc adhibita fuit disputatio: vt ita magis magisque nostræ sententiæ veritas ante omnium oculos proponatur.

Conclusio de Veteris sententia aduersus dogma Omnipresentiæ.

Authores huiusce dogmatis, illud con-

Q ij

firmare sibi videntur ex eo loquendi genere quod extat apud quosdam veteres: nempe *κοινωνία ἰδιωμάτων*. Qua in re tribus modis ab illis peccatur. Primum, quia in asserendo fidei dogmate non sunt vrgendæ veterum doctorum phrasæ. Nam sola Scriptura est Christianæ religionis firmamentum. Deinde, hoc ipsum loquendi genus, *κοινωνία ἰδιωμάτων*, ex suo illi sensu, non ex ipsorum veterum sententia exponunt. Denique cum illa phrasis ita vulgò Latinè exprimitur, Communicatio proprietatum: Cōmunicationis & Communicandi vocabula transitiuè accipiunt, perinde ac si ὁ λόγος suas proprietates communicaret humanæ naturæ, hoc est, eas cum humana natura communes faceret, easque humanæ naturæ largiretur, quam illi realem proprietatum communicationem appellarunt. At qui tam *κοινωνεῖν* quàm *κοινωνία*, atque etiam Latinum vocabulum Communicare, in hac quidem quæstione veteres intransitiuè usurpant (hæc enim vis est Græci vocabuli) adeò vt realis proprietatum communicatio siue communio, nihil sit aliud quàm naturalium proprietatum vnio, quemadmodum etiam naturarum in vna persona quæ Christus est, vt suo loco fusiùs exposuimus.

Porro vt realem, quam illi excogitarunt
pro-

proprietatum communicationem defendat,
 multas ac varias adhibent distinctiones, quæ
 non modò non sunt Theologicæ, sed ne di-
 stinctiones quidem: Etenim contradicunt
 expressis ac dilucidis Scripturæ locis, vt à
 nobis demonstratum est. Obscuræ sunt &
 inexplicabiles, tantum abest vt quæstioni
 inexplorata lucem adferant, id quod est distin-
 ctionis proprium: & sunt ἀντιφατικά, quan-
 doquidem statuunt vnum & idem corpus,
 nempe Christi, esse circumscriptum simul &
 incircumscriptū, hoc est, non esse circumscri-
 ptum (sic enim hoc loquēdi genus à me v-
 surpatum intellectum velim.) Nec illas iu-
 uant varij respectus, quos Vbiquitatis patro-
 ni prætexunt suis illis distinctionibus, idque
 duabus præsertim rationibus. Prior est: quia
 non agimus de humana natura in specie cō-
 siderata vt est καθ' ἑαυτὴν, sed agimus de huma-
 na Christi natura quæ est τὸ δεῖν. Posterior
 ratio: quia quæritur inter nos, quale sit cor-
 pus Christi, actu, non autem, consideratio-
 ne, vel respectu tantum. Quòd si circumscri-
 ptū est actu, certè actu non est simul incir-
 cumscriptum, & contrà. Cùm autem velint
 esse incircumscriptum actu: relinquitur vt sit
 tantum cogitatione circumscriptum: atque
 ita corpus Christi erit verū corpus sola co-
 gitatione: quod piæ Christianorum aures a-
 uersantur, atque refugiūt. Hoc enim Theo-
 rema propono assentientibus, vt cōfido, ple-

risque omnibus, tum Theologis tum Philosophis. Duo actus in vna eademque re *ἀντι-
θετικῶς* oppositi, idque tam ex parte subiecti, quàm ex parte attributi, stare nō possunt: quicumque tandem respectus adhibeantur: Vt in hoc Enuntiato: Corpus Christi est omnipræsens: oportet corpus esse actu & Omnipræsentiam esse actu Omnipræsentiam: ac proinde Enuntiatum illud non potest stare cum hoc Enuntiato: Corpus Christi non est Omnipræsens. Itaque si hoc posterius verum est (vt est verissimum) certè prius illud verum non est. Quòd si respectu & consideratione tantùm, vel corpus est corpus, vel omnipræsentia est omnipræsentia: certe tollitur & corporis & Omnipræsentię veritas.

Nominum propriam significationē evertunt, aded vt nec res, nec ipsa rerum etiã vocabula retineant. Sic realiter sine re ipsa, & realem præsentiam sine vero existendi modo comminiscuntur, & pleraque cōsimilia, quæ suis locis annotauimus.

Quod attinet ad locos Scripture, quos illi nobis obiiciunt, huac errorem admittunt, vt quæ dicuntur de persona Christi in Concreto, ea restringant ad humanam ipsius naturam in Abstracto: & hanc regulã expresso Dei verbo fundatã à piis maioribus traditã, ab illis etiã ipsis approbatam, hac tamẽ in parte negligunt: nēpe: Quædã dici de Christo quæ

sto, quæ seorsum, nec ad λόγον, nec ad humanam naturam à λόγῳ assumptam, sed ad totam ipsam personam pertinent. Quo fit, vt non possint distinguere inter hæc duo theorema: quorum prius est: Quædam dici de Christo quæ λόγῳ conueniunt, non simpliciter, sed Propter humanam naturam assumptam: Posterius est:

Quædã dici de Christo *Secundum* humanam naturam. Hoc est: quatenus est humana natura.

Hi sunt præcipui fontes errorum, quos hac nostra disputatione refutauimus.

Quamobrem cum nostra de veritate corporis Christi sententia locis expressis Scripturæ nitatur, & cum præcipuis fidei Christianæ capitibus arctissimè cohæreat: dogma verò de Omnipræsentia corporis Christi repugnet manifestissimis Scripturæ testimoniis, & præcipua Christianæ fidei capita conuellat, atque adeò tot tantisque incommodis afflictetur, vt inde nullis vnquam possit distinctionum adminiculis liberari: cumque tam ad argumenta, quam ad Scripturæ locos, & ad veterum testimonia, quæ huic dogmati prætexuntur, à nobis responsum fuerit: sequitur, hanc nostram sententiã, quã in præsentis disputatione probandam suscepimus, esse in clarissima veritatis luce constitutam: nempe, *In vna persona, quæ est Iesus Christus, humanam naturam à λόγῳ assumptam,*

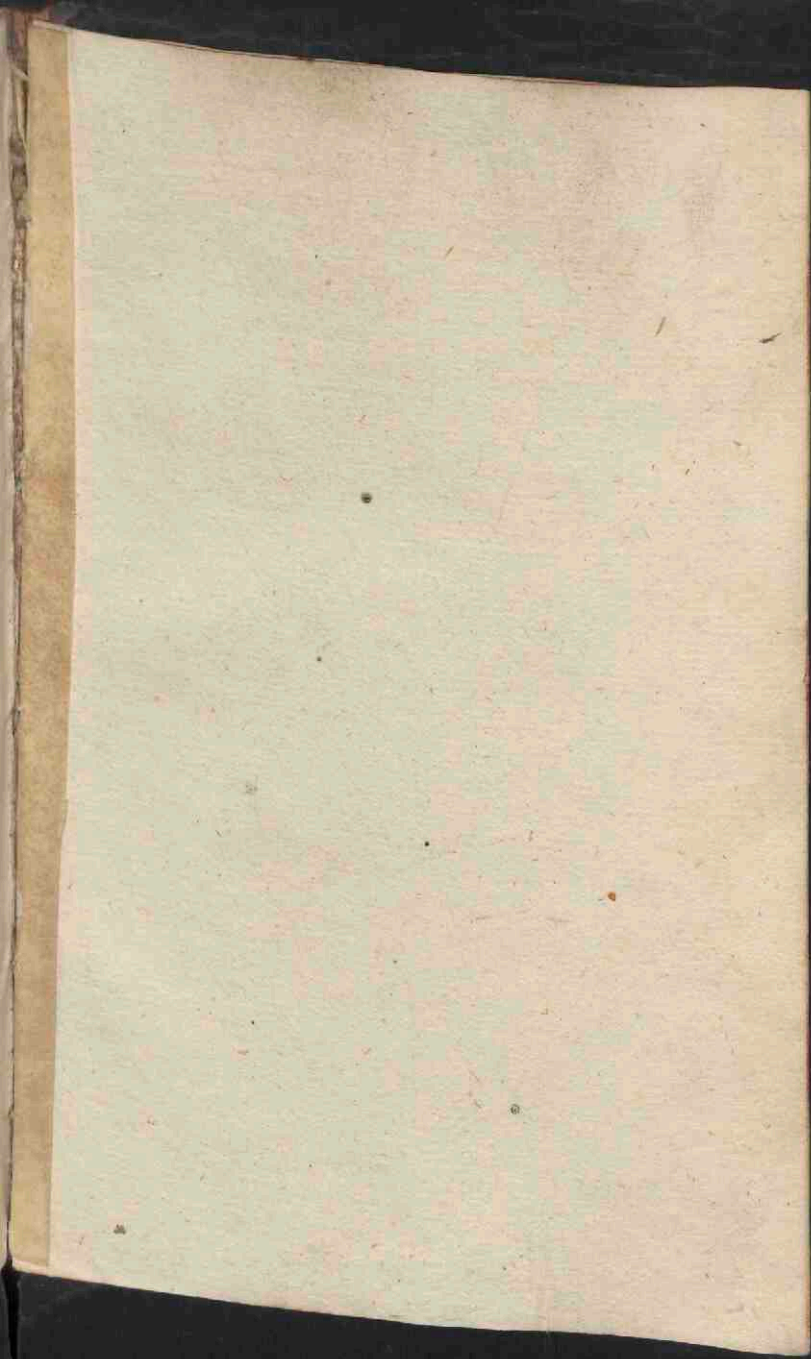
*Generalis
totius dispu-
tationis cõ-
clusio.*

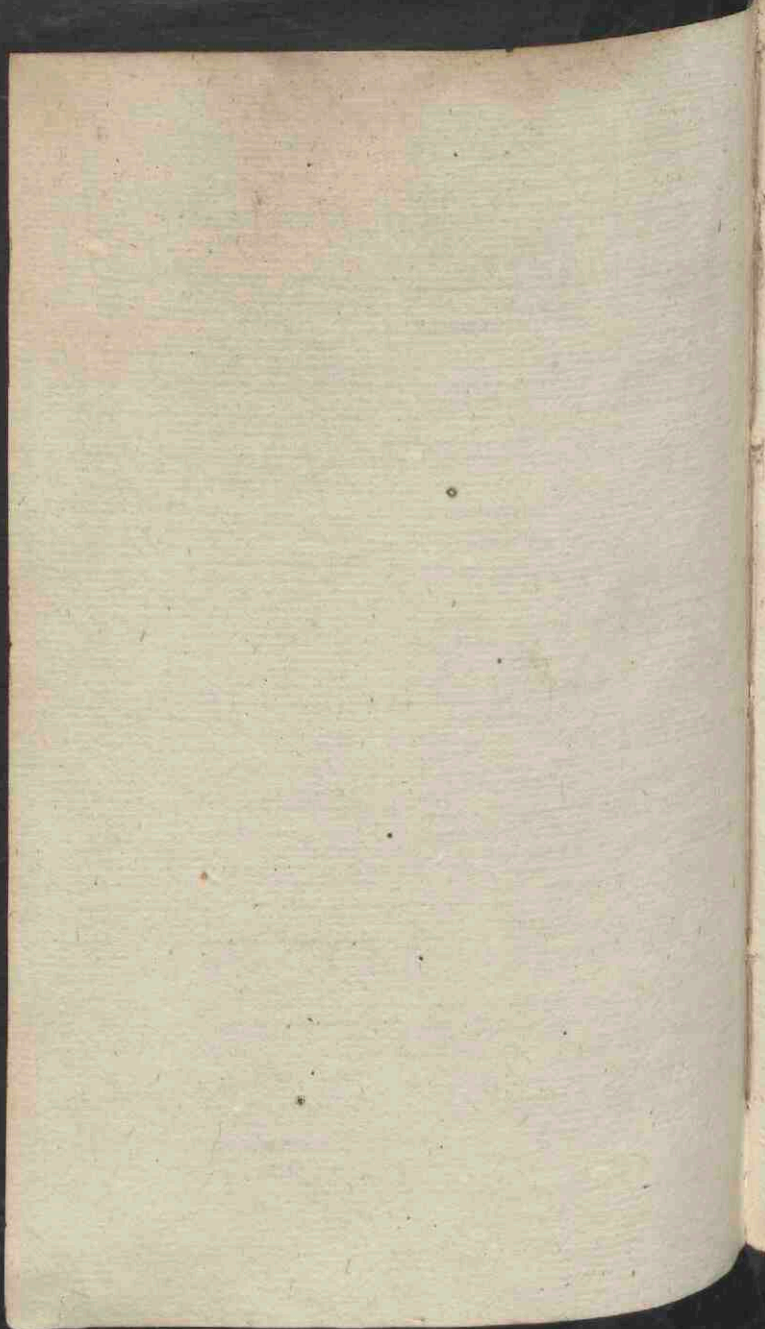
cum ipso λόγῳ inseparabiliter & inconfuse unitam esse, saluis utriusq; natura proprietatibus, ipsamque naturam humanam summis & incomprehensibilibus donis exornatam esse, quatenus ipsius natura essentia ferre potest. Ex qua verissima affirmatione sequitur ἔξ ἀνάγκης hac certissima negatio, Corpus Christi nō esse omnipresens suo ubique.

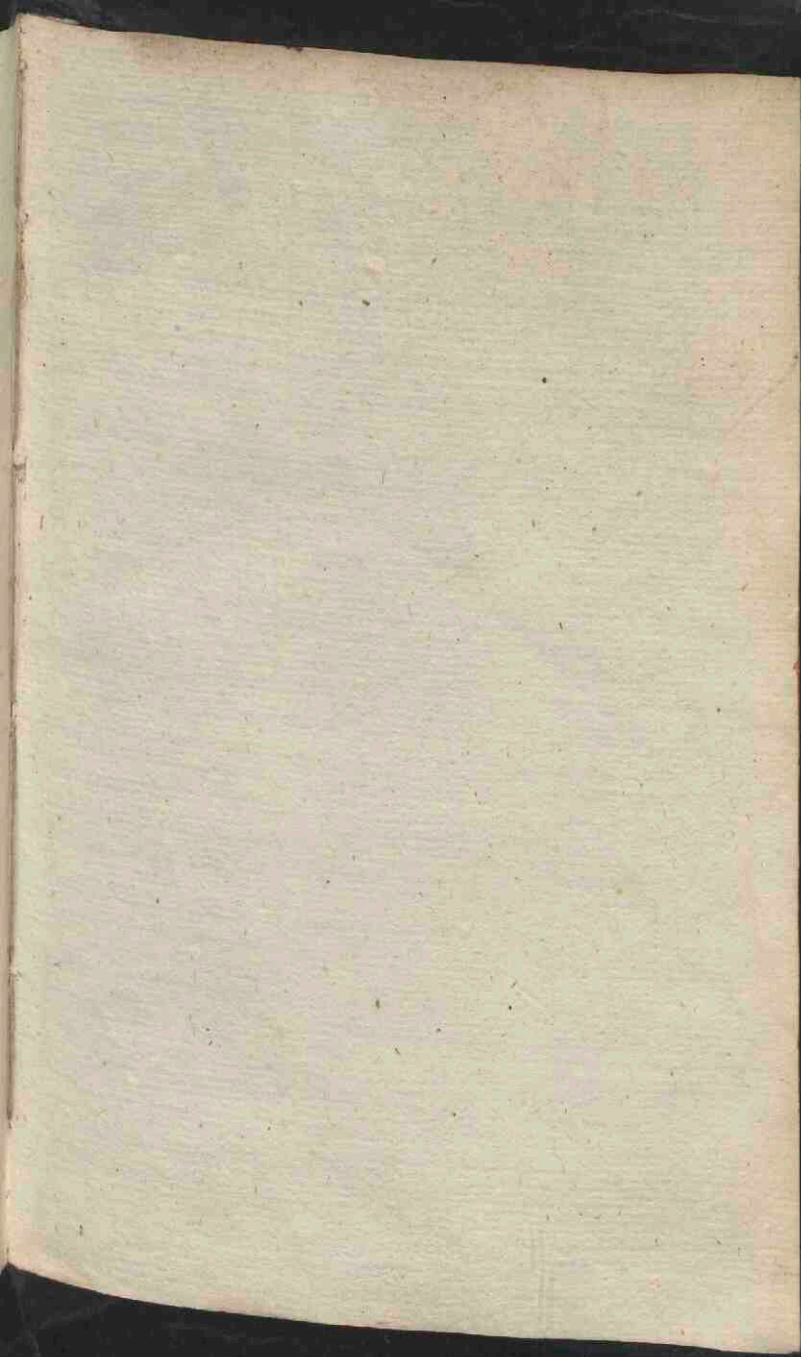
Faxit autem Pater ille lucis, vt sacrosanctam hanc veritatem, oculis ab eius Spiritu illustratis, intueamur, & arctissimo fidei consensu Iesum Christum verum Deum & verum hominem, vnum Dei & hominum Mediatorem, vnum Ecclesiae Redemptorem, vnum Seruatorem constantissime amplectamur: cui cum Patre & Spiritu Sancto sit aeterna laus & gloria. Amen.

LAVS DEO.

19th June 7th 1862 of 81

2268 - 70

